

MONOGRAFIA
POKONFERENCYJNA

SCIENCE,
RESEARCH, DEVELOPMENT

PHILOLOGY,
SOCIOLOGY AND CULTUROLOGY #5

Barcelona
30.05.2018-31.05.2018

U.D.C. 316+8.2+8.1.1.1.1.1 +8.0.1.8+082

B.B.C. 94

Z 40

Zbiór artykułów naukowych recenzowanych.

(1) Z 40 Zbiór artykułów naukowych z Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej (on-line) zorganizowanej dla pracowników naukowych uczelni, jednostek naukowo-badawczych oraz badawczych z państw obszaru byłego Związku Radzieckiego oraz byłej Jugosławii.

(31.05.2018) - Warszawa, 2018. - 112 str.

ISBN: 978-83-66030-33-6

Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Adres wydawcy i redakcji: 00-728 Warszawa, ul. S. Kierbedzia, 4 lok.103

e-mail: info@conferenc.pl

Wszelkie prawa autorskie zastrzeżone. Powielanie i kopiowanie materiałów bez zgody autora jest zakazane. Wszelkie prawa do artykułów z konferencji należą do ich autorów.

W artykułach naukowych zachowano oryginalną pisownię.

Wszystkie artykuły naukowe są recenzowane przez dwóch członków Komitetu Naukowego.

Wszelkie prawa, w tym do rozpowszechniania i powielania materiałów opublikowanych w formie elektronicznej w monografii należą Sp. z o.o. «Diamond trading tour».

W przypadku cytowań obowiązkowe jest odniesienie się do monografii.

Nakład: 80 egz.

«Diamond trading tour» © Warszawa 2018

ISBN: 978-83-66030-33-6

Redaktor naukowy:

W. Okulicz-Kozaryn, dr. hab, MBA, Institute of Law, Administration and Economics of Pedagogical University of Cracow, Poland; The International Scientific Association of Economists and Jurists «Consilium», Switzerland.

KOMITET NAUKOWY:

W. Okulicz-Kozaryn (Przewodniczący), dr. hab, MBA, Institute of Law, Administration and Economics of Pedagogical University of Cracow, Poland; The International Scientific Association of Economists and Jurists «Consilium», Switzerland;

С. Беленцов, д.п.н., профессор, Юго-Западный государственный университет, Россия;

Z. Ćekerevac, Dr., full professor, «Union - Nikola Tesla» University Belgrade, Serbia;

Р. Латыпов, д.т.н., профессор, Московский государственный машиностроительный университет (МАМИ), Россия;

И. Лемешевский, д.э.н., профессор, Белорусский государственный университет, Беларусь;

Е. Чекунова, д.п.н., профессор, Южно-Российский институт-филиал Российской академии народного хозяйства и государственной службы, Россия.

KOMITET ORGANIZACYJNY:

A. Murza (Przewodniczący), MBA, Ukraina;

A. Горохов, к.т.н., доцент, Юго-Западный государственный университет, Россия;

A. Kasprzyk, Dr, PWSZ im. prof. S. Tarnowskiego w Tarnobrzegu, Polska;

A. Malovychko, dr, EU Business University, Berlin – London – Paris - Poznań, EU;

S. Seregina, independent trainer and consultant, Netherlands;

M. Stych, dr, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Polska;

A. Tsimayeu, PhD, associate Professor, Belarusian State Agricultural Academy, Belarus.

Recenzenci:

L. Nechaeva, PhD, Instytut PNPU im. K.D. Ushinskogo, Ukraina;

М. Ордынская, профессор, Южный федеральный университет, Россия.

WSPÓŁORGANIZATORZY:

The East European Scientific Group (Azerbaijan, Belarus, Poland, Serbia, Ukraine),
Virtual Training Centre «Pedagog of the 21st Century»,
Global Management Journal.

МОДАЛЬНАСТЬ ЯК КАТЕГОРІЯ ВИРАЖЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ЧАСУ	
Горохова І.В., Дробінов О.,.....	6
КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ І ТАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОЇ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ «КОНСУЛЬТАНТ» (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНИХ ІНТЕРНЕТ-ФОРУМІВ)	
Нікіфорова Є.Ю.....	11
ADAPTATION OF BORROWINGS IN THE SYSTEM OF MODERN GREEK	
Pichakhchy O.	16
СТРУКТУРА НОВЕЛІСТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ В. ГАУФА В ЕПОХУ БІДЕРМАЄР	
Сивик О.А.	21
FUTURE INTERPRETERS' TRAINING BY MEANS OF INNOVATIVE COMMUNICATION TECHNOLOGIES	
Buzhykov R.P., Buzhykova R.I.	25
MODERN TRENDS AND PROSPECTS OF EDUCATION DEVELOPMENT BY MEANS OF INTERACTIVE TRAINING TECHNOLOGIES	
Buzhykov R.P., Buzhykova R.I.	29
SMART EDUCATION AS A FACTOR IN THE INNOVATIVE DEVELOPMENT OF MODERN SOCIETY AND ITS PRIORITIES	
Buzhykov R.P., Buzhykova R.I.	32
GREGORY KVITKA-OSNOVYANENKO`S LIFE AND CREATIVE PATH	
Pylypenko Serhii.....	35
IVAN BAGRYANY`S LIFE AND CREATIVE PATH	
Hulliev Nural	38
СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІАЛЕКТІВ ПІВДЕННИХ РЕГІОНІВ США	
Баранов С.Ю.	40
THE TAXONOMIC CLASSIFICATION TO THE COGNITIVE CATEGORIZATION OF PERSONAL NAMES	
Kattabojeva M.N.....	42
МОТИВАЦІЯ, ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА КОМУНІКАТИВНОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	
Крижак О.Ю.	48
ЕФЕКТИВНІ СПОСОБИ НАВЧАННЯ ЛЕКСИЦІ. ЗНАЧЕННЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПЕДАГОГІЧНОМУ ПРОЦЕСІ	
Крижак О.Ю.	50
ІНТЕНСИФІКАЦІЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ З ВИКОРИСТАННЯМ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	
Крижак О.Ю.	52
I. KOTLYAREVSKY «ENEYDA» – BEGINNING OF THE MODERN UKRAINIAN LITERATURE	
Liutova K.	54

ДІЯЛЬНИСНО-ТВОРЧИЙ СКЛАДНИК ФАХОВОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (АНГЛІЙСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА)»	
Мазур Ю. Я.	56
TYPES OF VERBAL HUMOR IN VIRAL INTERNET MEMES	
Tereshchenko S. O.	59
ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕВОДА ФУТБОЛЬНЫХ ТЕРМИНОВ С АНГЛИЙСКОГО НА РУССКИЙ	
Тимошенко О. С.	60
ВИДЫ ТРАНСФОРМАЦИЙ ПРИ ПЕРЕВОДЕ	
Тимошенко О. С.	62
ВІЗІЇ ВІЙНИ У ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ ТА КУЛЬТУРІ	
Совгіра Ю. Є.	64
ЛЕКСИЧНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ТЕОНІМІВ БОГА ÓRINN ‘ÓDÍN’ В ГЕРМАНСЬКОМУ МІФОЛОГІНОМУ ДИСКУРСІ	
Чернега С.М.	69
МИРНОЕ НАСЕЛЕНИЕ В ПЕРИОД ВООРУЖЕННЫХ КОНФЛИКТОВ	
Гудков П.П.	71
ОБРЯДОВОЕ ОФОРМЛЕНИЕ БРАКА И СВАДЕБНЫЕ ТРАДИЦИИ В АНГЛИЙСКОЙ ЛИНГВОКУЛЬТУРЕ	
Коломейцева В. В.	74
ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ НЕМЕЦКОГО МОЛОДЕЖНОГО СЛЕНГА	
Коломейцева В. В.	78
СЕКСИЗМ ЯК РЕПРЕЗЕНТАНТ ГЕНДЕРНИХ АСИМЕТРІЙ У МАС-МЕДІА НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНСЬКОГО КІНЕМАТОГРАФУ СУЧАСНОСТІ	
Підвальна В. В.	82
MAIN PRINCIPLES OF ROMANTICISM AS A LITERARY MOVEMENT	
Teslenko Denys	86
НАЗВИ ЗІРОК ТА СУЗІР’ІВ У ВІРУВАННЯХ ПОЛІЩУКІВ	
Плечко А.А.	89
ПРЕФІКСАЦІЯ ЯК МОРФОЛОГІЧНИЙ ЗАСІБ ВИРАЖЕННЯ АУГМЕНТАЦІЇ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ	
Гаїк В.М.	99
ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА СОЦІАЛЬНА ЗУМОВЛЕНІСТЬ НІМЕЦЬКОГО МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ	
Гаїк В.М.	103
СТВОРЕННЯ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВНЗ	
Казьміна Н.О., Фаліна Г.М.	108

МОДАЛЬНАСТЬ ЯК КАТЕГОРІЯ ВИРАЖЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ЧАСУ

Горохова І.В.,

кандидат філ. наук, доцент кафедри англійської філології
НПУ ім. М.П. Драгоманова

Дробінов О.,

студент
НПУ ім. М.П. Драгоманова

Англійські модальні дієслова вважають одним із найскладніших засобів вираження модальності з притаманною щодо них властивістю виражати два семантичних значення: об'єктивної (деонтичної) та суб'єктивної (епістемічної) модальності. Спостереження за поведінкою модальних одиниць людської мови у логіці зумовили виникнення модальних операторів необхідності і можливості, які згодом стали предметом численних лінгвістичних досліджень.

Ключові слова: модальні дієслова, суб'єктивна епістемічна модальність, об'єктивної (деонтичної) модальність, семантичне значення.

Keywords: modal verbs, subjective epistemic modality, objective (deontic) modality, semantic meaning.

Модальність зазвичай стосується цілого речення з описом подій, фактів обставин, відношень тощо, оскільки вона “актуалізує” висловлювання [10; 11]. Унаслідок неоднозначності трактування епістемічна модальність стала предметом лінгвістичних досліджень. Загалом вона полягає у вираженні мовцем власного ставлення до судження з точки зору того, що відбулось, відбувається чи відбудеться в реальному світі, без урахування деонтичних аспектів (тобто того, що мало б статись чи було б добре, якби відбулося).

Однак чітко розмежувати епістемічну модальності і деонтичну вдається не завжди, оскільки в межах епістемічності розрізняють суб'єктивний та об'єктивний підвиди.

Епістемічна модальність ґрунтується на “епістемічній гарантії”, тобто на власному досвіді чи переконаннях мовця [10]. Вважають, що об'єктивна епістемічна модальність виявляє градований характер: від необхідної істини до можливості її реалізації. Наведений нижче приклад ілюструє логічний ланцюжок такої послідовності: *There is a mob near the cinema; – (therefore) the movie should be interesting!* Суб'єктивна епістемічна модальність, на відміну від об'єктивної, не передбачає власного ставлення мовця до висловлювання, однак вона може містити оцінку з огляду на міру “об'єктивної” істини: *People say, the taxes may rise.* З наведених прикладів слідує, що загальним принципом вираження

модальності в реченнях є впевненість мовця в існуванні певних епістемічних підстав, чи “епістемічних гарантій” істинності суджень. В обох вищенаведених прикладах йдеться не про констатацію факту, а про власне судження мовця щодо можливого чи вірогідного розвитку подій, які базуються на дослідженні реально існуючих обставин. Деонтична, чи основна модальність пов’язана з необхідністю або можливістю дій, котрі виконують “морально відповідальні” учасники ситуації. Ця різновидність ґрунтується на понятті деонтичної необхідності, чи “зобов’язанні”: *You need to check in the airport not to miss your flight!*

Розвиток функціонально-прагматичного напрямку лінгвістичних досліджень зумовив до ширшого трактування поняття модальності, оскільки мовленнєва комунікація торкається функціональної прагматики. Зокрема, Д. Гаймс, Д. Лайонз, Ф. Палмер, Е. Світсер та інші представники цього напрямку розвивають поняття діалогічної модальності. В умовах дискурсу вони простежуються не тільки як відношення повідомлюваного до дійсності (фактичність, можливість, необхідність), але й відображають особисте ставлення до теми діалогу: серйозно, жартома, іронічно, формально, довірливо, конфліктно чи зважаючи на адекватний, завищений або занижений рівень вимогливості ставлення партнера спілкування до самого себе. Такі прагматичні чинники в діалозі

можуть накладатись, утворюючи певну конфігурацію ознак, встановлення типів яких дає змогу використовувати ці ознаки як інструмент виміру якості розмовної взаємодії [6, с. 106]. Очевидно, що прагматика ведення розмови впливає на вибір засобів її вираження, і можна очікувати найнесподіваніше застосування тієї чи іншої, на перший погляд, нейтральної одиниці мови.

Модальні дієслова в англійській мові є одним із засобів вираження модальності, тобто відносини дії дієслова-присудка до дійсності. Однак, цей тип модальності, на відміну від модальності, яка виражається нахилом, є суб’єктивною, що виражає суб’єктивне ставлення мовця до висловлювання. Хто говорить вважає те, про що говорить, необхідним, доцільним, допустимим або неможливим, передбачуванюю і т.п.

Найбільш явно модальне значення проявляється при вживанні наказового способу. Імператив виражає волю мовця до здійснення дії, названого основою дієслова. Його значення змінюється в залежності від того, кому адресована виявляє воля мовця. Якщо вона адресована самому мовцеві, то наказовий спосіб «Висловлює власне рішення, самопримушування говорить обличчя» а також його спонукання, згода, прохання і бажання зробити дію (вчинок)» [2, с. 152]. У англійською мовою в цьому випадку частіше всього використовується дієслово *should*: «*But even so, I should think she'll repay them by the time she's twenty.*»

Прагматичний смисл того чи іншого модального дієслова – це одна із закріплених за ним можливих конотацій, що трансформується у процесі комунікації. Їх часте використання у конкретних ситуаціях сприяло «входженню» модальних дієслів до складу усталених виразів. З часом їхня смислова виразність стирається, відбувається своєрідна «ерозія» буквального значення і модальне дієслово стає невід’ємною частиною ідіоми. Зокрема, у таких виразах, як: *Could you pass me the salt, Could you hold on a minute, Could you come later*, модальне *could* частково втратило своє логічне значення можливості виконання дії. Натомість воно відтворює семантику ввічливого прохання, оскільки речення *Would you be able to pass me the salt* у мові зазвичай не вживають. Конотація можливості модального *could* у процесі комунікації трансформувалась, хоча відчувається імпліцитно. Це явище є доволі поширеним в англійській мові і стосується не тільки дієслова *could*.

Як ми бачимо з вищесказаного, модальні дієслова, як і порядок їх використання, потребують подальшого вивчення. В теперішній час цьому питанню вченими приділяється все більше і більше уваги, адже дана область є воістину важливою, як у вивченні, так і у вживанні англійської мови в промові, і завжди тісно переплітається з вищесказаними аспектами. Не можна не зауважити, що зараз має місце тенденція розви-

тку даної області, але на великий жаль вона не завжди спрямована в потрібне русло, це пояснюється насамперед ігноруванням окремих пунктів класичної граматики англійської мови, що стосується вжитку модальних дієслів у промові, прихильниками сучасної американської граматики англійської мови.

Сенсом вживання модальностей є вираження можливості або неможливості, бажання – небажання, ймовірності, сумнівності, спонукання, намірів.

На відміну від простих значенневих дієслів, **модальні дієслова** не вказують на дію або стан – вони показують ставлення мовця до дії, вираженого яким-небудь смисловим дієсловом. Модальні дієслова можуть вказувати на те, що мовець вважає дія або процес можливим, обов’язковим, сумнівним, бажаним, забороненим, дозволеним та ін.

Треба сказати, що визначити ступінь наявності або відсутності модальності в окремих пропозиціях дуже важко, оскільки не завжди є в наявності об’єктивні критерії і нерідко визначення модальності значною мірою залежить від суб’єктивного відчуття дослідника. Значення повинності, обов’язковості відсутній або наявний залежно від контексту; для першої особи можна, очевидно, говорити про відсутність модальності в тих випадках, коли у вислові скоріше висловлюється добровільне бажання, намір, чим повинність. Модальність відсутня також при викладі об’єктив-

них фактів в майбутньому. У прикладах *shall*, що наводяться нижче, мабуть, не має модального додаткового значення.

I don't object to it on that score in the least. I shall turn it to very good account, I assure you (12, 103). – She added: «I shall lie down. I'm frightfully tired... [10, 115].

Менш ясно, в якому ступені наявна модальність в таких прикладах, як нижченаведені:

I shall be on short allowance for the next twenty years [9, 163]. – If you say another word to me, aunt, Penelope exclaimed, I shall shriek! [6, 102].

Тут безумовно відсутнє значення добровільності, наміри; у якому ступені можливо помітити тут елемент повинності – питання спірне.

Прихильники дуже прискіпливого семантичного аналізу безумовно можуть углядіти тут модальний відтінок, оскільки значення повинності не суперечить ідеї майбутнього і сумісно з даним контекстом. Питання полягає лише в тому, чи є на увазі неможливість відсутності модального значення або можливість його наявності, тобто сумісність контексту з модальним значенням; у останньому випадку можливо, що дослідник веде аналіз, так би мовити, з пристрасною на користь модальності. Сумісність значення майбутнього з модальним значенням і створює ту масу проміжних випадків, які стоять в центрі уваги граматистів, і в яких, дійсно, можливе різне трактування, особливо якщо дослідник прагне знайти модальне значення, де воно не абсолютне виключено.

До типу «чистого» майбутнього слід віднести ті випадки, коли в пропозиції наявні модальні слова, що виражають невпевненість. У цих випадках в пропозиції вже є вираз модальності, причому зміст цієї модальності не тільки не співпадає із змістом модальності в *shall*, але і суперечить йому (невпевненість). Тому, очевидно, неможливо приписувати а цих випадках модальний зміст дієслову *shall*. Найчастіше невпевненість, відносно майбутнього буває виражена не модальними словами, а головною пропозицією, тоді як дієслово у формі майбутнього стоїть в додатковому. Пропозиція, що містить вираз сумніву, невпевненості, синтаксично є головним, але за змістом воно дуже близько до ввідних пропозицій модального змісту. Основна думка міститься в додатковій, головне тільки виражає відношення що говорить до свого вислову.

Все сказане вище відносно *shall* дійсно і по відношенню до *will*. Визначення наявності модального значення в такому ж ступені утруднене сумісністю значення майбутнього з модальною семантикою бажання, волевиявлення. Між випадками, в яких модальність чітко виключена контекстом, і випадками, в яких наявність модальності не викликає сумніву, розташована маса проміжних типів, в яких можливо як те, так і інше тлумачення.

Так, контекст абсолютно виключає модальність в наступних прикладах:

He will end his days in an asylum – as a lunatic [12, 203]. – If you desert her now, you will behave very despicably [10, 163].

– *I foresee him an invaluable chairman of committee. But he will never become a statesman [7, 245].*

У прикладах, що наводяться нижче, представляється правильним не домислювати модального змісту і віднести їх також до об'єктивного майбутнього. Проте контекст допускає можливість трактування їх як що містять модальне значення, оскільки зміст вислову сумісний з семантикою хотіння, бажаності.

Так само як в типі з *shall*, що вводять пропозиції, що виражають сумніви, невпевненість, пом'якшення категоричності, суперечать семантиці бажаності; тому в додаткових реченнях, введених такого роду лексичними виразами модальності, дієслово має чисто тимчасове значення.

Отже, слід зазначити, що майбутній час як граматична категорія реально є в англійській мові. Але має свої особливості: перша полягає в його функціональному використанні: воно не виступає у зв'язному тексті як провідна форма, його застосування обмежується, окремими висловами.

Другою особливістю майбутнього є його особливе співвідношення з теперішнім часом у різноманітних комбінаціях і без усяких обмежень.

Треба сказати, що визначити ступінь наявності або відсутності модаль-

ності в окремих пропозиціях дуже важко, оскільки не завжди є в наявності об'єктивні критерії і нерідко визначення модальності значною мірою залежить від суб'єктивного відчуття дослідника.

Список використаної літератури:

1. Берман И. М. Грамматика английского языка. – К., 1977. – 294 с.
2. Берман И. М., Ковбасюк Т. М. Грамматика английского языка. – К., 1983. – 303с.
3. Блох М. Я. Теоретические основы грамматики. – М., 1986. – 160 с.
4. Блох М. Я. Теоретические основы грамматики. – М., 2000. – 160 с.
5. Блох М.Я. Теоретическая грамматика английского языка. (A Course in Theoretical English Grammar). – М., 2000. – 381 с.
6. Вейхман Г. А. Новое в английской грамматике. – М., 1990. – 220 с.
7. Верба Г. В., Верба Л. Г. Довідник з граматики англійської мови. – К., 1977. – 287с.
8. Верба Г. В., Верба Л. Г. Довідник з граматики англійської мови. – К., 1983. – 287с.
9. Верховская И. П. Практическая грамматика английского языка. – М., 1978. – 256с.
10. Вітлін, Ж.А. Сучасні проблеми навчання граматиці іншомовних мов / / Іноземні мови в школі, 2000. – № 5. – С. 5-7.
11. Воронцова Г. Н. Очерки по грамматике английского языка. – М., 1960. – 399 с.
12. Ганшина М. А., Василевская Н. М. Практическая грамматика английского языка. – М., 1964. – 548 с.

SCIENCE, RESEARCH, DEVELOPMENT. Philology, Sociology and Culturology.#2
 НАУКА, ИССЛЕДОВАНИЯ, РАЗВИТИЕ. Филология, социология и культурология.#2

КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ І ТАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОЇ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ «КОНСУЛЬТАНТ» (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНИХ ІНТЕРНЕТ-ФОРУМІВ)

Нікіфорова Є.Ю.

Викладач кафедри англійської філології Інституту філології
 Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Ключові слова: віртуальна мовна особистість, форумний простір, віртуальна комунікація, комунікативні стратегії і тактики

Keywords: virtual language personality, forums, virtual communication, communicative tactics and strategies

Віртуальний простір став важливим середовищем культурної взаємодії [10, 3], оскільки всередині простору розвиваються власні традиції, міфи та культурні явища. Дослідженням віртуального простору та його особливостями займалися Бенгтсон Б. (virtual communication) [8], І.В. Волосенко (молодіжні Інтернет-щоденники) [2], Н.М. Дайнека (комунікативна ситуація кібербулінгу) [3], М.В. Каратаева (семіотика віртуальної комунікації) [5], Д. Крістал (Internet Linguistics) [9], О. Ю. Малая (німецькомовні Інтернет-форуми) [6], К. Тарлоу (digital discourse) [11], С. Херінг (computer-mediated discourse) [12].

Віртуальний простір іноді виступає своєрідним консультативним центром. Консультації у форумній спільноті можуть нагадувати сеанс групової психотерапії. У реальному житті, групові форми психологічної роботи є популярними через свою економічність та ефективність. Мето-

дика групової психотерапії передбачає участь у роботі групи не лише психолога, а й інших учасників групи, які включаються у своєрідний досвід інтенсивного спілкування, орієнтований на надання допомоги у самовдосконаленні [4, 60]. У форумному просторі автори тредів є пацієнтами, які намагаються вирішити проблеми в особистому житті, а інші користувачі є психотерапевтами, які намагаються допомогти у вирішенні проблем. У віртуальному житті, популярність та цінність такого «сеансу групової психотерапії» обумовлена декількома факторами. По-перше, анонімність, що гарантує автору приватність, тобто користувач стає більш розкутим у власній розповіді. По-друге, поради в цьому контексті лише спонукають до дії та є некатегоричними. По-третє, полілогічний характер такої «консультації» дає можливість автору треду оцінити корисність та практичність цієї поради.

Комунікативною метою віртуальної мовної особистості (ВМО) «консультант» є сугестивний вплив на автора треду шляхом висловлення власної точки зору стосовно конкретної події чи емоційного стану адресанта. Таким чином, у мовному арсеналі «консультанта» переважають поради, які є спонукальним мовленнєвим актом, що використовується комунікантом для спонукання співрозмовника до виконання дії, яка буде доцільною та корисною для останнього [1, 62].

Велика кількість авторів тредів, які звертаються до віртуальної спільноти по допомогу, насправді намагаються отримати підтримку від віртуальних однолітків. Мовці, які створюють треди про допомогу, часто відчують психологічний дискомфорт під час комунікації. Такі люди намагаються знайти однодумців, які поділяють їх почуття. Віртуальна мовна особистість (ВМО) «консультант» переважно використовує **стратегію вияву солідарності з адресатом**. Ця стратегія реалізується за допомогою **тактики вираження спільності думок** та **тактики надання поради**. Тактика вираження спільності думок з адресатом полягає у спробі консультанта поділитись власним досвідом та шляхом вирішення проблеми:

Speaking from experience being where you are, the economy sucks(moreso in the states than in Canada) but we had to go from big city living to living out in the sticks just to get by eventually. [20]

That's fine I am also the same, you just need to motivate yourself and be that per-

son who would tell you to do just one more. [22]

У цих випадках ВМО «консультант» апелює до власного досвіду вирішення проблеми (*speaking from experience, I am also the same*). Використання тактики вираження спільності думок та власного досвіду має маніпулятивний характер, оскільки таким чином консультант зменшує дистанцію між ним та автором треду та налаштовує на бесіду.

Основною метою діяльності консультантів є надання поради. **Тактики надання поради** реалізується за допомогою використання лексичних одиниць та словосполучень: to advise, give an advice, take this advice, best advice, comment etc, наприклад:

take this advice as well. never date a girl who is actively looking for someone else while in a relationship. she will always be looking for a BBD (bigger better deal) rather than working on her current relationship and not being immature. [21]

My best advise would be to stay in college because once you graduate you will open new doors for yourself depending on your major. [20]

Interesting. I'm from Israel, and have a friend who also just got a boyfriend who is a jerk. It's a long complicated story, but quite similar to yours. So I will give you my advice:... [23]

В наведених прикладах «консультанти» використовують прямі мовні засоби для вираження поради. На пряму раду вказують дієслівні словосполучення типу *give an advice* та дієслово *advise* та його синоніми. Ці лек-

сичні одиниці передають інтенцію «Консультанта» спонукати автора треду до виконання рекомендованої дії.

Також, «консультанти» можуть надавати поради імпліцитно використовуючи імперативні речення або умовні конструкції (особливо *If I were you...*), модальні дієслова зі значенням побажання (*should, ought to*), наприклад:

if I were you I would take this as a huge compliment that he's entertaining a relationship with you when he has this on the horizon. [15]

However, you should be aware that if you do tell your parents (the right thing to do) she will probably take this as "backstabbing", and will probably not thank you at the time for it [19]

Cut all the fat off bacon, use fry lite. That's allowed on slimming world and it seems to work...[13]

У цих прикладах засобами вираження поради виступають мовні засоби вираження суб'єктивної модальності, директивні мовленнєві акти та речення умовного способу. Директивні мовленнєві акти поширені у мовному арсеналі «консультанта». Проте імпліцитна порада дає адресантові більше можливостей досягнути бажаного перлокутивного ефекту, ніж тоді, коли він вдається до прямих засобів вираження поради [7, 12].

Комуніканти, які спілкуються у підрозділі *Support and Advice* позитивно налаштовані на комунікацію, оскільки вони намагаються підтримати один одного, а не засудити дії інших учасників комунікації. **Стратегія позитивного ставлення до адресата** реалізується

за допомогою **тактики надання компліменту та позитивної оцінки адресата**. Саме ця тактика створює позитивну та ефективну атмосферу для спілкування, що безумовно сприяє комунікації. Позитивна оцінка адресата та комплімент має суттєве значення для автора треду, оскільки сприяє зменшенню дистанції між комунікантами:

I'm sorry I don't have any advice apart from appeal the decision, but you do have my sympathy. [14]

Couldn't just read and run. I have nothing to add other than a lot of hugs to you all x [18]

Наведені фрагменти дискусій демонструють позитивне ставлення «Консультанта» до адресата (*a lot of hugs, have my sympathy*), що сприяє встановленню контакту між комунікантами. «Консультант» тактовно висловлює співчуття та переживання стосовно проблеми адресата.

Стратегія позитивного ставлення до адресата також полягає у використанні етикетної формули прощання – «побажання», таких як *Best of luck, Good luck, Have a great hug, Best wish etc*:

Best of luck to you in anything you do, but if you'd like some one on one advice, feel free to private message me. I'd be glad to help. Have a great day! [17]

Big hugs to each and everyone of you. [18]

Just make sure you are honest with him. if you do end up hurting yourself while you are with him make sure you tell him and don't hide it from him.

best of luck hun 😊 [16]

В наведених прикладах етикетні формули прощання можуть мати ней-

тральний характер (*Best of luck, Good luck*), а також можуть бути неформальними (*Big hugs to each and everyone of you, I'd be glad to help. Have a great day!*). Необхідно зазначити, що не всі пости у форумній спільноті мають завершену структуру, тобто містять етикетні вирази прощання. Більш того, пости учасників віртуальної спільноти здебільшого залишаються незавершеними. Використання етикетної формули прощання у кінці посту виражає повагу до адресата.

Підсумовуючи, вважаємо за необхідне ще раз зазначити, що в мовному арсеналі ВМО «консультант» переважають такі комунікативні стратегії як стратегія вияву солідарності з адресатом та стратегія позитивного ставлення до адресата. Стратегія вияву солідарності з адресатом реалізується за допомогою комунікативної тактики надання поради та тактики вираження спільності думок. Стратегія позитивного ставлення до адресата реалізується за допомогою тактики надання компліменту та позитивної оцінки адресата.

Література:

1. Бондарева Н.О. Структурно-семантичні і комунікативно-прагматичні особливості висловлювань із концептом «порада»: автореф... канд. філол. наук: 10.02.01 / Н.О. Бондарева ; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, Ін-т філології. – К., 2005. – 14 с. – укр.
2. Волосенко І. В. Молодіжні інтернет-щоденники в німецькомовному медійному просторі: соціолінгвальний аспект [Текст]: автореф. дис.... канд. філол. наук: 10.02.04 / Волосенко Ірина Василівна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса

Шевченка. – К., 2012. – 19 с.

3. Дайнека Н. М. Когнітивно-прагматичні особливості актуалізації комунікативної ситуації кібербулінгу (на матеріалі англомовного Інтернет-дискурсу) [Текст]: автореф. дис.... канд. філол. наук: 10.02.04 / Дайнека Надія Миколаївна ; Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2017. – 21 с.
4. Ільницька Л.Л. Англомовний сутєстивний дискурс: дис....к.філол.н. 10.02.04 – германські мови – Київ, 2006. – 222с.
5. Каратаєва М. В. Семіотика віртуальної комунікації (на матеріалі сучасної англійської мови): автореф. дис.... канд. філол. наук: 10.02.04 / М. В. Каратаєва; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ, 2014. – 20 с
6. Малая О. Ю. Реалізація мовленнєвих стратегій ввічливості у дискурсі німецькомовних Інтернет-форумів: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04 / О. Ю. Малая; Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. – Х., 2008. – 20 с. – укр.
7. Наумук О. І. Когнітивні та прагматичні характеристики порад у сучасній англійській мові: автореф. дис.... канд. філол. наук: 10.02.04 / О. І. Наумук ; Донец. нац. ун-т. – Донецьк, 2010. – 20 с. – укр.
8. Bengtsson B. Virtual Communication: Conceptualizing the Effects of Information Technology on the Conditions for Communication [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.cs.umu.se/~bjorn/>
9. vcpaper.doc
10. Crystal David. Internet linguistics: A Student Guide. – Routledge, 2011. – 192 p.
11. Lipschultz Jeremy Harris. Free expression in the age of the Internet: Social and Legal boundaries // Jeremy Harris Lipschultz. – Westview Press, 2000 – 331p.
12. Thurlow Crispin, Mroczek Kristine. Digital Discourse: Language in the New Media – Oxford University Press, 2011 – 408p.
13. Herring Susan C. Computer-mediated

- discourse// The handbook of Discourse Analysis/edited by Deborah Schiffrin, D. Tannen and Heidi E. Hamilton – Blackwell Publishing, 2003 – p.p. 612-634
14. Ілюстративний матеріал:
 15. *Dietu advice – sausages, bacon etc* [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://forums.digitalspy.co.uk/showthread.php?t=1872701>
 16. *Dole has stopped our money* [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://forums.digitalspy.co.uk/showthread.php?t=1867161>
 17. *Feeling down about this situation* [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://forums.digitalspy.co.uk/showthread.php?t=1860694>
 18. *He saw my scars, do you think he'll leave me?* [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.teenforumz.com/general-help-advice-forum/42620-he-saw-my-scars-do-you-think-hell-leave-me.html>
 19. *I'm unique* [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.teenforumz.com/teen-help-advice-forum/43048-im-unique.html>
 20. *My mum has cancer and I'm scared.* [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://forums.digitalspy.co.uk/showthread.php?t=1867137&page=2>
 21. *My sister is saying she will run away to avoid going to jail what to do?* [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.teenforumz.com/general-help-advice-forum/43149-my-sister-saying-she-will-run-away-avoid-going-jail-what-do.html>
 22. *Serious Advice Only Plz: Financial Advice* [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.teenforumz.com/general-help-advice-forum/43058-serious-advice-only-plz-financial-advice-2.html>
 23. *The biggest tease I've ever met* [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.teenforumz.com/teen-help-advice-forum/42452-biggest-tease-ive-ever-met-2.html>
 24. *Why does working out make me depressed?* [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.teenforumz.com/general-help-advice-forum/43729-why-does-working-out-make-me-depressed.html>
 25. *Wut the hell to do?* [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.teenforumz.com/general-help-advice-forum/42835-wut-hell-do.html>

ADAPTATION OF BORROWINGS IN THE SYSTEM OF MODERN GREEK

Pichakhchy Olena,

a postgraduate student

of Taras Shevchenko National University of Kyiv,

a senior lecturer in the Greek Philology and Translation

of Mariupol State University

Пічакчи О.В.,

аспірантка

Інституту філології КНУ імені Тараса Шевченка,

старший викладач кафедри грецької філології та перекладу,

Маріупольський державний університет

Keywords: borrowing, enriching the language, adaptation, the modern Greek language, semantic and word-building borrowings, lexeme-equivalent

No culture in the world develops in isolation, separated from other cultures. Contacts of peoples cause cultural exchange, including the exchange of words. Among the most significant indications of the language functioning in the interethnic and intercultural environment on the basis of economic, political, scientific and cultural connections is the transfer of lexical material from one language to another – the borrowing of foreign language lexical items, which, in the context of language contacts, is one of the most common types of lexical innovations [3, 107].

The beginning of the Modern Greek period is conditionally counted from the fall of the Byzantine Empire in 1453, although the linguistic boundary is still not established, since many linguistic features inherent in the Modern Greek language were present even in the 3rd century BC. During the vast majority of this period, the Greek language evolved in the condi-

tions of diglossia, as well as the use of various regional dialects. In particular, during the 19th and 20th centuries there was a competition between the folk language of the language – Demotic and literary language, but essentially archaic, Katharevusa. The modern standard of the Greek language, based on the Demotic, is the official language of Greece and Cyprus.

Borrowing is an element of a foreign language (word, morpheme, syntactic structure, etc.), which was translated from one language to another as a result of language contacts, as well as the process of moving elements from one language to another.

Usually the words are borrowed, and rarely – syntactic and phraseological expressions. The borrowing of individual sounds and word-formation morphemes (suffixes, prefixes, roots) occurs in the process of their secondary selection from

a greater number of borrowed words. Borrowings adapt to the borrower's language system, and sometimes they are so assimilated that the foreign origin of such words is not felt by the native speakers and is revealed only by means of etymological analysis [1, 75].

Separate varieties are semantic and word-building borrowings. Semantic borrowing are such borrowings, when your own word becomes meaningful, with its foreign-language counterpart. Word-building borrowings are such borrowings, when their own content is transmitted by morphemes of other languages [5, 230].

Concerning the modern Greek language, scholars agree that despite the dominant role of primitive Greek language in its vocabulary, one can not deny the fact that throughout its history, this language has undergone some changes that have taken place, as at the expense of internal resources: word formation, affixation and rethinking of words, and by borrowing words from other languages that took place in the Greek language, due to the specific conditions of the historical life of the Greek people.

Originally Greek words are the ones known from the ancient Greek period. The other part of the vocabulary of the language consists of words of foreign origin, from Latin, Turkish, German, French, English, Slavic and other languages: τα παπούτσια – shoes (turkish), η πόρτα – doors (lat.).

In modern linguistics external and internal causes of borrowing are distinguished. External causes include contacts between peoples, caused both by the prox-

imity of the geographical location and the need for a joint solution of the relevant political, economic, cultural and scientific exchanges. Essentially linguistic reasons for borrowing are: a) the need for replenishment, or even the creation of a certain lexical-semantic group, is not sufficiently represented or absent at a certain stage of development of the borrowing language; b) the need for a semantic restriction of the specific word, elimination of its polysemy; c) the highest degree of terminological certainty of the borrowed word, which has developed in the source language, compared with the existing counterpart in the recipient language. The term «borrowing» is used in linguistic literature in two meanings. Because of the theory of linguistic contacts, the interaction of language systems, borrowing is called one of the ways to enrich the vocabulary of the language (J.N. Baudouin de Courtenay, L. Bloomfield, E.I. Haugen, L.A. Bulakhovsky). It also denotes the process of entering and adapting the borrowed lexical item and the result of this process – the borrowed word, the lexical item.

Unlike such fully-borrowed borrowings, so-called foreign words retain traces of their foreign-language origin in the form of sound, spelling, grammatical and semantic features. Such words are interpreted in dictionaries of foreign languages or are included in the usual explanatory dictionaries. By V.M. Aristova the term «borrowing» is a generic term in respect to the terms «foreign word» and «learned word», which are at one or another degree of adaptation to the language of the recipient.

Since borrowing is the result of a long historical interaction of languages and their mixing, borrowing occupies a significant place in the vocabulary of many languages. The intensified interaction of languages with the increasing role of cultural and economic connections between peoples and countries, as well as in globalization, leads to the emergence of a certain layer of borrowing, which is called international terms (internationalisms).

Channels of borrowing can be both oral (by hearing) and in book form (written). With oral borrowing, the word undergoes more changes than book borrowing. If a word is included into the language of another nation, with the simultaneous borrowing of a new subject or concept, the meaning of the word does not change; but in the case of the entry of a new word as a synonym to an existing one in the language, there comes a distinction between these synonyms and there are shifts in the original semantics. Such borrowings are sometimes referred to as penetrations. Ways of moving the word from one language to another can be direct or indirect. Consequently, we can conclude that borrowing is an integral part of the process of functioning and historical development of language, one of the main sources of the replenishment of vocabulary. Borrowed vocabulary reflects the facts of ethnic contacts, social, economic and cultural connections between language communities.

Foreign language words are transmitted directly from one language to another, or penetrate the borrowed language through the third language or several lan-

guages. In general, there are many classifications of words that are borrowed from one language to another in linguistic literature, taking into account the various aspects of their studying. According to the ways of borrowing direct borrowing, borrowing through the language – the intermediary, that is, the indirect borrowing and reverse borrowing are distinguished.

Κωνσταντίνου Η.Ι. gives in his dictionary «Λεξικό των ξένων λέξεων στην Ελληνική γλώσσα» the entire lexical composition of the modern Greek language, which can be divided into three basic layers [2, 173]:

1) the first layer (the pre-Christian period – the first centuries of our era): A) Indo-Europeanisms (Indo-European vocabulary) – words that are common to all languages of the Indo-European group and have, as a rule, correspondences in other Indo-European languages (terms of kinship (η μητέρα – mother, ο πατέρας – father, ο γιός – son, η θυγατέρα – daughter), animals (το βόδι – bull, η αγελάδα – cow, η μύγα – fly), plants (το δέντρο – tree), other nouns expressing commonly accepted notions.) B) vocabulary borrowed from the eastern peoples – from the Persian language: η αγγαρεία – conscription, ο παράδεισος – paradise; from the Phoenician: άλφα – alpha, βήτα – vita, η γάμα – gamma; from Hebrew: ο αρραβώνας – engagement; from the Egyptian language: η πυραμίδα – pyramid); C) the vocabulary that came from the Jewish and (Aramaic) languages in the post-classical period with the spread of Christianity (αμήν – amen, χερουβίμ – cherub). D) Latin vocabulary (η σικάλη – rye, η φασόλια – beans)

2) second layer – vocabulary borrowed from Balkan languages (το κοπέτσι – chicken, η γούστερα – caterpillar); Italian borrowing (το βέλο – veil, το καπέλο – hat); Turkish borrowings (το γιαούρτι – yogurt, ο χαλβάς – khalva); Arabic lexical borrowings (ο χουρμάς – persimmon).

3) the third layer (the beginning of the 19th century – nowadays) – the vocabulary of the modern period: scientific terms, spoken vocabulary, words of foreign origin (borrowing from the French language; η ζακέτα – jacket, το μαγιό – swimsuit, μπεζ – beige, η γκαρσονιέρα – one-room apartment, η καμπίνα – wash-room: Anglo-American borrowing: το τζιν – jeans, το πουλόβερ – pullover, το κοκτέιλ – cocktail, το ουίσκι – whiskey).

The foreign vocabulary passes several stages of adaptation in the Modern Greek language:

- the initial one when the foreign word is transcribed or transliterated in Greek letters (facebook – φέισμπουκ, Internet – εντερνετ, e-mail – e-μείλ) or reproduced in Latin as in a donor language;

- putting into circulation a lexical item-match or tracing (computer – το κομπιούτερ – ο υπολογιστής);

- adapting borrowing to the grammatical and syntactic rates of the Greek language, promoting the processes of word formation (style – το στυλ – στυλάτος).

Modern borrowings affect the slang, that is, those words that have not yet adapted to the language become slang and, according to the opinion of many inhabitants of Greece, discolour the lan-

guage. But according to scientists, slang words are only the initial stage of adaptation in the language.

Examples of widespread borrowing in Greek can be summarized as follows:

- French borrowings: women's fashion (σινιέ – chignon, βουαλ – veil, μανεκέν – mannequin), colors (κρεμ – cream, λιλά – lilac, μπορντό – burgundy), cooking (εκλέρ – éclair, μαγιονέζα – mayonnaise, φρικασέ – fricasse) entertainment (πρεμιέρα – premiere, τουρνέ – tour, φιλμ – film), sport (γκρανπρί – grand prix, ρεκόρ – entry, τουρνουά – tournament), letter and art (ρετρό – retro, στυλ – style, μπαρόκο – baroque, ατελιέ – studio, κολάζ – collage) and many others.

- Anglo-American borrowings: sport (άουτ – out, γκολ – goal, ράλι – rally, νοκ άουτ – knockout), economy (ντίλερ – dealer, τσεκ – check, σπόνσορας – sponsor), cooking (γκρέιπ φρουτ – grapefruit, κοκτέιλ – cocktail, τοστ – toast, μπέικον – bacon), technology (κάμερα – camera, ντίζελ – diesel, ραντάρ – radar), mod (μάξι – maxi, ντιζάν – design, μίνι – mini), entertainment – art (βιντεοκλιπ – video clip, θρίλερ – thriller, πόστερ – poster, χέβι μέτολ – heavy metal) and others.

- Italian borrowings: βίλα – villa, κανάλι – canal, περα – opera, πόζα – posture, σπύρτο – alcohol, τενόρος – tenor and many others.

- Spanish borrowings: μπολερό – bolero, τάγκο – tango, ταμπάκο – tobacco.

- German borrowings: τάλιρο – five shillings, μάρκο – brand, μπάντα – group, ντίζελ – diesel, σνίτσελ – schnitzel and others.

Contemplating the research of scientists, we can determine that the influence of foreign vocabulary on the Greek language was inherent in each epoch. Therefore, it should be noted that in each century there are new borrowings inherent in the language, which eventually adapt to the language. This problem has always been relevant, especially in the XXI century, the century of new technologies. However, despite the fact that the language develops, it loses its identity, that is, an inheritance.

Since foreign-language influences are available in every language, the borrowing process is a natural phenomenon. Penetration into the language of foreign-language elements always causes a rather negative reaction. The borrowed word is primarily a carrier of another culture that is inherent in society with another spiritual organization. A large number of foreign words at the beginning of the XXI century due to the policy of openness, orientation of society towards the West, Western culture, traditions, technology, economic development.

Activating the attraction of foreign language leads to various kinds of discussion both in society and in the circle of linguists. Some researchers consider borrowings to be a natural process of enriching the language, while others hold the opposite view and qualify foreign language lexemes as a stream of words that violates the stability and identity of the modern Greek language. It is considered appropriate to accept borrowings as a necessary element of language development.

According to scientists, for the penetration of a foreign lexical item into a language, it is sufficient for its formal adaptation, that is, adaptation to the phonetic and morphological standards of language. But, in order to further evolve in a certain language, borrowing must undergo functional adaptation.

So we can say that for centuries the Greek language was influenced by foreign language borrowings from the side of allies and enemies. These words have already adapted and adopted the usual form for Greek grammar. The most widespread and often used borrowings from Turkish, Anglo-American, French and Italian. But modern borrowings are not so used for a long time in the Greek language, therefore, they usually have a primary form, or a lexeme-equivalent is used.

Bibliography

1. Αναστασιάδη-Συμειωνίδη Α. Νεολογικός δανεισμός της νεοελληνικής / Α. Αναστασιάδη-Συμειωνίδη. – Θεσσαλονίκη, 1994. – 298 σ.
2. Κωνσταντίνου Η.Ι. Λεξικό των ξένων λέξεων στην Ελληνική γλώσσα. – Αθήνα, 1992. – 242 σ.
3. Жлуктенко Ю.О. Мовні контакти. Проблеми інтерлінгвістики / Ю.О. Жлуктенко. – К.: Видавництво Київського університету, 1966. – 136 с.
4. Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства / Ю.О. Карпенко. – К.: Академія, 2003. – 340 с.
5. Кочерган В.М Вступ до мовознавства: Підручник для студентів філолог, спеціальностей вищих закладів освіти / В.М. Кочерган. – К.: Академія, 2000. – 368 с.

СЕКЦІЯ 22 ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

ПІД-СЕКЦІЯ: 1. Літературознавство

**СТРУКТУРА НОВЕЛІСТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ В. ГАУФА
В ЕПОХУ БІДЕРМАЄР****Сивик О.А.**

Кандидат педагогічних наук,

Старший викладач навчально-наукового Інституту Іноземних мов

Дрогобицького державного педагогічного Університету

імені Івана Франка

Ключові слова: бідермаєр, епоха, сентиментальність, новела, цінність, реалізм, творчість.

Key words: Biedermeier, epoch, sentiment, novel, value, realism, creation.

Творчість В. Гауфа припадає на середину двадцятих років XIX століття. У європейській історії літератури цього періоду спостерігалися вкрай суперечливі тенденції. Прагнення переважної більшості німців до ідилії і їх повна аполітичність, породжена перемогою над Наполеоном Бонапартом і закріплена цю перемога Віденським конгресом (1814-1815), провокували відновлення старих дореволюційних порядків у країні, а невдоволення цензурою і політичними переслідуваннями ставали причиною народних хвилювань, появи таємних гуртків і студентських спілок.

Літературне життя німецькомовних держав зазнає помітних змін у ці роки. У зв'язку з розвитком друкарства відбувається небувалий розквіт друкованої продукції розважального спрямування. Книжкові прилавки наповнюються творами Г. Клаурена, Г. Цшокке, К.Г. Шпіса та багатьох інших не настільки відомих сьогодні авторів легкого читання, чиї численні твори

цілком задовольняли масового читача.

Література другої половини XIX століття різноманітна і різнопланова, і письменники, які її створювали, не схожі один на одного. В романтизму навіть у пізніх його представників немає єдиної творчої програми. В цей час ще живе і творить великий І. В. Гете, створюють свої твори пізні романтики: А. фон Шамиссо і І. фон Ейхендорф. Останніми відлуннями романтизму лунають голоси поетів «швабської школи»: Л. Уланда, Г. Шваба та Ю. Кернера.

Здавалося б, немає, або майже немає спільних точок дотику у різних літературних напрямках тієї епохи, проте це не зовсім так. Однією з провідних тенденцій того часу був зростаючий інтерес письменників до дійсності. Багатьох митців слова другої половини XIX століття об'єднує прагнення звернутися до реального життя. Зрозуміло, кожен з них йде своїм власним шляхом. Знаковим твором цього періоду, мабуть, можна назвати «Кутове вікно»

(1822) – одне з останніх творів Е.Т. А. Гофмана, свого роду заповіт побратимам по перу побачити поезію повсякденної повсякденності.

У творчості окремих письменників все частіше розрізняються риси раннього реалізму. І. В. Гете, наприклад, створює ряд творів на історичні теми. Серед них «Кампанія у Франції»(1822), «Облога Майнца»(1822), «Друге перебування в Римі»(1829). Письменник і природознавець А. фон Шамиссо пише книгу «Навколосвітня подорож на бригу «Рюрик» (1821), що містить не тільки автобіографічні, але також різні географічні та етнографічні відомості [8, 160].

Зароджується та поступово набирає силу реалізм. Однак його окремим слабким потічкам ще довго не судилося злитися в єдиний, потужний потік в мистецтві. М.І. Бент зазначає, що «становлення ранніх форм реалізму в німецькій літературі обмежена культурним поняттям бідермаер» [6,94].

На сьогоднішній день згадане культурне явище широко відоме, про нього пишуть літературознавці і культурологи, це поняття часто згадують в підручниках і статтях. Однак в цілому в нашій країні феномен бідермаера залишається недостатньо дослідженим, немає жодної монографії українською мовою, цілком присвяченої цьому культурному пласту.

Тим часом, в зарубіжному, а особливо, в німецькому літературознавстві, бідермаер вивчений досить докладно, і, незважаючи на це, продовжує привертати увагу видатних вчених. З поміж найбільш значних робіт

про епоху бідермаер можна виділити праці П. Клуххона «Бідермаер як літературна епоха» («Biedermeier als literarische Epochenbezeichnung») (1935), «До дискусії про бідермаер» («Zur Biedermeierdiskussion»), Ф. Зенгле «Епоха бідермаера» («Biedermeierzeit») (1972), Ф. Мартіні «Проблема реалізму в XIX столітті і в творчості В. Раабе» («Das Problem des Realismus im XIX Jahrhunderts und der Dichtung W. Raabes») (1935) [8, с. 180].

Що стосується сучасних робіт, в останні десятиліття все частіше досліджуються окремі сторони епохи бідермаер (музичне життя, танці, літературні гуртки, влада). Із загальних робіт можна відзначити «Zwischen Goethezeit und Realismus. Wandel und Spezifik in der Phase des Biedermeiers» під редакцією М. Тіцмана (2002) і «Aufbruch in die Bürgerwelt. Lebensbilder aus Vormarz und Biedermeier» Г. Бока (1994).

Для творів бідермаера характерні локальність, провінціалізм, аполітичність, згладження конфліктів, увага до приватного життя людини, інтерес до деталей і звернення до сучасної проблематики. Твори цієї епохи (як правило, малого і середнього формату) нерідко мали характер сентиментальності і були звернені до рядового бюргерства.

На жаль, на сьогоднішній день не існує єдиного визначення поняття бідермаер. Спочатку поняття «бідермаер» використовувалося як позначення стилю меблів. Пізніше термін поширився на прикладне мистецтво, а потім вже на живопис, літературу і музику. Бідермаер є певним пластом культури

до якого серед зазвичай відносять і таких визнаних майстрів як А. Штіфтер, пізній Л. Тік, Е. Меріке, А. Дросте-Хюльсхофф в літературі, Ф. Шуберт і І. Штраус-батько в музиці, Ф. Г. Вальдмюллер в живописі [7, с.9].

Бідермаер успадковує риси просвітництва, тому в літературі зазначеного періоду сильний дидактичний момент. У цьому більшість творинь епохи бідермаер схожі один на одного. Вельми повчальні твори І. Готтхельфа, А. Штіфтера, «Бідний музикант» Грильпарцера і т. Д. Твори бідермаера вчать бюргерської моралі, часто на прикладі життя головного героя.

У творчості В. Гауфа багато пов'язане з явищем бідермаера. Це, зокрема, проявляється в схильності до щасливих розв'язок. Дуже характерні жіночі образи В. Гауфа, особливо це стосується перших двох його новел «Отелло» і «Співачки». Письменник завжди малює прекрасних дівчат, які, немов дзеркальне відображення, а духовно (хоча і в різних аспектах) дуже близькі жіночим персонажам С. Річардсона [8, с. 46].

Зі стилем бідермаер В. Гауфа також зближує характер конфлікту в його творах. На відміну від глобальних колізій романтизму, для бідермаера характерні, в основному, приватні конфлікти, вони найчастіше зводяться до міжособистісних або внутрішніх, психологічних. Якщо ж мова йде про протистояння особистості і суспільства, то це вже не те різке протиріччя, як у романтиків, подібний конфлікт у представників бідермаера згладжується.

Герої В. Гауфа – звичайні люди, нічим особливо видатним не примітні, це типові представники сучасного письменницького суспільства, найчастіше прості бюргери (штальмайстер Ремпе, реєстратор Пальві в новелі «Останній лицарь», реєстратор Ланбек, його батько – земський радник Ланбек, капітан Рельцінген – в новелі «євреї Зюсс», забезпечена молода людина без певного фаху Фребен – в новелі «Жебрачка» і ін.). Їхні життєві цілі не сягають надто далеко: затишок, влаштований побут, добропорядність, спокій, достаток, благопристойність.

Деякі персонажі Гауфа можуть бути корисними і навіть грубими (таким є Фальднер в «Жебрачці», що вибирає собі дружину з чисто раціональних міркувань, одружившись на Жозефі він фактично набуває безкоштовну економку); інші – метушливі (Рантьє в «Портреті імператора»); інші шляхетні і самовіддані (Фребен) або волелюбні, як Вілі в «Портреті». Однак всі вони, врешті-решт, роблять вибір на користь непорушних сімейних цінностей. Неглибокий конфлікт легко вінчається благополучним фіналом.

Багато що в новелах В. Гауфа ріднить його з авторами бідермаера. На це неодноразово вказувалося в критиці [10; 12; 6,8]. Однак зараховувати всю новелістичну творчість письменника до цього стилю є не зовсім коректно. В цілому, велика частина, створеного В. Гауфом виходить за рамки власне епохи бідермаер, і являє собою більш складні художні світи. Найближче до бідермаера відноситься найпростіша новела

письменника – «Співачка». «Співачка», за словами С. Нейгауза: «гумористична кримінальна новела», – мабуть, найцікавіша з усіх шести творів В. Гауфа в цьому жанрі [11, с.71]. Задумана ще в 1826 р, новела була опублікована в жіночому кишеньковому виданні (Frauentaschenbuch) в 1827 році [9, с.50].

В контексті літератури епохи новела В. Гауфа представляє безперечно цінність для читача і літературознавця. З огляду на деякі незручні похибки і навіть явні недоліки новел молодого письменника, перш за все, хочеться підкреслити, що новели В. Гауфа знаменували собою появу нового етапу в естетичному освоєнні дійсності і тому заслуговують більшої уваги з боку українських дослідників.

Література

1. Wilhelm Hauffs sämtliche Werke. Amerikanische Stereotyp-Ausgabe. [Текст]: Einem Bande / W. Hauff. – Philadelphia: Verlag von F. W Thomas, 1866. – 617 S.
2. Hauff W. Prosaische und poetische Werke [Текст]: 12 Teile in 4 Bd. / W. Hauff. – Berlin: Hempel, 1890.
3. Wilhelm Hauffs Werke [Текст]: in 2 Bd. Bd. 2; Hg. von. B. Zeller I W. Hauff- F. a. Mein: Insel Verlag, 1969. – 721 S.
4. Hauffs Werke [Текст]: in zwei Bänden. Bd. 1. Novellen I W. Hauff. – BDK. -Berlin und Weimar: Aufbau-Verlag, 1983. – 398 S.
5. Австрийская новелла XIX века [Текст]. – М.: Государственное изд-во Худ. лит., 1959.-703 с.
6. Бент М.И. Немецкая романтическая новелла. Генезис, эволюция, типология [Текст] / М. И. Бент. – Иркутск: Издательство Иркутского университета, 1987. -119с.
7. Иванова Е. Р. Литература бидермейера в Германии XIX века.: автореферат на соиск. уч. степени д.ф.н.: 10.01.03 / Е. Р. Иванова. – М, 2008. – 59 с.
8. Краткая литературная энциклопедия (КЛЭ). [Текст] Т. 1-9. М., 1962-1978.
9. Drescher M. Einleitung des Herausgebers [Текст] I M. Drescher II Hauffs Werke in sechs Teilen., Teil 5. – Berlin – Leipzig – Wien – Stuttgart: Deutsches Verlagshaus Bong & Co. – S. 45-57.
10. Klein J. Geschichte der deutschen Novelle von Goethe bis zur Gegenwart. [Текст]; 3. – Aufl. I J. Klein. – Wiesbaden, 1956. XVIII, 614 S.
11. Neuhaus S. Hauffs Werke. Das Spiel mit dem Leser. Wilhelm Hauff. Werk und Wirkung [Текст] I S. Neuhaus. – Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2002. – 240 S.
12. Wiese B. v. Die deutsche Novelle von Goethe bis Kafka. [Текст]:Inretpretationen 1.1B. v. Wiese. – Dusseldorf: August Babel Verlag, 1967. – 350 S.

ПОД-СЕКЦИЯ 7. Перевод

FUTURE INTERPRETERS' TRAINING BY MEANS OF INNOVATIVE COMMUNICATION TECHNOLOGIES

Buzhykov R.P.

PhD, Petro Mohyla Black Sea National University

Buzhykova R.I.

PhD Petro Mohyla Black Sea National University

Key words: cognitive activity, hypertext, innovative communication technologies, professional skills.

The problem of innovative development of education and educational innovation is relevant because it causes a broad public and scientific interest. Innovative educational activity involves the development of educators' creativity and is not only the creation and distribution of novelty, but also changes the members' of educational process style of thinking. The main characteristic of the innovative pedagogical activity of the higher educational institution is to increase the effectiveness of the educational process.

The introduction and systematic use of modern innovative communication technologies in education institutions helps enhance teaching and learning of students and teachers, the intensification of the educational process, the emergence of a stable interest in learning, improves motivation and cognitive activity, forms needs self-learning, self-development, the ability to self-determine in educational activities. The teacher's position changes, he is the bearer of a new educational thinking and pedagogy principles of cooperation and becomes a professional, capable of designing and redesigning their activities [4].

Such technological innovations require universities to change the organizational structure, select and train the future specialists themselves, develop e-learning content: electronic courses, textbooks, electronic libraries, electronic seminars, webinars, videoconferences, etc.

Nowadays, problems of the development and implementation of innovative educational technologies of teaching were dealt with I. M. Dychkivska [2], R.S. Gurevych [4], I.P. Pidlasyy [5], I.V. Robert [6] and others. Recent studies on innovative educational teaching and learning technologies focus on the scientific community on the historical aspect of the formation and development of educational technologies.

The purpose of the paper is to introduce modern teaching technologies during the practical training of future translators in high school. The main objective of innovation in education is the development of the teacher's ability to motivate the student's actions, to independently navigate the information received, to form creative thinking using the latest advances in science and technology.

Innovative communication technologies provide many opportunities for the development of creative potential of students. Application of information and innovative communication technologies at classes greatly increase the efficiency of education, help to create a more productive atmosphere, increase students' interest during the educational process.

Innovation in education is a topical issue at all times, it involves the use of new methods and technologies in the education system. Under innovations, we understand the innovations designed to solve problematic situations in order to ensure optimization of the educational process, the organization of favorable conditions for mastering the material and improving the quality of education.

One of the ways of modernizing the educational system is the introduction of innovative pedagogical technologies and methods into the educational process of universities. Innovations (Italian innovations – novelty, innovations) – new forms of organization and management, new types of technologies that cover various spheres of human life [1].

Innovative technology is considered as a special organization of activity and thinking, which is aimed at organizing innovations in the educational space, or as a process of assimilation, introduction and dissemination of something new in education.

Innovation in the educational process means the introduction of something new in the purpose, content, forms and methods of teaching and education, in the organization of joint activities of participants in the educational process.

Innovative technologies used in the system of higher education are considered as the teacher's modeling of content, forms and methods of the educational process in accordance with the stated purpose using novelty. In the practice of educational activity of modern higher educational institutions, such technologies of teaching as: differentiated, problem, contextual learning, gaming learning technologies, information technologies, credit-modular technology, person-oriented learning, etc. are used.

Modern didactic searches for contextual teaching technologies are focused on the close connection of learning with the immediate life needs, interests and experience of specialists. Each specialist is the bearer of individual personal experience, which must be taken into account and rely on in the process of training [2].

Such an approach to the organization of the process of professional training helps to create an atmosphere of professional competent formation, which turns a specialist not only into the subject of knowledge, but also as a subject of his own professional and personal development.

One of the types of application of modern innovative teaching technologies in the process of professional training of the future specialist is the information tools of training, for the successful and purposeful use of which lecturers of higher education institutions need to know their didactic capabilities and principles of functioning.

The effectiveness of the use of modern information technology in the development of the foundations of pedagogical

mastery of the future interpreters provided by a variety of forms of information, a high degree of visibility; the possibility of organizing collective and individual research work.

Introduction of innovative technologies in the process of students' professional training helps them to learn the teaching material at an individual pace, independently, using convenient ways of perception of information, which causes them positive emotions and forms a positive motivation for learning. In order to intensify the professional training of students in higher educational institutions by introducing computer presentations, electronic dictionaries, textbooks and manuals; test programs, simulators, dictionaries, reference books, encyclopedias, video tutorials, libraries of electronic visual aids, thematic computer games, etc., creates an educational professional-oriented information environment that promotes the development of the foundations of skills of future specialists [3].

The content of information and development technologies, the purpose of which is to develop the foundations of the pedagogical skills of the future teacher, who possesses the necessary knowledge system and a large reserve of information, includes lectures, seminars, practical classes, independent study of literature, etc. Increasing the effectiveness of lecture lessons is achieved through the use of multimedia lecture system, which should take into account the individual, author's style of the lecturer, the specifics of the discipline, the level of preparation of the student audience.

Wide perspectives open the use of information technology in practical classes. Extremely effective means of studying is the study of theoretical material using presentations and technologies (creation of logical schemes). The technical advantages of information technology is the use of hypertext information that provides convenient access to reference data, glossary, animation applications.

The availability of software will allow students to engage in reflexive activities and realize in real time their level of professional progress in the development of the basics of special skills. It helps to differentiate the training material by the levels of complexity, create the positive emotional background for the student's work with the information resources of the study through the means of the interface.

An important component of professional skill is the information culture of a future specialist, that is, the ability to read books efficiently, to find the necessary information, to comprehend and transfer it to users.

The use of information technologies in this context will contribute to the development not only of a higher level of motivation of the future specialist, his critical thinking, but also the formation of the telecommunication community, the implementation of active forms of constructive communicative interaction [2].

References:

1. Buga N.U. Formation of scientific and innovative activity in higher educational institutions / N.U. Buga // *Economist*. – 2006. -№9. – P. 60-64.
2. Dychkivska I. M. Innovative Pedagogical

- Technologies: Teaching. manual. – K.: Academic publishing house, 2004. – 352 p.
3. Galytsya I.O. Innovative mechanisms of activization of pedagogical and scientific processes / I.O. Galytsya // High school. – 2011. – No. 7/8. – P. 31-37.
 4. Gurevych R.S. Information and telecommunication technologies in preparation of the future specialist / R.S. Gurevych // Continuous Professional Education: Theory and Practice. – K., 2002. No. 4. – P. 61-68.
 5. Pidlasyy I.P. Interactive tutorial for educators of the market education system. – K.: Publishing House “Word”, 2004. – 616 p.
 6. Robert I.V. Modern information technologies in education: didactic problems, prospects of usage. – Moscow: School-Press, 1994. – 205 p.

ПОД-СЕКЦИЯ 7. Перевод

MODERN TRENDS AND PROSPECTS OF EDUCATION DEVELOPMENT BY MEANS OF INTERACTIVE TRAINING TECHNOLOGIES

Buzhykov R.P.

PhD, Petro Mohyla Black Sea National University

Buzhykova R.I.

PhD Petro Mohyla Black Sea National University

Key words: educational community, interactive training technologies, multimedia complexes, professional disciplines.

In the current conditions of dynamic development of processes and technologies, innovations should be constantly integrated with the training system of future specialists to ensure that the level of science and practice is consistent. In modern higher education during the years of Ukraine's independence, new priority directions of development have been identified, the relevant legal and regulatory framework has been established, and practical reform of the industry has been implemented. Of course, changing goals, objectives, and conditions requires improvements of learning technologies [1].

On the other hand, the process of integration with Europe, which continues in education, also requires significant changes in the traditional system, which is not perceived adequately in the international educational community. Besides the development of common educational standards, it also needs to improve teaching technology.

The development of new interactive training technologies, their introduction

into the system of education and scientific activities opens up to students and teachers many new opportunities that are not available to previous generations. The introduction of new technologies in the field of education leads to the transition from the old scheme of reproductive knowledge transfer to a new, creative form of learning.

This article analyzes current trends and prospects for the development of interactive training technologies in higher education, examines the issue in order to improve the educational process.

The process of informatization of education is rather complex and requires reconsideration of the experience of implementing the latest interactive training technologies, analysis and evaluation of the possibilities of their use in the educational process, which necessitates a qualitatively new level of studying of the subjects, with the purpose of developing each student a stable desire and ability to study, independently receive knowledge, use creative approach while performing educational tasks [4].

Today's interactive training technologies are no longer a novelty. They are widely implemented and applied in pedagogical practice. A modern teacher faces a number of important tasks that need to be addressed in order to make the learning process interesting, creative and so as to meet all the needs of a modern student. In this connection, there are significant changes in the process of teaching disciplines in higher education with the use of interactive training technologies. Personal computers, smart-boards, Internet are becoming the necessary means in the educational process. In addition, the use of interactive training technologies in the learning process allow more and more fully to reveal the creative potential of each student [2]. Thus, the relevance of the use of interactive training technologies in the educational process becomes clear: students understand information faster, participate in group discussions, perform joint work, undergo an individual examination of knowledge; an effective feedback is established in the "student-teacher" system.

The main characteristics of such kind of education can be considered:

- application of different motivation models of training;
- the relationship between the individual and organizational goals of employers and educational institutions;
- assessment of demonstrable changes in competencies – the effectiveness of the learning process is measured not so much knowledge gained as the ability to apply them in practice;
- flexible training in terms of the ben-

efits and individual capabilities of the student (the ability to customize the training for individual student settings).

Interactive education involves the use of interactive teaching methods in higher education, which ensures the development of cognitive activity of each student, makes the learning process interesting, accessible to each student, promotes the formation of skills to design their knowledge independently, navigates the information space, develops communicative skills and emotionally valuable attitude of each student to the study of professional disciplines, getting knowledge [2].

Interactive training technologies have become an integral part of the modern life of society. However, their introduction into the educational process in Ukraine is happening with considerable lag behind the countries of Europe and the USA. Since 2005, the introduction of multimedia complexes, consisting of a computer, a multimedia projector and an interactive whiteboard has begun in the educational sector of Ukraine, including in higher education institutions. In Ukraine about 10 thousand interactive complexes have been installed and this process is constantly developing. Scientists in the field of education with some experience in applying the latest technology in the learning process paid special attention to the wide possibilities of creating, editing and distributing interactive training technologies.

One of the main steps towards improving the education system and the application of new technologies was the decision of the Ministry of Education and

Science of Ukraine on introducing the latest interactive training technologies into educational process. This program is aimed at content of the modern electronic information educational environment of the system of general, secondary and higher education, formation of a new level of education and improving the quality of the educational process through the introduction of interactive training technologies in the educational process.

Thus, the use of modern interactive training technologies in the educational process is not only a means of activating the cognitive, creative activity of students, but also it is objectively determined by the need for rapid development of science and technology, which requires detailed study, development of methods, forms, techniques use of these technologies and their implementation. The training of qualified specialists in the field of interactive training technologies will allow

Ukraine to compete with other countries and produce products that will be used not only in education, but also in other areas of society's life. Providing sufficient attention to future technologies and proper material support for interactive training technologies will allow Ukraine to move to a new level of development [5].

References:

1. Dychkivska I. M. Innovative Pedagogical Technologies: Teaching manual. – K.: Academic publishing house, 2004. – 352 p.
2. Galishnikova E. Use of interactive smart-board in the learning process / E.Galishnikova // Teacher. – 2007. – N.4. – P. 8-10
3. Galytsya I.O. Innovative mechanisms of activization of pedagogical and scientific processes / I.O. Galytsya // High school. – 2011. – No. 7/8. – P. 31-37.
4. Kulugin V.P. Information technologies in education / V.P. Kulagin. – M.: Yanus-K, 2004 – 248 p.
5. Pometun O.I., Pyrozhenko L.V. A modern lesson. Interactive technologies of training. – K.: ASK, 2004. – 192 p.

SMART EDUCATION AS A FACTOR IN THE INNOVATIVE DEVELOPMENT OF MODERN SOCIETY AND ITS PRIORITIES

Buzhykov R.P.

PhD, Petro Mohyla Black Sea National University

Buzhykova R.I.

PhD Petro Mohyla Black Sea National University

Key words: electronic resources, smart education, smart technologies, smart learning.

Today, the whole world has got open and unrestricted access to up-to-date information and new knowledge. This was the beginning of the development of smart education, or “smart learning”, which can be defined as a flexible, interactive educational environment with content from around the world in free access. The task of smart education at the present stage is to teach students how to study independently, which will enable them to live and work effectively under the new conditions. In the world, the ever-growing demand for education and the growing educational needs to the fullest extent, it is possible to distant education.

Smart education is an association of educational institutions and faculty members for conducting joint educational activities on the Internet on the basis of common principles, standards, technologies, that is, the creation and use of common content in the common education. An example is the project of the Unified European University with the only dean's office. The Bologna Process enables universities to take students without re-quotations, thus creating a Smart education system for Europe. The only European

university will carry out a collective learning process with the help of a single joint depository of training materials [1].

Knowledge and qualifications become the priority values in human life in the conditions of the information society, including the international one. In connection with this, the importance of learning foreign languages, the formation of communicative competence, and the need for changes in the teaching of foreign languages is increasing.

In our time, the process of studying in an institution of higher learning acquires other forms and scales. Innovations relate to various aspects of the learning process, ranging from equipping classrooms with up-to-date technical tools and ending with the testing of new educational technologies both in classes and during self-training of students using a large number of on-line components and Internet resources.

Information computer technology – is a technology that allows you to search, process and learn information from various sources, using a computer and a variety of programs including the Internet.

Smart education is motivated by the fact that it:

- allows to effectively organize group and independent work of students in the class;
- promotes the improvement of practical skills and abilities of students;
- allows individualization of the learning process;
- increases interest in classes;
- activates cognitive activity of students;
- modernizes practical classes [3].

The Internet destroys borders, opening up new opportunities. The development of channels of communication and means of transfer and exchange of information brings the world to a new “evolutionary turn”, transforming the information society into what is now designated as “Smart society”.

In Smart society, technologies that were previously based on information and knowledge are transformed into technologies that are based on the interaction and exchange of Smart technology experiences. They turn hard work into “reasonable” one and make innovative changes in the management strategy. This means that society needs more creative and open thinking, so that priority values are human values based on flexibility and originality.

The most important issue is the training of personnel with creative potential, able to work and think in a new way. A specialist who does not have practical skills in social networks with electronic sources is not able to create personal databases, will be ineffective.

To prepare a specialist who has skills in the Smart society is a task of the mod-

ern university (Smart University). Obviously, in such a university the nature of the educational process is changing. Smart learning process is an educational process using technological innovations and the Internet that provides students with the possibility of gaining professional competence on the basis of system vision and discipline, taking into account their multifaceted nature and simply adjusting to the level and needs of the listener. Smart education puts new challenges ahead of teachers. They should be not only professionals in their professional field, but also have a large number of continuous content upgrades.

Smart education is a flexibility, which involves the presence of a large number of sources, the maximum variety of multimedia (audio, video), the ability to quickly use various technologies for working with students. Smart education opens up new opportunities for teachers: to exchange experiences and ideas, to do more research activities, to personalize the course depending on its tasks and the competence of the listener, to save time by refining existing content, rather than creating it from scratch.

According to the concept of Smart education, the modern training course acquires new characteristics. It must at the same time provide both the quality of training and motivate the student to learn a foreign language. It is practically impossible to get interested in a modern student who has access to numerous electronic materials, a simple textbook. It is necessary to develop the development of all training activities on the course that will

interest the student, inducing him to creative and scientific activities. Training courses should be integrated, that is, contain both multimedia fragments and external electronic resources [2].

The traditional task of higher education institutions is to teach students to live at the level of culture and the most progressive ideas of the time.

Smart education involves the generation of new knowledge, ideas, the development of smart environments, smart society – the intellectual environment of people who are specially trained to implement and implement the latest ideas and concepts. Many countries in the world, such as Korea, Japan, Australia, and the Netherlands, have declared smart – an idea as a national idea of the whole society [4].

References:

1. Gurevych R. Smart education – a new paradigm of the modern education system / R. Gurevych, M. Kademiya // *The theory and practice of social systems management.* – 2016. – № 4. – P. 71-78.
2. Voronkova V.G. Romanenko T.P., Andrukajtene Regina. The concept of the development of project-oriented business in the conditions of the digital transformation to a smart society / V.G. Voronkova, T.P. Romanenko, Andrukajtene Regina // *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy,* 2016. – №. 67. – P. 122-134.
3. Semenykhina O.V. New paradigms in the field of education in the context of transition to a SMART society // *Bulletin of the Sumy State Pedagogical University named after. A. S. Makarenko,* 2015 – №5. – P. 34-44.
4. Yakubov S., Yakinin Y. Smart technologies and educational materials / S. Yakubov, Y. Yakinin // *Hi-Tech at school.* – 2011. – № 3-4. – P. 8-11.
5. Yunfeng Zhang and Le-Wu Lu. Introducing Smart Structures Technology into Civil Engineering Curriculum: Education Development at Lehigh University / Yunfeng Zhang and Le-Wu Lu. // *Journal of professional issues in engineering education and practice.* – 2008. – January. – P. 41-48.

Literary studies

GREGORY KVIKKA-OSNOVYANENKO`S LIFE AND CREATIVE PATH

Pylypenko Serhii

Student of Kharkiv National University of Radio Electronics

Keywords: Kvitka,instituion,magazines,literature,blocked,people,recognition.

On November 18, 1778, in the family of the Kharkov noblewoman Fyodor Ivanovich Kvitka a son, who was named Gregory, was born. Since childhood, the baby was weak and sickly. Because of the goldsmiths up to the age of five, the boy was blind.

The vision returned to him again after visiting the Ozeryansky temple, which is now standing on the Cold Mountain. The Little Kvitka saw the light coming from the image of the Ozeryansky Mother of God and was perceived. This case was so influenced by him that in the twenty third year of his life he decided to become a novice of the monastery. When he was a novice of the Kuryag monastery, Kvitka was dressed in monastic clothes and performed various works until 1806. After that, he again joined the military service of the government commission in the police of the Kharkiv province.

In 1812, G. F. Kvitka began his public activity. In Kharkov, a permanent public theater is being opened, the director of which is appointed by Grigory Fedorovich. Having a habit of hotly and passionately accepted for any business, he was so enthralled with the theater, who almost married one of his actresses. Although he had to leave the director's post in the theater because of his

active charitable and educational activities, Ossnovyanenko's love for the scene was carried through throughout his life.

Later, this feeling prompted him to create dramatic works for the theater. In 1841 he published an interesting and witty «The History of the Theater in Kharkiv».

During his chairmanship of the Charitable Union, Grigory Fedorovich initiated the opening of the Institute of noble girls in Kharkiv in 1812. Thanks to his efforts, later on, the Cadet Corps and the Public Library at the University were also opened. Kvitka began his journalistic work in 1816 with an article about the Institute of noble girls in the Ukrainian Bulletin, after which he was one of the editors of this magazine until 1817.

The institution, in whose establishment and propaganda Kvitka took such a living part, played, in turn, an important role in his life. In 1821, he married one of the classy women of the Institute. In 1817, having received the post of leader of the nobility in the election, Kvitka performed his duties until 1829. Subsequently, this post was occupied by his brother, Andrei Fedorovich.

GF F. Kvitka's public, service and charitable work was awarded with many

awards, but his literary abilities were widely acknowledged. Cooperating with popular metropolitan journals, he corresponded with well-known literary figures of the time: S. T. Aksakov, M. P. Pogodin, P. A. Pletnev, V. I. Dalie, F. A. Koni, E. P. Grebinka, maintained friendly relations with VA Zhukovsky.

With deep respect, he wrote letters to Taras Grigorievich Shevchenko. Constantly following the literary life, carefully reading the magazines, always had his own reflections on the events that took place and, as a very personal person, always aroused great interest among the interlocutors.

Around 20 years of his literary activity begins. One by one, his works are published: «Kharkov Gannusya» (1832), «Soldiers' Portrait» (1833), «Shelmenko-Batnik», «Noble Elections». In 1827, Ossianyanenko wrote a play «Come from the capital, or trouble in a free city», which was printed much later in 1840. The play resembles the famous Gogol's «Auditor». There is even a version that Gogol met her when the manuscript of the play was in the censorial committee. Enormous popularity was the story of Gregory Fedorovich «Marusya».

It was Kvitka-Osnovyanenko who wrote the song «Gritsu, Hryc, to work», which became so famous that it turned into a folk – a fact of higher recognition. An outstanding writer loved theater all his life, arranged home performances, in which he himself participated, played well on the flute, was a good composer. And along with this did not leave public activity for the good of his hometown. In

1832 Kvitka-Osnovyanenko was appointed judge, and later he was elected chairman of the Kharkiv Chamber of Chief Justice. This post was last.

The life of Kvitka-Osnovyanenko, a man of unusual sincerity and kindness, selfless and tied to all his native (for all his life, he did not go further to Kharkiv and the province), took place in an atmosphere of family happiness, surrounded by his beloved wife and children. For a long time they lived in a small settlement in the southern part of Kharkiv called Osnova.

About the writer's love for this place is his literary pseudonym, Osnovyanenko. Already being quite well-known, Grigory Fedorovich served as the head of the In July 1843, he became ill with lung inflammation, and eleven days, preparing for his death, quietly ended in the hands of his wife, relatives and loved ones, among them N. Yu. Kvitka and P. P. Gulak-Artemovsky. When the body of the deceased was taken from the Annunciation Cathedral, the entire Yekaterinoslav Street (now the Poltava Path) was blocked by the people. He was buried in the Kholodnogorsk cemetery, which opened the wonderful landscape to his hometown, to which he devoted his entire life.

Kvitka never parted from the great-grandfather's golden chain, with which, according to legend, was a memorable event in the life of his family. To the writer's work, he was treated with great care – everywhere in the house of Grigory Fedorovich stood black ink, so that at any moment the writer had the opportunity to fix the thoughts that just appeared. In the

name of Kvitka-Osnovyanenko one of the streets is named in the center of the city adjacent to the Constitution Square.

1. Комплексний довідник школяра та абітурієнта / Упоряд. Богданова Г. С., Борзенько О. І., Гетьманець М. Ф. – Х.:Веста: Видавництво «Ранок»,2008.-1136с.
2. Українська література. 9 клас: Хрестоматія-довідник / Упорядник
3. О. І. Борзенко. – Х.:Вид-во «Ранок», 2014.-656с.- (Джерела).
4. Григорій Квітка-Оснoв'яненко:біографія:[Електронний ресурс] // Освіта.ua – Режим доступу: <http://osvita.ua/vnz/reports/biograf/24059/>

IVAN BAGRYANY`S LIFE AND CREATIVE PATH

Huliiev NuralStudent of Kharkiv National University of Radio Electronics

Key words: literature; novel; arrest; “Tigrolovi”; Bagryany; Siberia; Green Wedge; adventure.

Ivan Pavlovich Lozovyagin was born on October 2, 1906. in the city of Okhtyrka in Sumy in the family of a worker-mason. At an early age, he showed creative abilities, he received his primary education, graduated from the Krasnopilsk Art and Ceramic School, and soon continued his studies at the Kyiv Art Institute. Literary works began at the beginning of the literary work at Okhtyrsky Elementary School, surprising student’s handwritten magazine Nadiya. Since 1924 he was part of the Okhtirsky branch of the literary group Pluh under the pseudonym Ivan Polarny, published a collection of “Black silhouettes. In 1929 The first collection of poems by Sarah’s “Until the Borders” was released. He was captured by the general literary movement of the 20’s. The young writer was impressed by the ideas of a prominent literary figure, M. Khvylovy, who called for a “psychological Europe” orientation. The first publications of Bagryany caused readership approval and, at the same time, sharp points from the side of Soviet criticism: for principled national views, he was arrested and sent to exile. For several years, the writer spent in the far east of the East. There he talked a lot to the inhabitants of the Green Klin – the area that was founded by settlers from Ukraine. In the words of the impressions acquired at that

time, the artist later created the novel “Tigrolovi.” Released to the will, Crimson came to his native Akhtyrka. It does not take one year after his release, as the Soviet government once again throws a rebellious writer behind bars. Having survived more than 2 years, sick and exhausted, the artist was miraculously at large. For a long time, a new test had been waiting for him – the First World War began. Ukraine was occupied by German troops – in exchange for brutal power came another, no less violent. Under the new conditions, Cagliari continued to actively defend patriotic positions, for which the German occupation leadership condemned him to death, fleeing from persecution, the artist traveled to Western Ukraine, where he wrote a novel “Tigrolovi.” The sensation in the Ukrainian literary environment was the poetry of “Ave Maria”, which in 1929 the young poet issued Okhtyrka at his own expense, which was immediately banned, but 90% of the circulation had already disbanded. Crimson gave a great historical novel in the poems “Skelka”, but the situation in Ukraine has changed radically. 1931 In the journal of criticism, a great article was published, denouncing Truth with the “Kurkul way”. The poetry collection “In Poti Chole” was banned. Crimson still had time to publish a book of essays “Rafters at

the camp,” but April 16, in 1932. He was arrested on charges of counter-revolutionary propaganda, sentenced to exile in the Far East, where he settled among the Ukrainians of the so-called Green Klin, whose life and life later he described in the novel *Tigrolovi*.

In 1936 I. Crimson fled, hiding among the Ukrainians of the Green Klin in the Far East (the impression of this period of life is reflected in the novel “*Tigrolovi*”). Two years later, the writer returned home, was re-arrested, sat in the Kharkiv prison for 2 years and 7 months (he was trained in detention, he later described in the novel “*The Garden of Gethsemane*”).

When he freed, Crimson traveled to Okhtyrka, and he did not endure the year either on June 16, in 1938. During the occupation of Ukraine, yours with this program worked as an artist in the Okhtyrsky Theatre, talked to carry a voice, you are not new. Ukraine has today written a comedy of satire, a general proposed for the production of the Okhtira Theatre in 1942. The Second World War found a writer in Okhtyrka, from where he relocated to Galicia. In 1945, Crimson emigrated to Germany, and, according to Yuriy Lavrinenko, “in letters to her friends”, “emigration also had no freedom. No less than prohibitions, Hitler’s Germany prevented the formation of political emigration by all kinds of” Rosenberg headquarters “in which they perished and even the very decent people were compromised. As far as I’m concerned, Crimson went to the West and emigrated through the Oun underground.”

In the poem, in particular in “*Mongolia*” / 1927 /, in the collection of poems “*The Golden Boomerang*” / 1946 /, in the satirical

poem “*Anton Bida, the hero of labor*” / New Ulm, 1947 // In the epic genre, I. Bagryanyi testified in poems, in particular in “*Mongolia*” / 1927 /. One by one the novels and stories come out: “*Zvirolov*” / Lviv-Krakow, 1944 /, “*Tigrolovi*” / Novy Ulm, 1946, “*The Garden of Gethsemane*” / Novi Ulm, 1950, “*The Fire Circle*” / Novi Ulm, 1953 /, “*Marusia Bohuslavka*” – the first book of the novel “*The Rising Wind*” / Munich, 1957 /, “*Man running over the abyss*” / posthumously, New Ulm – New York, 1965 /; plays “*General*” / 1947 /, “*Morituri*” / 1947 /, “*Rozgrom*” / 1948 /.

Western researchers of I. Bagryanyi’s work noted the unique ability of the writer to “a nightmarish grotesque”, an extraordinary humor among despair, optimism – among the tragedy in the Deaf War, which is being held in vast expanses of the Eurasian Empire.

Nevertheless, in youth, health was undermined and, in addition to the acquired prison of tuberculosis, there was diabetes, then cardiac disease.. The writer was the chairman of the Executive Body of the Ukrainian National Council and deputy president of the UPR. In recent years, the writer had to be more and more in the hospital. Ivan Bagryanyi died on August 25, in 1963. Buried in New Ulm (West Germany).

1. Комплексний довідник школяра та абітурієнта / Упоряд. Богданова Г. С., Борзенко О. І., Гетьманець М. Ф. – Х.:Веста: Видавництво «Ранок», 2008.-1136с.
2. Українська література. 9 клас:Хрестоматія-довідник / Упорядник
3. О. І. Борзенко. – Х.:Вид-во «Ранок», 2014.-656с.-(Джерела).
4. Біографія Багряного Івана:[Електронний ресурс] // Бібліотека школяра – Режим доступу: <https://www.ukrtvory.com.ua/bagr.html>.

СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІАЛЕКТІВ ПІВДЕННИХ РЕГІОНІВ США**Баранов С.Ю.**

НТУУ «КПІ» ім. Сікорського

***Анотація:** Дану статтю присвячено розгляду соціолінгвістичного феномену діалектів англійської мови, що виникли і розповсюдились на території південних регіонів Сполучених Штатів Америки. Досліджуються питання виникнення, формування та існування таких діалектів.*

Ключові слова: англійська мова, діалект, соціолінгвістика, внутрішньомовні особливості

Keywords: English, dialect, sociolinguistics, intralingual peculiarities

Англійська мова є однією з найрозповсюдженіших мов на планеті і завдяки цьому постійно зазнає змін та перетворень. Ледь не щодня до словників потрапляють нові лексеми, час від часу переглядаються встановлені граматичні та морфологічні правила, виникають локалізовані регіональні варіанти мови, що часом можуть змінювати її до непізнаваності. Саме останній феномен і є об'єктом дослідження даної статті. Зокрема розглядається група діалектів, яка є свого роду «візитівкою» і стереотипом при зображенні півдня Сполучених Штатів у художніх творах, а саме – варіанти англійської, котрими користуються мешканці штатів Алабама, Техас, Кентуккі, Луїзіана тощо. У цьому дослідженні розглядаються причини виникнення та розповсюдження цих діалектів та їх лінгвістичні особливості.

Існуючі дослідження груп діалектів, що виникли і розповсюдились на території вищезгаданих штатів США до-

зволяють лінгвістам-діалектологам зробити висновок про безсумнівний вплив імміграції і появи нових поселень на відмінності серед американських регіональних діалектів. Однак тут простежується не тільки британський вплив. Існує так званий «ефект засновника» – термін, запропонований С. Мафвіном. Феномен полягає в тому, що мова ранніх поселенців мала перевагу в процесі виживання і поширення. Ті варіанти, які використовувало більшість колоністів, домінували, тому інші поселенці змушені були адаптувати свої мовні звички до найрозповсюдженіших варіантів. Деякі з них завоювали авторитет і отримували більше поширення, а інші, навпаки, зникли. Певні варіанти отримували етнічні та регіональні відмінності.

М. Монтгомері в своїй роботі «British and Irish Antecedents» висловлює сумнів в існуванні прямої залежності американських регіональних діалектів від англійських регіональних

діалектів. Він пише, що переселенці, які емігрували в Америку з Британських островів, вже в силу внутрішньої міграції були досить різноманітні за своїм складом, говорили на різних мовах і діалектах. Він погоджується, що перші хвилі емігрантів – шотландських і ірландських протестантів, що емігрували з Ольстера в Делавар і Пенсильванію між 1718-1776рр., мали найбільший вплив на формування американської англійської, оскільки як вони були першими [1, 56]. Переселенці, що з'явилися пізніше, вже зазнавали культурного впливу з боку «піонерів».

Важко зрозуміти, коли американська англійська вийшла з-під впливу британських діалектів, оскільки тоді це явище ніхто не фіксував детально, а нестабільності соціальних явищ в поселеннях колоністів лише додавали труднощів у пошуку доказів розповсюдження лінгвістичних явищ. Всі ці процеси відбувались локально. Незважаючи на те, що розвиток американських форм англійської мови був напрочуд однорідним для британського спостерігача, зразки мови колоністів проявлялись через регіональну різноманітність форм [2, 289]. Іноді сенс простого речення був незрозумілий для слухача, якщо воно вимовлялось на якомусь місцевому діалекті.

Розглянемо загальні фонетичні та лексичні особливості південноамериканських діалектів англійської. Для них характерними є: просування вперед кінцевої фонеми /ŋ/ у складі без наголо-су. Таким чином, «singing» (/sɪŋɪŋ/) стає [sɪŋɪŋ]; зближення [ɛ] і [ɪ] перед назаль-

ними приголосними – таким чином, pen і pin вимовляються однаково; це зближення не виявляється в Новому Орлеані або Майамі. Це явище в останні десятиліття поширилося за межами півдня і зараз присутнє й на заході США; ненаголошені й наголошені голосні часто нейтралізуються перед / l /, створюючи такі пари омофонів для носіїв деяких південних діалектів як «feel/fill» і «fail/fell»; Звук /z/ стає [d] перед /n/, наприклад, [wɒdnɪ] («was not»), [bɪdnɪs] («business»), але «has not» все одно вимовляється як [hæzənt], так як «had not», промовлене як [hædnɪ], існує паралельно; у багатьох іменниках, де в інших варіантах вимови наголос падає на другий склад, ударним є перший, наприклад: «police, cement, Detroit, Thanksgiving, insurance, behind, display, hotel, motel, recycle, TV, guitar, July i umbrella» [3, 167].

Підсумовуючи сказане, слід зазначити, що, як і всі інші інваріанти англійської мови, група південних діалектів Сполучених Штатів постійно зазнає змін, що у майбутньому, можливо, призведе до виникнення інших рис, характерних виключно для таких діалектів. Такі риси стануть цікавим об'єктом для нових досліджень у сфері мовознавства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Montgomery M. British and Irish Antecedents // The Cambridge History of the English Language. Vol. 6: English in North America.: Algeo ed. pp. 86-153
2. Wells J.C. Accents of English. Cambridge University Press, 1982. 668 p.
3. Wolfram W., Schilling-Estes. N.American English: Dialects and Variations. Malden, Mass.: Blackwell, 1998. 328 p.

СЕКЦИЯ 22. ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ.

ПОД-СЕКЦИЯ 5. Языковедение и иностранные языки.

THE TAXONOMIC CLASSIFICATION TO THE COGNITIVE CATEGORIZATION OF PERSONAL NAMES

Kattaboyeva M.N.

Master's student Termez State university

**ОТ ТАКСОНОМИЧЕСКОЙ КЛАССИФИКАЦИИ К
КОГНИТИВНОЙ КАТЕГОРИЗАЦИИ СОБСТВЕННЫХ
(ЛИЧНЫХ) ИМЕН**

Key words: anthroponyms, classification, human names, nicknames, patronymic, taxonomy

The theory of V. von Humboldt, which states the experience, achievements and even frustrations of the whole people are accumulated in the language, was treated differently by A. A. Potebnaya, E. Sapir, B. Whorf, OS Akhmanova, E. M. Vereshchagin, VG Kostomarov, and many others. A special place in this list is occupied by representatives of the cognitive direction in linguistics who have created a harmonious theory, methodology and terminology (ES Kubryakova, NN Boldyrev, VA Plungyan, EV Rakhilina, ZD Popova, IA Sternin and others).

As we know, types of knowledge are divided into linguistic (linguistic) knowledge and knowledge of the world (encyclopedic). Sometimes they are called pragmatic. There are two forms of social consciousness: language proper and cognitive (cognitive). Thus, the thesis that epistemologically, that is, with cognitive goals, the semantics of the word is not only permissible, but it is also necessary to divide and examine it.

This also applies to the proper name, the significance of which has been debated and debated by linguists for a long time (O. Funke, D. S. Mill, A. Gardiner, O. Espersen, F. I. Buslaev and many others). So, A. V. Superanskaya singles out three types of information, which carries its own name: verbal, linguistic and encyclopedic. Since proper names are social, encyclopedic and linguistic information crosses and intersects, there arises that unique feature of the proper name, which requires its permission.

The general population make their own particular language that is the reason each language is unique and national. Local contrasts are, as a matter of first importance, contrasts in demeanor and view of the world. Man is social in nature, the association of a man with the general public in which he lives, is based, as a matter of first importance, on argumentative solidarity.

Human → socium ← person

The subjective impression of itself in

an impartially given reality starts with the perception of the estimation of the human rule as the maker of one's own home in the broadest feeling of the word. To acknowledge oneself as a man among others, a man is obliged to call himself, i.e. get a surname, name.

To formulate theoretical principles of research devoted to Russian proper names, it is necessary to promote such a taxonomic classification, which meaningfully, conceptually included the proper names of people and at the same time would focus on anthropocentric and cognitive-onomasiological approaches. Thus, we are faced with the problem of constructing a classification of a purely anthropocentric orientation, because people assign their own names to all individual objects of denotative groups. Human-centrally arranged characterization and, all the more significantly, the class of one's own name characterizes those applied highlights that mirror the photo of the world spoke to in the provincial onomastics.

Let us turn to the experience of constructing a taxonomy that takes into account the peculiarities of the names of syllables, which was developed in the domestic linguistic tradition – in the semiological grammar of Stepanov (Stepanov, 1981). One of the functions of such a taxonomy the author sees in the study of the measure of the individual men in accordance with different groups of taxonomy. Hierarchically, in the taxonomy of the dictionary “vertically”, meta names (subject, product, group), common names (calling denotative groupings), individual

names are distinguished.

An individual name is a noun that names an object that, if considered in a given system, is not a set (Stepanov, 1981: 71). “Proper names should be considered as a special, special case of individual names. Personal names carry two combined functions: they denote, firstly, individuals, secondly, individuals who are not similar to any other individuals; do not enter sets or form sets from one element. This special case should be considered depending on the rank of individual names within the general taxonomy system. “

According to the position that we identified in the definition of Yu.S. Stepanov, the taxonomic classification is important because at a certain level, representing bits of individual names for a given group of common names in a given category, a meta-name will have the n-th number of particular cases, that is, individuals, each of which has its own name. The most complete taxonomic classification of names was developed by the American scientist V.Zelinsky (Zelinsky, 2002).

We give an example of such a classification, based on the above general classification of V. Zelinsky:

Meta name	Artifact
General name	Work of literature and arts
The individual name	Opera
Given name	«Ivan Susanin»

Thus, the names of their own are characterized by the highest degree of individualization. «Proper names do not allow any further degree of individualiza-

Table №1.
Human beings

1	2	3	4	5
Names of existing (in the past, present or future) people	The names of non-existent (fictional) people	Persons in religious hierarchies (their names). Saints (their names)	Names of fairy-tale characters	Pseudo-people (their names)
Official or traditional names	Official or traditional names	Official or traditional names	Official or traditional names	Names
Nicknames	Nicknames	Nicknames	Nicknames	Nicknames
Pseudonyms	Pseudonyms	Pseudonyms	Pseudonyms	Pseudonyms

tion by attaching restrictors» one «,» that «, etc. If such restrictors are used, it means only that the proper name is in this situation or context not enough individual, i.e. not own. For example, *Та Оля, which...* can only mean that in this situation there were a few Оля, i.e. more than one Olya, and they differed by some other sign, rather than the name of Olya «(Stepanov, 1981: 91). In the same way: that «Ivan Susanin», who was put in Paris... means comparing several performances with their advantages and disadvantages and is not in this context a proper name in the strict sense.

Consider that section of V. Zelinsky's classification, which deals with the names of human beings. We see that the enumeration of the list of names under the heading "Human beings" mixes those human beings who are assigned their own names (non-existent people, saints, persons in religious hierarchies, dolls) and names as such (official or traditional names, nicknames, pseudonyms).

Human beings: 1) official or traditional names; 2) nicknames; 3) aliases; 4) the names of non-existent people; 5) the saints; 6) persons in religious hierarchies

7) pseudo-people, for example, dolls.

If we bring this classification to a single principle in terms of Yu.S. Stepanov, then the classification, in our opinion, should look like the following (see Table 1):

Examples:

1st column: Алексей Максимович Пешков (official name) - (nickname) – Максим Горький – (pseudonym); Сергей Николаевич Сергеев (name) Сергей-Ценский is a pseudonym.

2nd Column: The Comte de la Fere (the hero of the novel by Alexandre Dumas' Three musketeers “) – (nickname) - Athos (pseudonym); Козьма Прутков (Literary name), under which the poets АК Tolstoy and the brothers A.B. and A. М. Жемчужников (pseudonym);

3rd column: Валентин Воинов-Яснецкий (official name) – Saint Luke;

4th column: Василиса (name) + Wise (nickname); Ненаглядная краса (Unseen beauty) (nickname);

5th column: Буратино (name) – Log (nickname) – there is no pseudonym; Незнайка – (name).

Thus, in the transition to the classifi-

cation and categorization of proper names, we would have to operate on all levels of classification only with proper names for each specific case (5 variants). However, taking into account that. That a proper name denotes a unit of a set consisting of one member, we would receive endless lists of real, fictitious, holy and pseudo-people. Obviously, such lists would not give much to clarify the role of categorization in the formation and development of the Russian dialect anthroponymicon and the reflection of the world picture in it. In order not to get out of the space of the person's own names and at the same time to find the criterion or attribute (s) by which the natural categorization of proper names occurs, it is necessary to consider the levels of categorization that can be distinguished in hierarchical classifications.

A problem of this kind was considered by scientists working along the lines of cognitive linguistics. The question of the basic level of categorization was posed in the works of E. Rosch, further it was discussed by J. Lakoff, D. Kruz, U. Croft and a number of other foreign researchers. In domestic linguistics, the prototypical approach within the framework of the cognitive-discursive direction is discussed by E. S. Kubryakova, the work of N. N. Boldyrev is devoted to this issue.

«Categorization as a cognitive process is not a mere division of the world into categories of different levels of abstraction and the correlation of certain objects and phenomena with them, but also a special isolation of the middle level as psychologically more meaningful, i.e. basic. It as-

sumes that categories are not simply organized into hierarchical structures from more general to more particular, but organized in such a way that cognitively more meaningful, basic categories are centered in the middle, that the generalization is upward relative to the base level, and the detail is down to to the basic categories» (Boldyrev, 2000: 89).

Consider the above scheme for classifying the proper names of «human beings» (see Table 2).

The first level of generalization: the names of their own people as a phenomenon of language, thinking and culture. We wrote above, referring to Yu. S. Stepanov, that the proper names are characterized by the highest degree of the individual and on the basis of this attribute they constitute a category, differing from the individual names and names of the denotative groups. That is, at the first, most abstract level of generalization, the proper names of people are opposed to individual names and names of denotative groups. This sign – a sign of the individuality of its own names – characterizes the entire hierarchy we are examining from 3 levels. In Russian there is a special marker of the individual of their own names in comparison with denotative and individual names – writing with a capital letter. In the thinking (memory) of a person, proper names correlate with the images of specific people wearing them. If we turn to the sphere of human culture, it turns out that anthropologists attribute personal names (that is, the appropriation of a personal name to a person) to universal human cultural primitives, the num-

Table number 2.
Human beings

1	2	3	4	5	
Names	The names of non-existent (fictional) people	Persons inreligious hierarchies (their names). Saints (their names)	Names of fairy-tale characters	Pseudo-people (their names)	1
Official or traditional names	Official or traditional names	Official or traditional names	Official or traditional names	Names	2
Nicknames	Nicknames	Nicknames	Nicknames	Nicknames	3
Pseudonyms	Pseudonyms	Pseudonyms	Pseudonyms	Pseudonyms	

ber of which is very small. Let us also note that during the period of wars and aggressions, the conquerors try to deprive the people they have won of personal, civic characteristics, and this is achieved by depriving a person of the given name from birth and replacing it with a faceless number.

But the generalized level of categorization of proper names can not be regarded as basic. Of course, in everyday life people operate with the concept of «name» (cf.: give the child a name, name the name in the clinic, write the name on the hotel registration form). However, if we are talking about our own names, the basic level of categorization is the names and surnames of people.

«Categories occupying a middle position in the hierarchy are considered basic, because they are priority and most significant for the implementation of cognitive processes. It is the basic level of categorization that contains the largest part of knowledge about the world, obtained as a result of ordinary knowledge» (Boldyrev, 2000: 94).

In the scheme, the base level is Level 2 – official or traditional names. This is exactly the level that provides a real indi-

vidual to each particular person in the community. Linguistic tradition has developed a system of individualization of people in society, because a personal name is accompanied by a surname or also a patronymic (as is customary in Russian and Uzbek). Man individualizes himself to the maximum extent.

Regarding the gestalt perception of names and surnames, it should be noted that in the process of learning a child learns to distinguish between names and surnames in sounding speech as a kind of gestalt . On the letter to gestalt perception of own names their special manner of writing (with a capital letter) contributes.

The third, subordinate level of categorization of proper names (it is also called subordinate) is nicknames and aliases. In our material, we consider only nicknames, because pseudonyms are not characteristic of the Russian dialectal regional anthroponymicon . The attribution of nicknames to the subordinate level is due to their nominative and sociolinguistic characteristics. The main sign of categorization is that the individual of one's own name is not lost to the highest degree, however, nicknames only detail

the principle of naming a person by one's own name. Discussing the characteristics of subordinate level, usually give examples of the type of «chair» – «rocking chair» or «dog» – «smooth-haired terrier». If in the case of nomination by nominal names, the detailing occurs at the expense of attribution to the nominal name, in the case of nicknames, attributions are added to their own name (Маня глазастая, Витька-сопля).

As a result, cognitive categorization of the proper names of the regional dialectal anthroponymicon will look like the following (see Table 3).

The main function of nicknames in the dialectal environment is to increase the degree of the individual, as in any categorization of the subordinate level.

«For us, it is important here that there is no equality between the members of the category, but their motivated connection with each other can be established by returning to the **original** idea (the group of attributes, properties or one such property) of the category /... /, /... / the starting point of development /... / was the very idea of naming and designating objects in the

Table 3.
Human beings.

Categorized Entities	Levels
Names	Subordinate level
Official or traditional names	A basic level of
Nicknames	Subordinate level

world around a person. The single category of the name began to develop in different directions and to divide in different directions, and in the process of its development different focuses began to be formed («(Kubryakova, 2004: 103-104).

References

1. Zelinsky W. Slouching Toward a Theory of Names: A Tentative Taxonomic Fix// Names. -№50. -V.4. -2002. -P.243-262.
2. Болдырев Н.Н. Когнитивная семантика. Курс лекций по английской филологии. –Тамбов, 2000.
3. Кубрякова Е.С. Язык и знание. На пути получения знаний о языке. Части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира. – М., 2004.
4. Степанов Ю.С. Имена. Предикаты. Предложения. – М., 1981.
5. Суперанская А.В., Сталтманэ В.Э. и др. Теория и методика ономастических исследований. – М.: Наука, 1986.

Филологические науки. Языковедение и иностранные языки

МОТИВАЦІЯ, ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА КОМУНІКАТИВНОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Крижак О.Ю.

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського»

Ключові слова: мовлення, мотивація, зовнішня мотивація, внутрішня мотивація, соціальна мотивація, вузько особистісна мотивація, лінгвопізнавальна мотивація, інструментальна мотивація

Мовлення – це один з видів діяльності, тому воно володіє багатьма ознаками діяльності взагалі; але мовлення є мовною діяльністю, отже, у нього є і специфічні ознаки.

Мовлення завжди мотивоване. Людина, як правило, говорить тому, що у неї є для цього певна внутрішня причина, є мотив, який виступає в ролі двигуна діяльності. Людина може усвідомлювати або не усвідомлювати цей мотив в даний момент, але він завжди пов'язаний з спілкуванням. Тому в методиці навчання іншомовному спілкуванню слід говорити про комунікативну мотивацію

В основі мотивації лежить потреба. В основі комунікативної мотивації лежить потреба двох видів: а) потреба в спілкуванні як така властива людині як істоті соціальній, б) потреба в здійсненні конкретного мовного вчинку, потреба «втрутитись» в дану мовну ситуацію.

Зрозуміло, що обидва ці види взаємопов'язані, але для використання їх у навчанні неоднозначні. Перший вид

можна назвати загальною комунікативною мотивацією, її рівень часто не залежить від організації навчального процесу (є люди говірки і неговірки), але він є фоном для другого виду мотивації; другий вид – це ситуативна мотивація, рівень якої на вирішальному етапі визначається тим, як ми навчаємо, як створюємо мовні ситуації, який використовуємо матеріал, засоби.

Відсутність у відносинах студентів і викладача статусу мовних партнерів виникає якраз через відсутність комунікативної мотивації (обох видів). Комунікативний метод покликаний докорінно змінити стан речей.

Точну характеристику широкої соціальної мотивації (різновид зовнішньої) дає П.М. Якобсон: «Така мотивація процесу навчання пов'язана з досить гострим почуттям громадянського обов'язку перед країною, перед рідними, близькими людьми, пов'язана з думками про навчання, як про дорогу до засвоєння великих цінностей культури, як засіб, що дозволяє нести людям добро і користь, з уявою про

навчання, як шлях до здійснення свого призначення в житті».

Другий різновид зовнішньої мотивації – вузькоособистісна – визначає відношення до оволодіння іноземною мовою, як способу самоствердження, а інколи як шлях до особистого благополуччя. Тут можливий досить широкий діапазон морального плану: від громадянських мотивів до вузькогоспістичних.

Зовнішня мотивація, як правило, буває дистанційною мотивацією, розрахованою на досягнення кінцевого результату навчання. Тим не менше її стимулюючий вплив на процес навчання може бути досить сильним. Вона на самому початку, а іноді ще й до вивчення іноземної мови націлює студентів на кінцеву мету.

Розглянемо такий різновид внутрішньої мотивації, як лінгвопізнавальна, яка заключається у позитивному відношенні студентів до самого мовного матеріалу, до вивчення основних властивостей мовних знаків. Уявляється, що можливі два шляхи її формування: опосередкований, тобто через комунікативну мотивацію, безпосередній, шляхом стимулювання пошукової діяльності учнів в мовному матеріалі.

Щоб зацікавити учнів необхідно, по-перше, звести до мінімуму часовий розрив у роботі над мовним матеріалом і його використанням у мові, тобто побудувати роботу над мовним матеріалом таким чином, щоб студенти бачили мовну перспективу його застосування.

По-друге, треба надавати установці, яка стосується роботи над мовним матеріалом, цілеспрямований мовний характер.

По-третє, мовний матеріал, потрібно орієнтувати на одну тематичну область, навіть якщо він включає і позатематичний матеріал, типу мовних кліше, модально-оцінювальної лексики і граматичних явищ. В цьому випадку весь шлях до засвоєння мовного матеріалу через тренування до використання буде побудований на одній змістовній основі, що в кінцевому результаті істотно для вирішення комунікативних задач.

“Різнометність” позбавляє урок цілісності, вносить сумбур в ситуації, що негативно впливає на мову. Важливим видом внутрішньої мотивації є також інструментальна мотивація, тобто мотивація що впливає з позитивного відношення учнів до певних видів роботи.

Виходячи з цього зрозуміло, що студенти повинні відчувати необхідність в мовному матеріалі для розширення і поглиблення своїх мовних можливостей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пассов Є.І. «Комунікативний метод навчання іншомовному мовленню.»
2. Рогова Г.В. «Методика викладання іноземної мови»
3. Шубін Є. П. «Основні принципи методики навчання іноземних мов» М. 1963.
4. Якобсон П.М. «Психологічні проблеми мотивації людини» М.1969р.

ЕФЕКТИВНІ СПОСОБИ НАВЧАННЯ ЛЕКСИЦІ. ЗНАЧЕННЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПЕДАГОГІЧНОМУ ПРОЦЕСІ**Крижак О.Ю.**Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського»

Ключові слова: лексика, гра, лексичні ігри, ігри з аудіюванням, командні ігри, індивідуальні ігри

Лексика є одним з найважливіших аспектів у вивченні іноземної мови, так як лежить в основі навчання іншим сторонам і видам мовної діяльності. Обсяг введеної лексики поступово збільшується і засвоєння нових слів нерідко стає нудним і тому важким заняттям. Серед найбільш ефективних методів навчання іноземної лексиці можна виділити гру. Гра забезпечує активну участь, стимулює мовне спілкування, сприяє формуванню інтересу і прагнення вивчати іноземну мову.

Багато вчених, що займаються методикою навчання іноземним мовам, справедливо звертали увагу на ефективність використання ігрового методу.

Звернемося до історії виникнення ігрової діяльності. Ігрове навчання має глибокі історичні корені. Відомо наскільки гра багатогранна, вона навчає, розвиває, виховує, соціалізує, розважає і дає відпочинок. Але історично одна з перших її завдань – навчання. Не викликає сумніву, що гра практично з перших моментів свого виникнення виступає як форма на-

вчання, як первинна школа відтворення реальних практичних ситуацій з метою їх освоєння. З метою вироблення необхідних людських рис, якостей, навичок і звичок, розвитку здібностей.

Лінгвістичні гри за кількістю учасників підрозділяються на індивідуальні, парні, групові. До індивідуальних відносять кросворди, анаграми; До парних і групових – ігри типу бінго, суміщення аналогічних картинок, диктант в картинках. Для створення ігрових ситуацій широко використовуються малюнки, тексти художніх творів.

Лексичні гри зосереджують, увагу учнів на лексичному матеріалі мають на меті допомогти їм у придбанні і розширенні словникового запасу, проілюструвати і відпрацювати вживання слів у ситуаціях спілкування.

Лексично спрямовані вправи у формі гри сприяють розвитку уваги учнів, їх пізнавального інтересу, допомагають створенню сприятливого психологічного клімату на уроці.

Робота з лексикою на заняттях включає в себе:

- введення лексики,
- її закріплення (первинне і повторне),

- тренування вживання (переклад з пасивного словника в активний)
- повторення.

Ігри можна використовувати на будь-якому з етапів роботи над лексикою іноземної мови.

Лексичні ігри

Цілі:

- тренувати учнів у вживанні лексик в ситуаціях, наближених до природної обстановці;
- розвивати та активізувати мовну реакцію учнів.

Ігри з аудіюванням

Цілі:

- навчити учнів розуміти сенс одногократного висловлювання;
- навчити учнів виділяти головне в потоці інформації;
- розвивати слухову пам'ять учнів.

Великий ефект у навчанні аудіювання мають командні ігри, в яких після прослуховування тексту члени команди складають і потім задають питання суперникам за змістом тексту. Перемагає та команда, яка більш точно відповідає на поставлені питання.

Особливий інтерес викликають ігри, в яких після прослуховування тексту (бажано, з великою кількістю персонажів) необхідно розіграти сценку за змістом тексту.

Можна вводити ігрові елементи і при перевірці домашнього завдання, і

на початкових етапах заняття – це допоможе залучити всіх учнів у роботу, а також урізноманітнити хід уроку.

Ще однією важливою вимогою при проведенні різного роду ігор є використання всілякої наочності.

Крім того, викладач повинен завжди пам'ятати про такі елементарні вимоги, як відповідність гри віку дітей; не можна допускати такого моменту, коли в грі задіяні не всі учні. Також потрібно впевнитися, що інструкція зрозуміла і засвоєна всіма і учні готові до здійснення ігрової діяльності.

Не варто забувати і про те, що обговорюючи проведену гру, оцінюючи участь у ній школярів, викладачу варто виявити такт, особливо при оцінці результатів гри. Негативна оцінка діяльності її учасників неминуче призведе до зниження активності. Бажано почати обговорення результатів гри з вдалим моментів і лише, потім перейти до недоліків.

Список використаних джерел

1. соловава Е.Н. Методика навчання іноземних мов: базовий курс лекцій: посібник для студентів під. Вузів і вчителів.- 3-е изд.- М.: Просвещение, 2005
2. Бочарова Л.П. Ігри на уроках англійської мови на початковій і середній ступені навчання//Іноземні мови в школі. №3 – 1 996
3. Гальскова «Сучасна методика навчання іноземної мови»: М: 2004

Филологические науки. Языковедение и иностранные языки

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ З ВИКОРИСТАННЯМ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Крижак О.Ю.

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського»

Ключові слова: персональний комп'ютер, говоріння, аудіювання, письмо, граматики, самоконтроль, мультимедійні технології, презентації

Персональний комп'ютер може застосовуватися учителем для вирішення особистих дидактичних завдань протягом заняття: а) пред'явлення інформації в різних формах; б) формування загальних та спеціальних знань і умінь; в) контроль, оцінка та корекція результатів навчання; р) організація індивідуального і групового навчання; д) управління процесом навчання.

Специфіка викладання іноземної мови у тому, що провідним компонентом змісту навчання мови не є основи наук, а способи діяльності: говоріння, аудіювання, читання, письмо.

Основні види роботи з персональним комп'ютером (ПК) під час занять іноземної мови можна поділити на дві групи: використання навчальних і пізнавальних програм на CD й створення програм, у різних додатках самим викладачем з подальшим застосуванням під час занять при поясненні матеріалу і перевірки.

Опанування мовою через гру – одна з основних принципів системи навчання. Різноманітні мультимедійні ігри сприяють розширенню словникового запасу, ознайомлюють із граматику

іноземної мови, вчать розуміти мову на слух, правильно писати. Використання мікрофона і автоматичного контролю вимови дозволяє скоригувати фонетичні навички. Часто в навчальних програмах є запрограмований самоконтроль.

Навчати іноземної мови – це що означає навчати спілкуванню, передачі й сприйняттю інформації. Існують три області, у яких Інтернет може вивести навчання іноземних мов новий рівень. Це комунікація, інформація, і публікація. Комунікація здійснюється з допомогою електронної пошти, інформацію можна знайти у світовій павутині, публікація може відбуватися за допомогою власної сторінки з Інтернету.

Також можна запропонувати учням працювати в команді або в парах, досліджуючи статті. Перевага такої роботи залежить від повного залучення всіх студентів, разом із диференціацією завдань: сильні учні мають можливість зайнятися дослідженням більш важких статей, тоді як більше слабким можна доручити звіт про погодні умови або що-небудь в галузі культури. На додачу на роботу над навичками чи-

тання і говоріння, можна поповнювати словниковий запас. Можливо придбання нових граматичних навичок, приклади яких зустрілись у статтях. Віртуальне спілкування здійснюється з допомогою електронної пошти. Для оволодіння міжкультурної компетенції є можливість запропонувати приятельське листування: міжнародний обмін листами, що можна незалежно від рівня володіння мовою. Крім цілеспрямованого використання та досліджування мови, встановлення дружніх контактів, студенти вивчатимуть такий спосіб культуру інших країн.

Самостійне створення програм потребує більше серйозного навчання. Вони можуть відповідати найрізноманітнішим запитам. Саме проявляється індивідуальність людини, його бачення матеріалу. Ці програми можуть бути головною підмогою у роботі з навчання іноземних мов. Викладач може створити презентацію, враховуючи конкретних студентів, їхні можливості, в такий спосіб здійснюється індивідуально-орієнтоване навчання.

Застосування презентацій під час уроків дає можливість використовувати анімації, змінювати та виділяти найвагоміші елементи за допомогою кольору, шрифту, нахилу, розміру. За необхідності можна повторити той чи інший етап. Крім цього, в презентацію можна додати фотографії, схеми чи таблиці, що ще більш посилює ефект впливу. Такий прийом значною

мірою спирається на візуалізацію, що веде на краще засвоєнню матеріалу.

Узагальнюючи досвід застосування комп'ютера та мультимедійні технології можна дійти такого висновку:

- мультимедійні технології прискорюють процес навчання;
- сприяють різкого зростання інтересу студентів до предмета;
- покращують якість засвоєння матеріалу;
- дозволяють індивідуалізувати процес навчання;
- дають можливість уникнути суб'єктивності оцінки.

Отже, впровадження комп'ютерних технологій створює передумови для інтенсифікації процесу творення. Вони дозволяють практично використовувати психолого-педагогічні розробки, щоб забезпечити перехід від механічного засвоєння знань до оволодіння умінням самостійно набувати нові знання. Комп'ютерні технології сприяють розкриття, збереженню та розвитку особистісних якостей учнів.

Список використаних джерел

1. Михайлова О.Е. Загальна методика навчання іноземних мов на спеціальних факультетах педагогічних інститутів. М.: 1975 р.
2. Полат Є. З., Бухаркіна М. Ю., Моїсєєва М. У., Петров А. Є. Нові виховні та інформаційні технології системі освіти. М., 2001
3. Синегубова М. М. Інформаційні технології під час уроків англійської // Школа. – 2006. – № 2. – з. 43-44

Literary studies

I. KOTLYAREVSKY «ENEYDA» – BEGINNING OF THE MODERN UKRAINIAN LITERATURE

Liutova Kamila

Student

of Kharkiv National University of Radio Electronics

Key words: new Ukrainian literature; burlesque; literature; culture; innovation, satire, classics.

Ivan Kotlyarevsky – is a classicist of the modern Ukrainian literature, the author of the first truly national works, the immortal “Eneyda” and the imperishable “Natalka Poltavka”, which introduction marked the beginning of a new era in the history of our culture.

In Ukrainian literature, I. Kotlyarevsky occupies pride of place as the founder and pioneer of modern Ukrainian literature. He was the first to speak wholly the modern Ukrainian language about people and perfectly bewitched the character of Ukrainians, their outlook on life, way of life in both lyrico-dramatic and satirical works.

One of the characteristics of Ivan’s innovation in “Eneyda” – is its close connection with folklore and Ukrainian ethnic humor.

In the poem, burlesque takes on new aesthetic functions – his laugh grows out of the purely entertainment, it gets a new destination, penetrating into quite serious spheres of life.

Ivan Kotlyarevsky refuses from the traditional techniques, turning the “classic” ancient “Eneyda” on the inside out. He calls a new muse – “merry, beautiful,

young” and skilfully depicts a wide panorama of Ukrainian reality in its contradictions with her help. “Eneyda” – is an example of educational realism, imbued with humanism, it is symphony of laughter, which aesthetic nature is organically connected with the foregoing burlesque-travesty tradition of Ukrainian literature, with its story-telling culture (a fairy tale, fables etc.) and civil criticism of progressive Russian educational literature (of second half of XVIII century). The laughter of the author of “Eneyda” is revealed from different sides by means of the different objects of the image.

Ivan Kotlyarevsky significantly strengthened style of burlesque, when he depicted celestial and earthly “leaders” by referring to folk poetry and its techniques, creating a comic effect (irony, grotesque, hyperbole etc.).

The poem “Eneyda” – is realistic work. The author tells us about the need of becoming closer to real life.

Images, created by Kotlyarevsky, are bright and colorful. But Ivan fails with describing the pictures of misfortune: the poet here again uses humor. Laughter covers everything, thrills the smallest details.

The humor of the Ukrainian «Eneyda» is due not only to the genre of the burlesque-travesty poem (the narration of high, heroic theme in “low” style), but, according to Pavel Plyushch’s observation, to the author’s mask of the narrator too. The evidence is familiarized tone and backslapping terms with readers [1, 17-18]

The comission of images and situations in Kotlyarevsky’s poem is greatly enhanced by the language (the use of conversation vocabulary, vulgarisms, humorous intentions), moreover – «there is a harmonious alliance of the comic images and situations with comic language” [2, 264].

Kotlyarevsky, with his poetic word and principles of democratic aesthetic, opened a new direction in the development of national culture, which is aimed to penetrate the life of the people more deeply, understanding its historical destiny.

So, in work of Kotlyarevsky, we see a comprehensive, encyclopedic representa-

tion of Ukrainian life. Past of our Motherland is facing us. You will be surprised at the talent of the writer, his deep knowledge, understanding of the life of the people and the ability to express all these aspects of life in a “unique” language, which you will not find in any work of another writer.

“Eneyda”, after it has appeared on the base of Ukrainian reality, greatly raised the national consciousness, humanism and patriotism, eternal aspirations for justice and goodness on earth” [3, 13].

1. Плющ П.П. Мовні засоби гумору в «Енеїді» І. Котляревського: Спецкурс. Київ: Видавництво Київського університету, 1959.- 68 с.
2. Плющ П.П. Історія української літературної мови. Київ: Вища школа, 1971.- 423 с.
3. Хропко П.П. Іван Петрович Котляревський: літературний портрет. Київ: Держлітвидав України, 1958.- 95 с.

**ДІЯЛЬНІСНО-ТВОРЧІЙ СКЛАДНИК ФАХОВОЇ
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ «СЕРЕДНЯ ОСВІТА
(АНГЛІЙСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА)»**

Мазур Ю. Я.

Кандидат педагогічних наук,

доцент Хмельницький національний університет

Ключові слова: компетентність, структура комунікативної компетентності, складники, функції, діяльність.

Зміст комунікативної компетентності визначається метою її розвитку та вимогами фахової підготовки студентів спеціальності «Середня освіта (англійська мова та література)». Наповнення змісту комунікативної компетентності майбутніх учителів відбувається на засадах Програми з англійської мови для професійного спілкування, в якій іноземна мова розглядається не як набір окремих елементів, а як інтегрований синтез знань, умінь та навичок. Відтак, її формування відбувається на основі набуття знань та комплексу мовленнєвих умінь.

Перш ніж визначити структуру комунікативної компетентності майбутнього фахівця необхідно зазначити, що останнім часом актуальності набуває комплексний підхід до виділення її складників. Зокрема виокремлюють когнітивний й особистісний (В. Дунчев [2], О. Солдатова [3]), когнітивний та мотиваційний (Н. Хазратова [4]) особистісний та мотиваційний (К. Мартіндейл [5]) компоненти фахової комунікативної компетентності.

Фахова комунікативна компетентність виявляється у функціях, котрі вона забезпечує. Зазначена компетентність є умовою формування ціннісних орієнтацій, мотивації, особистісної спрямованості майбутнього вчителя, оскільки кожен педагог прагне самореалізуватися у власній діяльності, проявити набуті знання, уміння, навички, завоювати авторитет у своїх колег і самого себе. Це вказує на *мотиваційно-спонукальну* функцію компетентності.

Сформована професійна іншомовна компетентність забезпечує пізнавальну й когнітивну активність майбутнього фахівця. Це реалізується в засвоєнні студентом акумульованого людством досвіду, поглибленні власних знань, розширенні ерудиції, кругозору, спрямованості на подальший розвиток. У зазначених аспектах виявляється гностична функція компетентності.

Практична реалізація набутих знань визначає *діяльнісну* функцію в структурі фахової комунікативної компетентності студентів [3].

Компетентність виявляється також у готовності до подолання труднощів, які виникають у процесі професійної діяльності, здатності до мобілізації власних сил, витривалості, наполегливості, цілеспрямованості. Це свідчить про *емоційно-вольову* функцію компетентності в структурі особистості. Визначення власних пріоритетів, ідеалів і мотивів, цілісну оцінку самого себе як особистості, характеризують *ціннісно-рефлексивну* функцію фахової комунікативної компетентності.

Оскільки компетентність – це фундамент успішної професійної діяльності, її структуру варто співвідносити зі структурою професійної діяльності, компонентами якої є: формування мотиву, потреби, проектування діяльності, вибір способу здійснення діяльності, реалізація дій [5, 214]. З іншого боку, крім діяльнісного підходу до формування змістового наповнення вищезазначеної компетентності, необхідно розглянути і людинотворчий підхід.

Характерною особливістю діяльнісно-творчого складника фахової комунікативної компетентності студентів спеціальності «Середня освіта (англійська мова та література)» є те, що він відображає інтелектуально-творчу ініціативу у різних видах діяльності та вказує на характер і результативність як навчальної діяльності з оволодіння знаннями та вміннями, так і конкретної діяльності вчителя з організації творчого навчально-виховного процесу. Зазначена компетентність майбутнього вчителя з високим рівнем знань

іноземної мови, який є глибоко обізнаною особистістю, володіє ґрунтовними лексичними та граматичними знаннями, не є сформованою, якщо він не виявляє активності, ініціативності і не вміє організувати й зацікавити школярів [4].

Показниками діялісно-творчого складника є: прагнення до творчого використання набутих знань, умінь і навичок; розвиток творчого мислення, уяви та здібностей; здатність імпровізувати, вільно висловлюватися на незнайомі теми, особливо іноземною мовою; обізнаність у формах і методах керівництва творчою діяльністю учнів у процесі педагогічної практики; старанність, дисциплінованість; інтелектуальна активність майбутніх учителів під час розв'язання типових завдань, що виникають у процесі засвоєння теоретичного курсу, так і практичної реалізації набутих знань; креативність, самостійність, нестандартність мислення; потреба в досягненні поставленої мети, цілеспрямованість, спостережливість, розвинена професійна пам'ять; бажання і вміння передавати іншим накопичені знання, розуміти точку зору учня у процесі педагогічної практики, його інтереси й потреби, проектувати розвиток його особистості; педагогічний такт та ін.

Розглянемо більш детально окремі показники діялісно-творчого складника фахової комунікативної компетентності майбутнього вчителя зокрема надситуативну активність і дивергентне (нестандартне) мислення. Надситуативна активність вважаємо

здатністю майбутнього фахівця виходити за межі звичних способів розв'язання завдань, стереотипного бачення світу педагогічних явищ. У процесі творчої діяльності надситуативна активність виступає пізнавальним (інтелектуальним) мотивом, ініціативою, яка ґрунтується на сукупності пізнавального й ціннісного факторів і допомагає студенту долати зовнішні і внутрішні обмеження, що виникають у процесі фахової педагогічної діяльності, тобто під час засвоєння знань, формування умінь та навичок. Ефективність подібної активності певною мірою залежить від дивергентного (не-стандартного) мислення, що допомагає розглядати явища з іншого аспекту та сприяти продукуванню нових ідей та способів розв'язання завдань.

Отже, перераховані вище складники фахової комунікативної компетентності потрібно розглядати у комплексі, оскільки їх єдність складає інтегрально-іншомовний стиль мислення педагога. Розвиваючи цю якість, важливо не втратити власної індивідуальності, набутої у природному середовищі, а

також не варто повністю копіювати стиль поведінки та мовлення носія мови, яка вивчається.

Література

1. Байденко В. И. Компетенции в профессиональном образовании. К освоению компетентного подхода: дайджест / В. И. Байденко // Психология обучения. – 2005. – № 71. – С. 5–7.
2. Дунчев В. Н. Исследование когнитивных стилей в связи с проблемой креативности: дис.... канд. психол. наук: спец. 19.00.01 «Общая психология, психология личности, история психологии» / В. Н. Дунчев. – Л., 1985. – 123 с.
3. Солдатова Е. Л. Креативность в структуре личности (на примере развития креативности в подростковом возрасте): дис.... канд. психол. наук: спец. 19.00.01 «Общая психология, психология личности, история психологии» / Е. Л. Солдатова. – СПб., 1996. – 170 с.
4. Хазратова Н. В. Формирование креативности под влиянием социальной среды: дис.... канд. психол. наук: 19.00.01 / Н. В. Хазратова ; РАН ; Ин-т психологии. – М., 1993. – 160 с.
5. Martindale C. Personality, situation and creativity / C. Martindale, A.Glover, C.Ronning. – N.Y.: Plenum. 1989. – P. 211–214.

6. Philology and journalism

TYPES OF VERBAL HUMOR IN VIRAL INTERNET MEMES**Tereshchenko S. O.**

NTUU «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute», Ukraine

Keywords: verbal humor, memes, social media, pun, irony, absurdity**The importance of humor in social media**<http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0973258615614420>**The definition of verbal humor**<https://www.write-out-loud.com/types-of-verbal-humor.html>**The definition of memes (by Dawkins and a more recent one)**<http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0973258615614420>

Apart from situational memes appearing and becoming popular when an event takes place and sparks a massive outcry in social media (ex. Trump's inauguration, Falcon Heavy launch, etc.) and losing their actuality with the event itself, there are memes created following a pattern based on one of the types of verbal humor. Their lifespan is much longer as they can cover a wide range of themes and have unlimited relevancy.

In the context of viral internet memes, seven types of verbal humor can be considered predominant:

1. Pun (also known in social media under the name of a dad joke) – a form of wordplay that exploits polysemy of a term (homographic) or similar sounding of two different terms (homophonic) for an intended humorous effect. Puns are subject to many of the so-called Advice Animals memes including Bad Joke Eel, Lame Pun Raccoon and Pun Dog. Example: “What do you call a Mexican who lost his

car? Carlos.” In this homophonic pun, the joke is created due the fact that the Mexican name Carlos and the phrase car loss sound alike.

2. Irony (Oh, the irony)

3. Statements of the obvious (Captain Obvious)

4. Exclusive humor (memes on various professions)

5. Absurdity (yesn't)

6. Riddle, Pseudo Paradox (Philosoraptor, Conspirational Keanu): If actions are stronger than words, why is the pen mightier than the sword?

7. Sarcasm

References:

1. Dawkins, Richard. (2006). The selfish gene. Oxford: Oxford University Press.
2. Dictionaries
3. Know your meme: <http://knowyourmeme.com>
4. Pollack, John. (2011). The Pun Also Rises. New York: Avery.
5. <https://www.write-out-loud.com/types-of-verbal-humor.html>

**ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕВОДА ФУТБОЛЬНЫХ ТЕРМИНОВ
С АНГЛИЙСКОГО НА РУССКИЙ****Тимошенко О. С.**

викладач

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Футбол (от английского «a foot» – нога (ступня), «a ball» – мяч) – игра в «ножной мяч. Термин сохранил свое название и имеет самое широкое использование в мире.

Голкипер – вратарь. В переводе с английского означает буквально «охранник цели» («agoal» – цель, ворота, «akeeper» – хранитель, охранник). По правилам 1863 г. вратари не имели ни каких привилегий: им, как и другим игрокам, запрещалось играть руками. Только в 1871 г. им разрешили это, да и то только в пределах вратарской площадки. В 1902 г. вратарям позволили играть руками уже в пределах штрафной площади. С 1904 г. цвет свитера стражей ворот должен был отличаться от цветов футболок полевых игроков. Это было первое решение ФИФА. С тех пор на протяжении многих лет вратари, как правило, играли в свитере и трусах черного цвета.

Аут (от английского «out», означающее «вон», «вне», «за чертой»).

Защитник (от английского «defender», что в буквальном переводе означает «защитник»). В задачу защитника входит оберегать оборонительные линии команды и помогать вратарю в предотвращении голов.

Полузащитник /Хавбек (от английского «half» – половина, «back» – задний) – полузащитник, игрок средней линии команды. Форвард (английское слово «aforward», означающее «передний», «передовой») – игрок передней линии, то есть нападающий. Используя прием транслитерации можно также оставить и такой перевод, как форвард.

Хет-трик (буквальный перевод с английского – трюк со шляпой: «ahat» – шляпа, «atrick» – трюк, фокус). По одной из версий это выражение родилось в Англии в середине XIX века. Игрокам в крикет, исполнившим три подряд сложнейших удара, преподнесли в знак признания их высокого мастерства цилиндр. По другой версии слово это возникло в некогда популярном в Англии соревновании, цель которого сбить мячом шляпу с деревянных фигур. Если игроку удавалось в трех попытках подряд сбить три шляпы, то это достижение называли хет-триком.

Фол (английское слово «afault», одно из значений которого – «ошибка, проступок». «Фол-плей» – грязная игра) – запрещенные приемы, используемые футболистами в единоборстве с соперником.

Стоппер (от английского «tostop», что в буквальном переводе означает останавливать, прекращать) – разновидность центрального защитника, в чьи обязанности входит предотвращение угроз своим воротам в самой опасной, центральной зоне обороны

Пенальти (в переводе с английского «penalty» означает «наказание», «вызыскание») – 11-метровый штрафной удар (на английском – «apenaltykick» «пенальти-кик»). Самое суровое наказание в футболе.

Корнер («corner» в переводе с английского «угол») – угловой удар. На английском языке – «corner-kick» («kick» – удар). Удар, который выполняется из углового сектора футбольного поля с той стороны ворот, откуда мяч вышел за пределы поля.

Гол – («goal») английское слово, обозначающее ворота, установленные на футбольном поле для того, чтобы в них забивали мяч. Дословный перевод его – цепь. Наиболее употребляемые и часто встречающиеся сокращения

Наиболее часто с сокращениями мы сталкиваемся при работе с различными письменными и теле-материалами, так или иначе связанными со спортивными событиями. Например, теле-трансляции матчей, составление превью к играм и т.д. Очень большим плюсом сокращений является возможность экономии времени и места при подготовке к работе с материалами спортивной тематики. Например, при печати и оформлении новостей, так или иначе связанных со

спортивной тематикой, сокращения применяются при обозначении позиций игроков на поле.

Goalkeeper = G (Голкипер/вратарь),
Defender = D (Защитник)

Midfielder = M (Полузащитник),
Forward = F (Нападающий)

Striker = ST (Нападающий)

Однако такими позициями на поле дело, что называется, не ограничивается. Есть много тонкостей, от которых зависит позиция игрока на поле. Например, функции, который он исполняет, атакующие или оборонительные, фланг, за который отвечает игрок, правый или левый и т.д.

Centralattackingmidfielder = CAM (Центральный атакующий полузащитник),
Centraldefendingmidfielder = CDM (Центральный полузащитник оборонительного плана),
Rightwingmidfielder = RWM (Правофланговый полузащитник),
Leftwingmidfielder = LWM (Левифланговый полузащитник)

Список использованной литературы

1. Redman, Stuart. English Vocabulary in Use. Pre-intermediate and intermediate / Stuart Redman. – Cambridge University Press, 2009. – 263 p.
2. O'Connell, Sue. Focus on IELTS / Sue O'Connell. – Pearson Educated Limited, 2008. – 224 p.
3. Фастовец, Р.В. Практика английской речи = English Speech Practice: 1-й курс: учеб. пособие для студентов специальности «Современные иностранные языки» учреждений, обеспечивающих получение высш. образования / Р.В. Фастовец [и др.]; под ред. Р.В. Фастовец. – Минск: ТетраСистемс, 2006. – 480 с.

ВИДЫ ТРАНСФОРМАЦИЙ ПРИ ПЕРЕВОДЕ**Тимошенко О. С.**

викладач

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Перевод – это процесс преобразования речевого произведения или текста на одном языке в речевое произведение или текст на другом языке при сохранении неизменного плана содержания (значения).

Однако о «сохранении неизменного плана содержания» можно говорить только в относительном смысле, поскольку при межъязыковом преобразовании неизбежны потери. Следовательно, можно согласиться с точкой зрения Бреуса Е.В., что перевод – это определенный вид межъязыкового преобразования или трансформация текста на одном языке в текст на другом языке.

При переводе текстов встречается целый ряд трудностей как языкового, так и экстралингвистического характера, без преодоления которых невозможно добиться адекватного перевода. Достижение адекватного перевода предполагает умение переводчика использовать регулярные соответствия, а также преодолевать несоответствия между языком оригинала и языком перевода (в данном случае – между английским и русским), которые могут возникнуть вследствие структурно-семантических различий между этими языками.

Преобразования, с помощью которых можно осуществить переход от

единиц оригинала к единицам перевода в указанном смысле, называются **переводческими (межъязыковыми) трансформациями**.

При описании процесса перевода переводческие трансформации рассматриваются как способы перевода, которые может использовать переводчик при переводе различных оригиналов в тех случаях, когда словарное соответствие отсутствует или не может быть использовано по условиям контекста. В зависимости от характера единиц исходного языка, переводческие трансформации подразделяются на:

- 1) *лексические*
- 2) *грамматические*

Кроме того, существуют также комплексные *лексико-грамматические* трансформации, где преобразования либо затрагивают одновременно лексические и грамматические единицы оригинала, либо являются межуровневыми, т.е. осуществляют переход от лексических единиц к грамматическим и наоборот.

Лексические трансформации, применяемые в процессе перевода с участием различных иностранных языков и переводящих языков, включают следующие переводческие приемы:

– переводческое транскрибирование и транслитерация (*absurdist* – абсурдист (автор произведения абсурда); *kleptocracy* – клептократия (воровская элита); *skateboarding* – скейтбординг (катание на роликовой доске).

– калькирование (*superpower* как *сверхдержава*, *mass culture* как *массовая культура*, *green revolution* как *зеленая революция*) и лексико-семантические замены (конкретизация, генерализация, модуляция: *My mother had left her chair in her agitation, and gone behind it in the corner* – *Взволнованная матушка вскочила со своего кресла и забила в угол позади него*)

Лексико-грамматические трансформации включают:

- антонимический перевод;
- экспликация (описательный перевод);
- компенсация.

Грамматические трансформации включают:

- синтаксическое уподобление (дословный перевод);
- членение предложения;
- объединение предложений;
- грамматические замены (формы слова, части речи или члена предложения).

Список использованной литературы

1. Гак В.Г., Львин Ю.Н. Курс перевода. Французский язык. М.: Международные отношения, 1980. – 360с.
2. Егер Г. Коммуникативная и функциональная эквивалентность // Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике. – М., 1978.
3. Комиссаров В.Н. Современное переводоведение. – М., ЭТС, 2001.
4. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты). – М: Высшая школа, 1990.

ВІЗІЇ ВІЙНИ У ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ ТА КУЛЬТУРІ

Совгіра Юлія Євгенівна

студентка

Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького

У статті розглядається проблема війни та миру у літературі та культурі. Подаються приклади творів, де була порушена дана проблема. Акцентується увага на болючих питаннях сьогодення, які стосуються кожної людини.

Ключові слова: проблематика, війна, література, культура.

Key words: problems, war, literature, culture.

Тема війни, образ війни, герої та жертви, воєнна риторика – реалії гібридної війни, що триває на території України від весни 2014 року. Ці реалії зашкочили й українських письменників. Переживаючи кризу дезорієнтації, багато з них реагують на гарячі події здебільшого мовчанням. Інші швидко активізували свої зусилля: щось пригадали з минулого досвіду, щось запозичили від сусідів, у яких мілітарна тема завжди була важливою, а щось набувають, ангажуючись у живу хроніку збройного протистояння на сході України, фіксуючи враження та спогади його учасників [4].

Ще кілька років тому видавалося, що мілітарна риторика втратила актуальність у сучасній культурі. І увялення це ґрунтувалося на зовнішньому ефекті дійсності. За уважнішого погляду елементи мілітарної риторики нескладно виявити, в різних дискурсах суспільно-культурного простору України вони не є випадковими чи дис-

функціональними. Саме тому ця ознака перехідної доби потребує уважнішого аналізу, який би виявив діахронічну вмотивованість явища (спадщину минулого з відповідними мілітарними домінантами та ставлення до неї), а також синхронічну потребу культурного мілітаризму, що наново актуалізує риторичний пласт мови та літератури, який, здавалося, однозначно відійшов у минуле [3].

Міркування про сучасний стан світу як крихке балансування на межі війни та миру схиляють до песимістичного прогнозу щодо перспектив людської цивілізації. Дотепер людство ще, не навчилася розв'язувати різноманітні конфлікти мирними способами. Тому загроза війни маячить за плечима сучасної цивілізації: локальні війни час від часу спалахують. А сьогодні зоною такої війни стала Україна.

Жахливу атмосферу війни виразно відображено у світовій літературі ХХ ст. Подекуди згадки про таке питання

можна помітити у навчальному посібнику А. Землянської та Т. Шарової [9]. Уже на початку сторіччя у ній зринула тема загрози міліарних конфліктів у глобальному масштабі, їх згубності для людської цивілізації. Такі візії запропонували Герберт Джордж Велс у романі «Війна світів» (1897) та «Війна в повітрі» (1908), Джек Лондон у «Залізній п'яті» (1908) [1, с. 109].

А реалії Першої світової збурили в літературі потужний пласт антивоєнного пафосу: німець Гайнріх Манн у романі «Вірнопідданий» (1914), француз Анрі Барбюс у повісті «Вогонь» (1915), українець Осип Турянський у повісті «Поза межами болю» (1921). Пізніше цей ряд доповнили романи «Степовий вовк» (1927) Германа Гессе, «Смерть героя» (1929) Річарда Олдінгтона, «Нашестя ящірок» (1936) Карела Чапека. У цих творах – не опис воєнних подій чи спостереження психології людини на війні, щось глибше – рефлексії про війну і мир, войовничу істоту людини й цинічну політику, що вела до конфліктів і наживалася на них. У певному сенсі вони пророче попереджували про загрози людству у ХХ ст., що стало віком страхітливих, доти небачених за силою та згубністю воєн. Не випадково їх вважають творами-попередженнями, що випередили колізії глобального протистояння, які вразили сучасний світ [6, с. 121].

Ще донедавна людство перебувало у полоні уявлень про війну традиційну, і ці уявлення великою мірою були нав'язані художньою літературою – від А.

Барбюса до Е.-М Ремарка й Е. Хемінгуей. Така війна, попри всю брутальність і нелюдськість, мала все-таки певні правила, незмінні для сторін. Тому реалії сучасної гібридної війни, яка цинічно відкинула ці правила, шокували людство ХХІ ст.

Виявляється, можна вести війну, безсоромно маніпулюючи масовою свідомістю, тотально підмінюючи поняття. *«Коли ми розмірковуємо про війни у ХХ столітті, – пише філософ Тарас Возняк, – то навіть не зауважуємо, що теперішні війни вже мають зовсім іншу природу – це і інформаційні війни, і війни з застосуванням сенсів як знарядь, і кібервійни»* [4].

Мілітарність у сучасному світі набуває істотно іншого характеру, проявляючись у політиці та культурі не безпосередньо, а своєрідно закамуфльовано. При цьому не зазнає принципів змін характеру мілітарного дискурсу, спроектованого на переорієнтацію і спотворення громадської думки.

На характер сучасної літератури істотно впливають кілька тенденцій, надаючи їй відповідної ідентифікації чи то з огляду на локальні умови чи то на історичну традицію. Одна з них – міцно засвоєні мілітарні чинники, властиві російській класичній літературі, а також (особливо) радянській словесності ХХ ст. Вони перейшли в ранг культурної традиції і нині є невід'ємним елементом спадку минулого, який визначає художньо-образну

палітру сучасної літератури. У цьому разі нагадує про себе «залишковий мілітаризм» – ефект відгуку минулого

в сучасності, а також проявляється своєрідна залежність сучасного письма від апробованих стратегій, особливо якщо це стосується недавнього часу й міцно закорінених у сприйнятті суспільства стереотипів [3].

Попри жахливий досвід двох світових і численних локальних воєн, двадцятий вік супроти сучасності виглядає принаймні послідовним. Бо в тих попередніх війнах існували певна логіка, баланс інтересів, простежувались певні закономірності, які визначалися всіма сторонами конфлікту і які рідко хто порушував. Інакше – тепер. Рецепт гібридної війни, яку активно апробуюють на Донбасі, є справді диявольським винаходом. Гібридна війна руйнує будь-які уявлення про логіку та етику воєнних дій, вона заражує все, чого торкається, й робить його потенційно небезпечним. Хоч якою страшною є сучасна зброя, яка спопеляє все на місці ураження, не лишаючи шансів навіть по-людські похоронити загиблих, але це не найжахливіша зброя цієї війни. Такою зброєю стало слово, закуте в панцир масової пропаганди. Цивілізація масового споживання, що узалежнила мислення і світосприйняття від телевізора, зробила цю зброю особливо підступною. І художня література не відмовчується в час нової російсько-української війни, яка точиться на теренах Східної України, розділяючи наше суспільство на дві антагоністичні групи, розколюючи його зсередини [7, с. 32].

Мистецтво часів війни має свою виразно означену специфіку. Воно не тільки обмежене в жанрах і формах, а

й усунуць заражене і спотворене мілітарним духом. Приречене балансувати на крихкій межі життя та смерті, насильства і болю, знечуження й перечеженості, приміряє на себе своєрідну естетику – страждання й смерті. Війна виявляє найгірші сторони людського ества, його тваринні інстинкти. Вона у небачених масштабах дегуманізує суспільні відносини: масовість жертв змушує говорити про них узагальнено й закамуюльовано, при цьому втрачається трагедія кожної окремої смерті, кожного загубленого людського життя. Завдання мистецтва війни – облагороджувати таку дегуманізацію людини, вимушену й тимчасову. Зміщення естетики від прекрасного до потворного й жахливого в цьому разі по-своєму виправдане (хоч як це цинічно може звучати) [2, с. 45].

Дух війни ще не витав у повітрі, жахливі події 2014 р. ще не шокували українське суспільство, проте дехто з письменників відчував характерну тенденцію, що проявилася в поступовому наростанні мілітарної риторики в публічному культурному просторі. І відреагував на неї, пропонуючи індивідуальні версії героя перехідних часів, який шукає відповіді на агресивний тиск зовнішнього світу або перебуває в пошуку замирення з власним минулим, його травматичними спогадами, що блокують свідомість. У літературі знову став відчутний запит на «сталевого героя», призабутий від часів соцреалізму, – героя здатного протистояти зовнішній загрозі та вийти переможцем із нерівної борні [8, с. 99].

Новітня війна, що заскочила українське суспільство навесні 2014 р., стала великим викликом для держави: перспективи її розвитку й існування. Цей виклик сприйняла й відреагувала на нього досить оперативно художня література. Уже наприкінці 2015 р. на книжкових полицях була представлена ціла бібліотечка творів про війну: художня проза, репортажно-документальна проза, публіцистика, рідше сатира та поезія: «Маріупольський процес» Галини Вдовиченко (2015), «Львівськ» (2015) Є. Положія, «Укри» (2015) Б. Жолдака, «Вірші з війни» (2014, 2015), «Блокпост» (2016) Б. Гуменюка, «Книга змін» (2015) А. Цаплієнка, «Аеропорт» (2014) С. Лойка, «2014» (2014)

В. Івченка, «100 днів полону, або Позивний 911» (2015) В. Макеєва, «Війна на три букви» (2015) Є. Сергацкової, А. Чапая та В. Максакова. Крім оригінальної літератури, літературний простір швидко наповнився актуальними для ситуації війни перекладами, що так само активно долучаються до загального процесу осмислення ситуації – як довколишнього світу, так і нас, нашої шкали цінностей [13].

Поєднання художнього і документального в літературі, присвяченій війні, буває різним. Художні тексти охоче вбирають у себе документальні свідчення, що надають їм переконливості й повноти. Але твори уникають сухої документалістики, збагачуючись художнім письмом.

Отже, нинішній бум воєнної літератури свідчить про мобільність су-

часної культури слова, її прагнення і вміння адекватно відповідати на виклики сього дня. Тема війни зачіпає значний пласт новітньої й задоволеної проблематики культури, всебічне й неупереджене осмислення якої зумовить кардинальні зміни нашої культурної матриці. Ті, хто пише про війну, виконують важливу функцію: вони інтерпретують сучасні події, встановлюють причинно-наслідкові зв'язки, обґрунтовують болісне прощання з радянським минулим і з успадкованими від нього міфами про дружбу народів, патріотичну героїку та комуністичні ідеали. Не менш важливе і те, що такі автори знаходять нові підвалини, на яких слід будувати модель української культури в ХХІ ст. Словом, розпочався загальний перезапуск соціокультурної моделі.

Література:

1. Брехаря С. Політика фінансово-промислових груп в умовах «Євромайдану» та «гібридної війни» в Україні [Електронний ресурс]: (на прикладі груп «Приват» та СКМ) / С. Г. Брехаря. – Електрон. текстові дан. // Грані: Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах. – Днепропетровск, 2015/1. – № 1. – С. 109-114.
2. Верменич Я. В. Зміни адміністративно-територіального устрою України ХХ–ХХІ ст. [Електронний ресурс] / Я. В. Верменич, О. В. Андрощук. – К. : Інститут історії України, 2014. – 182 с.
3. Війна з жіночим обличчям [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zhinka-online.com.ua/ukrajinska-zhinka/zhinka-v-armiji/252-viina-z-zhinochym-oblychchiam.html>
4. Возняк Т. Велика Війна в Європі і перспективи тоталітаризму» [Електро-

- ний ресурс] / Т. Возняк. – Режим доступу: http://www.ji.lviv.ua/n75_texts/Velyka_vijna_v_Yevropi.htm
5. Волонтерова Т. Евгений ПОЛОЖИЙ: Книгу об Иловайске мы контрабандой отправим в Россию, чтобы там знали правду [Электронний ресурс]. – Режим доступу: <https://farwater.net/kultura/evgenij-polozhij-knigu-ob-ilovajske-my-kontrabandoy-otpravim-v-rossiyu-chtoby-tam-znali-pravdu/>
 6. Галич О., Назарець В., Васильев Є. Теорія літератури / О.Галич, В. Назарець, Є.Васильев – К.: Либідь, 2001. – С.116 – 141.
 7. Дем`янчук І. На Майдані революція іде: [погляд] / І. Дем`янчук // Економіст. – 2004. – №11. – С. 32.
 8. Дениско Л. М. Медіа і сучасна культура / Л. М. Дениско, О. Ю. Мошинська, С. Г. Пилипенко. // Психологія комунікацій. – 2012. – №5. – С. 98 – 103.
 9. Землянська А. Світова література в умовах глобалізаційних процесів: навч. посібник / А.Землянська, Т.Шарова. – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2018. – 156 с.
 10. Шарова Т.М. Реалістичне відтворення життєвої правди у творах І. Маслова / Т.М. Шарова, С.О. Супрун // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»: збірник наукових праць. / укладачі: І.В. Ковальчук, Л.М. Коцюк, С.В. Новоселецька. – Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія». – Вип. 59. – 2015. – С. 239 – 241.
 11. Шарова Т.М. Теоретичні аспекти дискурсу українських письменників 20-30 - х рр. ХХ ст.: тематичний спектр та рецептивна естетика // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філологія / гол. ред. К.В. Балабанов; відп. ред. серії С.В. Безчотнікова. – Вип. 10. – Маріуполь: МДУ, 2014. – 124 – 132 с.
 12. Шарова Т. Формування комунікативно-діалогічної компетентності студентів-філологів / Т. Шарова, С. Шаров, О. Бородихіна //Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія». – Вип. 29. – Т.1. – 2017. – С. 74–76.

ПОД-СЕКЦІЯ 5. Языковедение и иностранные языки

ЛЕКСИЧНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ТЕОНІМІВ БОГА ÓFINN ‘ÓDIN’ В ГЕРМАНСЬКОМУ МІФОЛОГІНОМУ ДИСКУРСІ

Чернега С.М.

кандидат філологічних наук ст. викладач кафедри англійської мови і літератури
Миколаївського національного університету
ім. В. О. Сухомлинського

Ключові слова: теонім, “Старша Едда”, семантика, функціональний аспект, етимологічний аналіз.

Keywords: theonym, “Poetic Edda”, semantics, functional aspect, etymological analysis.

Аналіз розвитку лексем дає величезний матеріал для вивчення питань про реалізацію поняття бога Одіна, його функцій і образу семантики його імені у германців на етапі стародавнього мислення людини. В результаті глибокого дослідження текстів можна відтворити картину сприйняття та уявлення навколишнього світу прадавньою людиною.

У германістиці висловлюються різні точки зору щодо походження і семантичного наповнення цього імені, що дало привід І. Фрізу вважати образа бога Одіна спірним [5].

Спробуємо визначити первісну семантику бога Óðinn.

У германських мовах зустрічаються такі форми цього божества: дісл. *Óðinn*, дшв. *Otin, Otin, Otun*, днорв. *Óðinn*, дсакс. *Woden*, англ. *Wuotan*, які утворюють герм. **wōðinaz* [1]. Ім'ям цього божества названий один із днів тижня англ. *Wednesday* ‘середа’, в німецьких діалектах зустрічаються форми: *gudensdag, jodestag, godestag, gonsdach*. У

результаті В. Г. Таранець реконструює форму іє. **g^whadhina*, що походить із **k^watina* [3]. Крім того, реконструйовану форму необхідно розглядати як складне утворення, в якому представлені **k^watina*. Кожна зі складових існувала в стародавніх мовах у вигляді окремих морфем, зокрема, початкова зустрічається як корінь із різними значеннями, а друга складова мала значення ‘частина, один’. Похідне **k^wa-* можна співвіднести з нім. **guþa* – ‘бог’, що в підсумку дозволяє припустити семантику вихідного Óðinn як ‘бог-один’, тобто ‘єдиний, один з богів’ [3].

Трансонімізація вказаного теоніма призвела до появи цілої низки ойконімів та оронімів. Так, гірська вершина на острові Баффінова Земля має назву Одін (англ. *Mount Odin*). У Німеччині існує багато назв місцевостей, які пов'язані з германським богом Воданом (Одіном). Його ім'я ввійшло до назв таких гір, як *Godesberg* поблизу Бонна (з давніх часів *Wudinsberg, Wodansberg*), *Gudensberg* поблизу Гей-

смара (з давніх часів *Wuodensberg*), тощо.

Нами проаналізовані 16 текстів із «Старшої Едди» (всього 20764 словоформи), в яких за своїми частотними показниками перше місце належить богу Одіну. Назва *Óðinn* зустрілася 92 рази.

Семантичними ознаками головно-го германського бога *Óðinn* 'Одін' є наступні: 'бог воїнів' (27,2%), 'батько перемог' (21,7%), 'глава асів' (16,3%), 'чарівник' (13,0%), 'глава родини' (9,8%), 'правитель' (8,7%), 'одноокий' (3,3), як синонім лексеми 'мудрий'.

Поряд із сімома значеннями бога *Óðinn* були відібрані семантичні варіанти інших найбільш частотних найменувань – онімів бога Одіна. Вони більш детально розкривають семантичні та функціональні особливості головного бога Одіна. Це пов'язано з певними ситуаціями, травестуванням, метаморфозою.

Під іншими іменами бог Одін зустрівся в текстах, що актуалізувалось 130 разів. Серед них найбільш частотними є такі найменування: *Hárbarðr* (23 рази), *Hroptr* (7 разів), *Gangráðr* (6 разів), *Hnikarr* u *Valföðr* (5 разів), *Háva*, *Herjaföðr* u *Yggr* (4 рази), *Filmbultyr* u *Sigföður* (3 рази), інші назви зустрічалися по 1-2 рази.

Велика кількість різних імен у Одіна свідчить про різне семантичне наповнення цього божества. У давнину людина називала одну й ту ж річ іншим ім'ям, як тільки та виконувала іншу функцію. Аналогічно й ім'я бога Одіна могло отримувати в одному й тому ж тексті інше найменування, якщо в новій ситуації цей бог поставав зовні, або за своїм характером, або за своїми діями інакше, ніж це було спочатку.

Таким чином, теонім Одін має в собі квантитативні ознака 'один із ...', що дозволяє реконструювати первинну семантику в даному імені як 'бог-один', або в загальному вигляді як 'єдиний, головний серед богів'.

Література:

1. Левицкий В. В. Этимологический словарь германских языков : в 2-х т. / В. В. Левицкий. – Винница : Нова Книга, 2010. – Т. 1. – 616 с.
2. Стеблин-Каменский М. И. Старшая Эдда // Старшая Эдда. Древнеисландские песни о богах и героях. / М. И. Стеблин-Каменский – М. – Л., 1963. – 255 с.
3. Таранець В. Г. Трипільський субстрат: Походження давньоєвропейських мов: Монографія / В. Г. Таранець. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2009. – 276 с.
4. Edda [Электронный ресурс] Режим доступа : <http://norse.ulver.com/src/edda>
5. Vries J. de. Altnordisches etymologisches Wörterbuch / Jan de Vries. – 2. Aufl. – Brill; Leiden ; Boston ; Köln, 2000. – 689 s.

Секция 22

МИРНОЕ НАСЕЛЕНИЕ В ПЕРИОД ВООРУЖЕННЫХ КОНФЛИКТОВ

Гудков П.П

Студент Стерлитамакский филиал Башкирского государственного университета
Г. Стерлитамак

Ключевые слова: мирное население, вооруженные конфликты, организованное коллективное насилие, Генеральная Ассамблея ООН

Key words: peaceful population, armed conflicts, organized collective violence, UN General Assembly

Вооруженные конфликты и другие формы коллективного насилия сопро-
вождают человечество на протяжении
всей его истории. Не исчезли они и
сегодня, ежегодно уносят немало жиз-
ней, калечат физически и психически
оставшихся в живых, подрывают ос-
новы благополучия затронутых ими
обществ. Организованное коллектив-
ное насилие – одна из причин смерти,
по которым ведется наблюдение
смертности в системе Всемирной орга-
низации здравоохранения (ВОЗ).
Вклад этой причины в общую смерт-
ность населения мира относительно
невелик, составляя десятые доли про-
цента, но для отдельных стран, насе-
ление которых подверглось коллектив-
ному насилию, он бывает существен-
ным. Влияние демографических по-
терь может сохраняться на протяжении
нескольких десятилетий, что просле-
живается по изменению возрастно-по-
лового состава населения

В сентябре 2015 г. Генеральная Ас-
самблея ООН приняла план действий
по достижению устойчивого развития

на период до 2030 г. В нем в качестве
отдельной задачи (цель 16.1), выделено
снижение смертности от умышленных
убийств и всех форм коллективного
насилия. Для отслеживания реализа-
ции этой задачи, как и многих других,
крайне важны полнота и достовер-
ность используемой информации.
Между тем, по оценке ВОЗ, примерно
53% случаев смерти в мире не реги-
стрируются и соответственно не учи-
тываются, еще хуже обстоит дело с
учетом умерших по причинам смерти.
Вооруженные конфликты сами по себе
неизбежно приводят к нарушению си-
стемы регистрации смертных случаев,
как и других систем статистического
наблюдения, если они существовали
до конфликта. Оценки числа убитых
во время вооруженных конфликтов
основываются, как правило, на под-
счете тел погибших, о котором сооб-
щают официальные источники, него-
сударственные организации и группы,
а также на данных выборочных обсле-
дований, в ходе которых о погибших
узнают ретроспективно путем опроса

родственников и членов домохозяйств. Использование таких методов чревато серьезными проблемами измерения и ограничениями, обусловленными снижением во время конфликтов уровня общей безопасности. В результате имеющиеся оценки людских потерь в вооруженных конфликтах заметно различаются. Проблема полноты и достоверности нередко практически в равной мере относится и к оценкам численности населения, особенно в разбивке по полу и возрасту, а без них судить об интенсивности смертности трудно. Число вооруженных конфликтов и людские потери, понесенные в них, служат важными характеристиками глобальной безопасности. Они, в частности, учитываются при расчете Глобального индекса мира (Global Peace Index), который ежегодно определяется экспертами международного независимого Института экономики и мира (Institute for Economics and Peace) начиная с 2007 г. В июне 2016 г. был представлен десятый доклад с детальным анализом изменений значений Глобального индекса мира за прошедшее десятилетие по регионам и странам мира. Сбор информации о вооруженных конфликтах и других формах коллективного населения (их числе, локализации и продолжительности, сторонах конфликта, количестве погибших) ведется различными исследовательскими центрами, создающими собственные или совместные базы данных. К числу наиболее авторитетных можно отнести базы данных вооруженных конфликтов Международного

института стратегических исследований в Лондоне (International Institute for Strategic Studies, IISS), проекта «Корреляты войны» Мичиганского университета в США (Correlates of War, COW), Программы данных о конфликтах Упсальского университета в Швеции (Uppsala Conflict Data Program, UCDP) и Научно-исследовательского института мира в Осло в Норвегии (Peace Research Institute Oslo, PRIO) при поддержке независимого исследовательского центра Human Security Report Project (HSRP) университета Саймона Фрейзера (Simon Fraser University) в Ванкувере в Канаде. Критерии, которые используются для включения события в базу данных, и его учитываемые характеристики (локализация, продолжительность, участники и т.п.) несколько различны, что порождает проблему совместимости данных.

Кроме того, пополнение баз данных ведется с разной периодичностью. Так, последняя из имеющихся версий баз данных «Корреляты войны» была представлена в 2010 г. и содержит сведения о вооруженных конфликтах 1816-2007 гг., в то время как базы данных Упсальской Программы данных о конфликтах пополняются ежегодно и в версиях 2015 г. содержат сведения по 2014 г. включительно, хотя и за более короткий период времени после окончания Второй мировой войны. К сожалению, ни в одной из существующих баз данных о вооруженных конфликтах не учитываются сведения о погибших в разбивке по полу и возра-

сту. Тем не менее накапливаемые сведения имеют неоспоримую ценность не только для политологов и конфликтологов, но и для демографов, представляя основу для оценки людских потерь в современных вооруженных конфликтах и смертности в результате коллективного насилия. Оценка полных (прямых и косвенных) потерь в результате крупных конфликтов, в значительной степени нарушающих естественное воспроизводство населения и порождающих масштабные волны миграции, всегда остается востребованной задачей для демографов. Учитывая более актуальный и детальный характер баз данных UCDP и то, что эти данные используются во многих работах, в том числе и ВОЗ, обратимся к содержащимся в них оценкам людских потерь в вооруженных конфликтах, произошедших после Второй мировой войны. Рассмотрим также оценки числа умерших и показателей смертности в результате коллективного насилия для периода 2000-2015 гг., недавно опубликованные ВОЗ в связи с началом мониторинга реализации

Целей устойчивого развития до 2030 г. В заключение попытаемся проследить, как отразились вооруженные конфликты на возрастном-половом составе населения некоторых стран, понесших наиболее значительные потери в вооруженных конфликтах.

Список литературы

1. Егоров С. А. Актуальные проблемы права вооружённых конфликтов. – Москва, 2015. – 187 с.
2. Игнатъева М. В. Влияние вооружённых конфликтов на международные договоры // Международное право: ретроспективный анализ современных проблем. Сборник научных статей по материалам Международной научной конференции. – 2014. – С.48-50.
3. Никитин А. И. Международные конфликты и проблемы миротворчества / Современные международные отношения и мировая политика. – Москва: Просвещение, МГИМО, 2016. – 345 с.
4. Петрова Е. Е. Охрана культурных ценностей в случае вооружённого конфликта. История и современность // Правозащитник. – 2013. – № 2. – С.68-72.
5. Черноудова М. С. Понятие конфликта в международном праве // Московский журнал международного права. – 2015. – № 2 (58). – С.36-39.

**ОБРЯДОВОЕ ОФОРМЛЕНИЕ БРАКА И СВАДЕБНЫЕ
ТРАДИЦИИ В АНГЛИЙСКОЙ ЛИНГВОКУЛЬТУРЕ****Коломейцева В. В.**

Студентка 4 курса Адыгейский Государственный университет

Ключевые слова: брак, свадьба, английская лингвокультура.

Неотъемлемой частью жизни большинства этнических сообществ является изменение социального статуса человека через институт брака. Разнообразии культур и религий, национальных традиций и убеждений вносят широкие вариативные возможности и способы организации и проведения брачных церемоний и свадебных действий. Женитьба воспринимается, как одно из самых важных и ключевых событий человеческого существования, которое знаменует начало совершеннолетия, отсчёт взрослого и ответственного периода в жизни человека, изменение социального статуса мужчины и женщины.

Свадебному обряду посвящены работы С. Чарльзли, В. Хауард, Дж. Уилсон, О. Давыдовой-Харвуд, Е. Олсон, А. Сондерс, Н.Г. Брагиной, Е.М. Тарнавской, А.Н. Байкуловой, И.Н. Борисовой [5, 113].

Празднование бракосочетания и проведение связанного с ним свадебного обряда, выражается целым рядом процессуальных и номинативных языковых единиц. Для номинации процесса женитьбы используют такие лексемы, как: *to espouse*, *to wed*. Понятие «выходить замуж» передается следующими лексемами и фразами: *to go*

off, *to husband*, *to give one's hand*, *to win a husband*. Семантическим маркером этих языковых единиц является семантема «вступать в брак», но, как показывают другие примеры, к изменению социального статуса добавляются еще успех и удачный выбор. Необходимо обратить внимание на то, что часть этих лексем, например, *to espouse*, *to husband*, имеют четко обозначенное контекстуальное значение и созданы путем конверсии от соответствующих имен собственных.

Относительно самой процедуры заключения брака, то молодые люди имеют возможность расписываться в государственных отделах регистрации актов гражданского состояния, или заказывать выездные церемонии.

В Англии большое количество молодых людей отдают предпочтение церковному браку и «белой» свадьбе. Белый цвет связан не только с нарядом невесты, но и с традицией украшать церковь только белыми цветами. Так, во время недавней королевской свадьбы принца Уильяма и его невесты Кейт Мидлтон, Вестминстерское аббатство традиционно было украшено белыми цветами, шестью громадными кленами и двумя грабами, которые символи-

зируют в английской этнокультуре стойкость и выносливость.

Семантическое значение словосочетания *a white wedding* состоит не только из значений составных частей «белый» и «свадьба». Этим словосочетанием англичане обозначают свадьбу, которая соответствует всем морально-этическими требованиям относительно такого события, а именно: первый брак партнеров, согласие родителей на брак детей, венчание в церкви. Необходимо обратить внимание на то, что особое значение в английском свадебном обряде лежит на одежде молодых людей, которые вступают в брак. В английской лингвокультуре существует множество давних примет относительно правильного использования цветовой гаммы. Соответственно одной из них, англичане верят, что многое зависит от того, какого цвета будет свадебное платье невесты: *Married in white, you have chosen right, Married in green, ashamed to be seen, Married in grey, you'll go far away, Married in red, you will wish yourself dead, Married in blue, lover ever true, Married in yellow, you are ashamed of your fellow, Married in black, you will wish yourself back, Married in pink, of you he'll aye think, Married in brown, you'll live out of town, Married in pearl, you'll live in a whirl* [4, 89].

Англичане считают, что невеста в день свадьбы должна придерживаться старой традиции, которая вербализируется в следующем выражении: «*She (the bride) has to wear something old, something new, something borrowed, something blue and a silver sixpence in*

the shoe» платье; «что-то взятое в займы» – это та вещь, которая является символом удачи в семье; «что-то голубое» – это может любая вещь синего цвета. Выбор голубого цвета объясняется тем, что этот цвет считается цветом удачи и является традиционно оберегом всех английских женщин, а монета символизирует приумножение счастья [6, 142].

Современной свадебной одеждой англичане обязаны английской королеве Виктории, поскольку для своей свадебной церемонии она первая отказалась от горностаевой мантии, тяжелой парчи и бархата с драгоценными камнями ради белого платья. Свадебную фату обозначают лексемой *bridal veil*, а убранство невесты получило названия *wedding fixings, bridal outfit, wedding garment*. Главными общими семантическими компонентами для указанных выше единиц являются одежда невесты, на периферии остаются уточнения относительно одежды или украшения, а также указание на локальное изменение.

Ярким подтверждением сохранения и поддержания современниками свадебных традиций и обрядов может служить королевская свадьба принца Вильяма и его невесты Кейт Миддлтон. Невеста была в белом платье, которое было очень «британским», поскольку в основе узора кружева были *rose, thistle, shamrock* – растения, которые символизируют четыре составные Соединенного Королевства: Англию, Шотландию, Уэльс и Северную Ирландию. Что касается одежды жениха, то в день свадьбы

он должны быть одет в праздничный костюм или военную форму, если жених имеет военное звание.

С Викторианской эпохи пришла традиция украшать место свадьбы и гостей цветами, поскольку цветы издавна имели особенный символизм и коннотацию. Букет невесты обязательно должен быть перевязан голубой лентой – символом брачного союза. Каждый цветок имеет своё предназначение: rose обозначает нежность, daisy – невинность, lilac – первую любовь, dandelion – достаток, orchid – вечную молодость, orange blossom – обещание богатства и счастья в замужестве. Необходимо отметить, что на современном этапе, в отличие от многих других европейских народов, «... англичане не поздравляют цветами молодых ... и держит невеста только маленький букетик, который ей наперед подобрали к свадебному наряду» [2, 155].

Относительно самого церковного обряда венчания, то он проводится в соответствии с законами и правилами, которые формировались в английской национальной культуре на протяжении нескольких столетий. Невесту ведет к алтарю отец, а сопровождают подружки, как правило, в одинаковых нарядах, в возрасте от 11 до 24 лет. В соответствии с традицией, отец должен подвести свою дочь-невесту к алтарю, где на нее ждет жених. Этот процесс нашел свою вербализацию у высказывании to give her away, то есть отец передает свою дочь в руки другого мужчины, который должен нести за нее ответственность и заботиться о ней.

Как обращает внимание Г. Терстон, в соответствии с церковными правилами, молодые в присутствии родных, друзей и знакомых приносят клятву верности друг другу. Что касается брачной клятвы, то молодые могут использовать традиционный текст, цитату из Библии или предложить свой текст. Например, британская принцесса Диана во время принесения свадебной клятвы принцу Чарльзу опустила ту часть, где говорилось о том, что она согласна подчиняться мужу и слушаться его. Как сообщалось на сайте британской службы BBC, Кейт последовала ее примеру и пообещала «любить, утешать и уважать» своего будущего мужа [3, 122].

Во время свадебной церемонии, жених одевает своей будущей жене на четвертый палец левой руки обручальное кольцо: wedding ring или, wedding band. В этот момент жених произносит слова, которые изменяют социальный статус молодых: «With this ring I thee wed», что обозначает «With this ring I marry you». Как отмечает Дэвид Кристал, много религий имеют установленные церемонии, через какие должны пройти люди, если они хотят что-то изменить в своей жизни, например, жениться, креститься. «Во всех религиях, которые существуют на земле, люди верят, что они изменяют жизнь, когда молятся о помощи, приносят клятвы, просят благословения, придерживаются взятых обязательств».

С давних времен обручальное кольцо свидетельствовало о том, что мужчина / женщина женаты. Еще в Древ-

нем Риме молодые обменивались кольцами с печатькой, которые служили им свадебными кольцами. Считалось, что обручальное кольцо следует носить на четвертом пальце левой руки (on the wedding finger), поскольку именно от этого пальца идет вена, которая соединяет его с сердцем. Происхождение обручального кольца связывают с периодом, когда люди, составляя какой-то важный договор, просовывали руки через каменное кольцо или отверстие в скале. Такой ритуал считался священным, а принятые обязательства нерушимыми. Известно, что впервые начали обмениваться свадебными кольцами в IX ст. и, продолжая традиции древних римлян, тоже носили их на левой руке.

Во время церковного свадебного обряда, после того, как молодые обменялись кольцами, священник спрашивает по очереди жениха и невесту: «Will you have this man / woman to be your wedded husband/wife», на что они отвечают «I will». В конце церемонии венчания священник объявляет их мужем и женой: «I pronounce you man and wife». Эти слова имеют особенную магическую силу, поскольку пока они не произнесены, пара не считается женатой. Кристал Д. обращает внимание на особую важность вербизации во время ритуальных или обрядовых церемоний и их зависимость от языка. «Христианам нужно креститься, и человек не становится крещенным, пока священник, который совершает обряд, не произнесет слова I baptize thee...».

Молодых, которые выходят из церкви, посыпают конфетти, зернами риса, бумажными подковками, лепестками роз. Это символ того, что Бог благословит их детьми [1, 142].

Таким образом, проведенный этнолингвальный анализ фразеологических и лексических единиц, которые используют для номинации свадебного обряда и его составных частей, свидетельствует о том, что современная церемония «белой свадьбы» предусматривает исполнение основных действий и обрядов, которые определены британской национальной традицией и ментальностью.

Библиографический список

1. Бутакова Л.О. Языковая способность, языковая компетенция: способы лингвистической диагностики структур сознания индивида // Языковое бытие человека и этноса. Вып. 7. – М., 2004.
2. Гутарева Н. Ю., Виноградов Н. В. Свадебные обычаи и суеверия и их отражение в русской и английской культурах // Молодой ученый. – 2015. – №10. – С. 1472-1474.
3. Доброническо Е.В. Презентация свадебного ритуала в современном медиадискурсе: дисс. канд. фил. наук. – Волгоград, 2014. – 207 с.
4. Живов В., Тимберлейк А. Расставаясь со структурализмом (тезисы для дискуссии) / В. Живов, А. Тимберлейк // Вопросы языкознания. – 1997. – № 3. – С. 3-14.
5. Любимова Н.А. Фонетический аспект общения на неродном языке / Н.А. Любимова. – Л., 1988. – 195 с.
6. Charsley S. Rites of Marrying / S. Charsley. – Manchester: Manchester University Press, 1991. – 245 p.

**ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ
НЕМЕЦКОГО МОЛОДЕЖНОГО СЛЕНГА****Коломейцева В. В.**

Студентка 4 курса Адыгейский Государственный университет

Ключевые слова: немецкий сленг, язык молодежи, жаргонная лексика

Немецкий молодежный сленг – это ненормативная лексика, находящаяся на границе или же выходящая за рамки литературного немецкого языка.

Молодежный сленг представляет собой интереснейший лингвистический феномен, употребление которого ограничено как определенными возрастными, так и социальными, временными и пространственными рамками.

Сленг в немецком языке называется молодежным постольку, поскольку основным источником его формирования является именно речь немецкой молодежи, поскольку именно в среде молодежи происходит формирование большинства новых лексических единиц, а также расширение традиционной семантики широко распространенных слов литературного немецкого языка, которые затем и пополняют запас немецкого сленга.

Основной целью использования молодыми людьми сленга является стремление и желание выразить свое критическое, ироническое отношение к ценностям мира старших, проявить свою независимость, самоутвердиться, завоевать популярность в молодежной среде, а также выделиться из толпы,

пользуясь так называемым «модным» языком. [2]

Сленг – это действительно один из самых популярных способов самовыражения молодых людей, а также способ скрыть смысл произносимого от окружающих их “чужих” людей, т. е. Сленг также можно назвать языком скрытым, зашифрованным, “тайным”. [2]

Основными характеристиками сленга являются его экспрессивность и эмоциональность. Также для молодежного языка характерны юмор, ирония (например, Hotel Mama – das Leben mit den Eltern; Gymnastiker-Anstalt – das Gymnasium; die Folterkammer – der Sportsaal; die Trachtengruppe – die Streifenwepolizei; der Parkbankphilosoph – der Obdachlose; die zitronigen Töne des Sängers – die ohrenzerreißenden Töne des Sängers), так называемая гиперболизация эмоций (например, Das ist eine Baby! – gut aussehendes Mädchen, Das ist ein Hammer! – eine tolle Sache.) и игра слов (Lieber neureich als nie reich! Lieber Kiss in der Tasche als Sand im Getriebe;). Он изобилует метафорами и образными выражениями. Все эти характеристики отличают его от литературного языка, который по

мнению многих лингвистов является в некоторой степени сдержанным и отличается чувством меры. [8]

Как нам известно, языки оказывают влияние друг на друга. Каждый язык включает в себя определенные вещи из других языков, так называемые заимствования. Германия более восприимчива к англо-американским заимствованиям, поскольку именно английский язык является мировым универсальным языком. Молодые люди считают английский язык более привлекательным, более престижным в молодежной среде. Так, существует множество примеров англицизмов: *Hey! (Hi!) – Hallo!* (Begrüßung); *Sorry! – Entschuldigung!*; *worken – arbeiten; dancen – tanzen; shoppen – durch Geschäfte bummeln; das Outfit, der Look – Kleidung; Shirt – kurzärmliges Hemd aus Baumwolle (Unterhemd); das Date – ein Treffen, Verabredung; Party (die Luderpark-Party, Partyreihe, Party-Ableger, Partywelt, Partypeople, Technoparty, Outdoor-Party usw.); Star (Star-Model, Star-Fotograf, Star-Visagistin, Star-Architekt, Cabaret-Star, die Aromastars, Pultstar; Star-Frühstück usw.); Cartoon – satirische Geschichte als Comicstrip oder Kurzfilm; City – Altstadt oder Geschäftszentrum; Chow – Darstellung; Shopping-Center – modernes Einkaufszentrum; cool (“Cool!”, coole Ideen, coole Stil-Ikone, coole Jeans usw.); Wooky! – Super! Klasse!*

Хочется отметить тот факт, что молодежь активно использует в своей речи сокращения, отражающие не только тенденцию экономии языковых средств, а также желание не быть

понятыми. (Stip – Stipendium; Proff – Professor; Mathe – Mathematik; Tri – Trigonometrie; Litte – Literatur; Diss – Dissertation; Soli – Solidarität; Demo – Demonstration; Bund – Bundeswehr; Disko – Diskothek; Info – Information; Poli – Polizei). Как отмечают некоторые лингвисты, сокращения и инициальные контрактуры имеют ряд преимуществ над полными наименованиями, поскольку их очень удобно использовать для сочетания с другими основами, образующими сложные слова (Stip – Stipendium; Proff – Professor; Mathe – Mathematik; Tri – Trigonometrie; Litte – Literatur; Diss – Dissertation; Soli – Solidarität; Demo – Demonstration; Bund – Bundeswehr; Disko – Diskothek; Info – Information; Poli – Polizei) [9]

Для немецкой молодежи также характерен вид условного языка, в котором отдается предпочтение усеченной форме слов, укороченным словам на –i: Wessi – Einwohner Westdeutschlands; Ossi – Einwohner der ehemaligen DDR; Azubi – Auszubildender, Lehrling; Asi – asoziale Menschen, Asozialer; Exi – Existenz; Präsi – Präsident; Fanny – weiblicher Fan; Drogi – Drogensüchtiger, Drogenabhängiger; Flippi – einer, der ausgeflippt ist; Prom(m)i – Prominenter; Nervi – einer, der einem auf die Nerven geht ; Multikulti – Multikulturalität; Krimi – Kriminalroman; Idi – Idiot.

Кроме того, в немецком сленге широко используются алфаветизмы и акронимы.

Алфаветизмы (буквенные аббревиатуры, где каждая буква читается

как в алфавите) часто встречается в речи не смотря на трудности в произношении: *OK* – o'key (модное выражение согласия); *TV* [tivi:] – Television; *DVD* [de: fao de:] – (digital versatile disc) цифровой видеодиск; *DJ* – Diskjockey.

Акронимы, инициальные сокращения, в составе которых есть гласная фонема, также характерны для молодежного лексикона: *VIP* [vi: ai pi:] – (very important person) sehr wichtige Persönlichkeit; *ASAP* – (as soon as possible) so schnell wie möglich;

Особый интерес представляют слова, оканчивающиеся на -o, обозначающие лицо мужского рода, его профессию, политическую приверженность или характеристику: *der Normalo* – der normale Junge; *der Provokalo* – der Junge, der auf sich die Aufmerksamkeit ziehen kann; *der Karriero* – der Karrierist, der Streber; *der Kritikalo*, *der Profikritikalo* – der Kritiker; *der Konservativo* – der Konservative; *der Anarcho* – der Anarchist; *der Radikalo* – der Radikale; *radikalo* – radikal; *der Fascho* – der Faschist; *der Sympathiko* – ein sympathischer Junge; *der Trivialo* – ein trivialer Junge; *der Randalo* – der Radaumacher; *der Fossilio* – der Alte; *schizo* – absonderlich, komisch.

В молодежном словесном репертуаре выделяют особый пласт сленгизмов, отражающих профессиональные потребности, а также общебытовой словарь. Речь молодежи изобилует словами, например, связанными с учебной (изучаемыми дисциплинами, студенческим бытом): *Abi* – Abitur;

Assi – Assistent; *Stip* – Stipendium; *Proff* – Professor; *Mathe* – Mathematik; *Tri* – Trigonometrie; *Alge* – Algebra; *Litte* – Literatur; *Bio* – Biologie; *Franz* – Französisch; *Musi* – Musik; *Reli* – Religion; *Uni* – Universität; *Studi* – Student; *Ferne* – Fernbedienung; *Grammatikluder* – Grammatikopfer; *ablausen* – abschreiben; *einochen* – auswendig lernen; *abschwirren*, *abseilen*, *wegklemmen (sich)*, *wegschalten (sich)* – entlaufen, weglaufen; *mitmeißeln* – schreiben; *ein Riesen-Brett* – eine komplizierte Situation.

Для усиления эмоциональности речи молодежь использует набор интенсификаторов, заменяющих “*gut*”, “*sehr gut*”, “*besonders gut*”. Это слова: “*tierisch*”, “*teufisch*”, “*höllisch*”, “*cool*”; “*schlecht*” – “*grottenschlecht*”; “*groß*” – “*bombastisch*”, “*galaktisch*”, “*gigantisch*”; “*leicht*” – “*easy*”; “*modern*” – “*crazy*”, “*trendig*, *trendy*”, “*kultig*”; “*langweilig*” – “*laschi*”, “*latschig*”, “*prall*”.

Важно отметить, что большая часть лексических единиц сленга имеет негативную или даже резко негативную окраску и может относиться как к нейтральной, так и к грубой уничижительной лексике (ругательствам). Именно поэтому некоторые люди относятся к сленгу как к языку «грязному» и считают, что уделять много времени его изучению не стоит. Но в современном мире изучение сленга приобретает высокую актуальность, поскольку незнание сленга ведёт к речевым ошибкам, коммуникативным сбоям. Нужно иметь представление о языке молодежи, так как эти знания позволяют увереннее чув-

ствовать себя в разнообразных житейских ситуациях.

В современном мире немецкий молодежный сленг можно встретить практически во всех сферах человеческого общения. Фильмы, радио и телепередачи, комиксы, реклама и, конечно же, Интернет способствуют распространению молодежного вокабуляра. Даже многие журналисты, стремясь стать ближе к молодежной аудитории, прибегают к использованию молодежного сленга, а воспринимаемые взрослыми иногда шокирующе экспрессивно-заряженные слова и выражения позже используются ими же в повседневном общении. Часть сленговых слов и выражений иногда вытесняют общезыкового вариант, а также часто с ним сосуществуют.

Несмотря на то, что жаргонная лексика, составляющая сленг, считается стилистически сниженной, она широко используется как в речи, так и в художественной и публицистической литературе.

Без понимания особенностей языка молодежи мы не сможем в полной

мере овладеть современным немецким языком.

Библиографический список

1. Александрова Т. С., Пригоникер И. Б. Новые слова в XXI веке. Немецко-русский словарь: ок. 3000 слов и выражений / Т. С. Александрова, И. Б. Пригоникер. – М., 2007. – 286 с.
2. Береговская Э. М. Молодежный сленг: формирование и функционирование / Э. М. Береговская // Вопр. языкозн. – 1996. С. 32-41.
3. Девкин В. Д. Диалог. Немецкая разговорная речь в сопоставлении с русской / В. Д. Девкин. – М., 1981. – 160 с.
4. Кропп В. Молодежный жаргон / В. Кропп. – М., 2006. – 32с.
5. Олейник О. В. Немецкие сленгизмы в свете неологической теории. Автореферат дис. к. ф. н. – Самара, 2007.
6. Розен Е. В. Новые слова и устойчивые словосочетания в немецком языке / Е. В. Розен. – М., 1991. – 189 с.
7. Розен Е. В. Подростково-молодежный словесный репертуар (на материале современного немецкого языка) / Е. В. Розен. // Иностр. яз. в шк. – 1975. С. 14-15.
8. Шемчук Ю. М. Модернизация существующей лексики современного немецкого языка. Автореферат дис. докт. фил. н. – М, 2006. – 37с.

СЕКСИЗМ ЯК РЕПРЕЗЕНТАНТ ГЕНДЕРНИХ АСИМЕТРИЙ У МАС-МЕДІА НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНСЬКОГО КІНЕМАТОГРАФУ СУЧАСНОСТІ

Підвальна Вікторія Вікторівна

студентка 5 курсу спеціальності «Документознавство і інформаційна діяльність»
факультету політико-інформаційного менеджменту
Національного університету «Острозька академія»

***Анотація.** У статті піднято проблему використання сексизмів в кінематографі, виокремлені основні характеристики гендерних стереотипів, їх складові, типи, властивості.*

Ключові слова: сексизм, стать, гендер, гендерна нерівність, стереотип.

Summary. The article raised the problem of the use of sexism in the cinema, highlighting the main characteristics of gender stereotypes, their components, types, properties.

Key words: sexism, sex, gender, gender inequality and stereotypes.

Постановка наукової проблеми.

Сьогодні дуже часто темою для активного обговорення та численних наукових досліджень стає проблема використання сексизмів. Це досить помітно впливає на громадську думку, сценаристи часто вживають сексизми (чи то окремі слова, чи цілі висловлювання, образи тощо) в створенні сценарію для фільмів. Найчастіше прояви сексизму трапляються через бажання особи підкреслити важливість своєї соціальної статі, але це відбувається через приниження протилежної статі. Актуальність теми нашої статті зумовлена тим, що результати дослідження розширюють наукові уявлення про явище гендерного стереотипу, що може сприяти поглибленому соціологічному вивченню конструктивного та деструктивного виявів гендерних стереотипів українському кіно останніх років. Гендерний сексизм викликає велику зацікавленість і є однією з важливих і не вирішених.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Вивченням гендерних відносин, займаються як зарубіжні (С. Бем [1], Ш. Берн, К. Мишар-Маршаль, Л. Ірігаре, А. Кіріліна, Д. Спендер та ін.), так і вітчизняні дослідники (О. Горошко, В. Потапов, О.Кісь, окремі аспекти теми досліджують А.Волобуєва [2], К. Левченко, О.Марушевська [4], М. Скорик, Л.Таран [6] та ін.)

Мета статті та постановка завдань. Мета статті – проаналізувати місце та роль кінематографу в поширенні гендерних стереотипів. Серед основних завдань дослідження – аналіз матеріалів в яких викриваються сексизми, аналіз форм вияву сексизму.

Виклад основного матеріалу дослідження. С.Л. Бем, М. Кімел відзначають, що: 1) існуючі стереотипи образів чоловіка і жінки діють як збільшувальне скло: відмінності між чоловіками і жінками підкреслюються в набагато більшому ступені, ніж вони є в дійсності [1];

Сексизм означає дискримінацію чи певні переконання за ознакою статті, тобто обмеження чи позбавлення прав жінок (або чоловіків) тільки тому, що їм притаманні відповідні статеві ознаки. Виділяють 3 типи сексизму: індивідуальний («...як для жінки ви водите машиною непогано...»), «...**як для чоловіка ви не погано ладите з дітьми...**»), культурний (жінка – обов'язково домогосподарка) та інституціональний (**чоловік повинен мати якийсь статус щоб його сприймали в суспільстві**..).

Вітчизняний ринок пропонує стереотипні образи, які глядачі повністю сприймають на підсвідомому рівні, і категорично відмовляються від змін, які продиктовані розвитком суспільства. Такі дії можна назвати відвертим порушенням гендерної рівності.

В Українському кінематографі найчастіше тиражують три образи жінки, пов'язані з її біологічною природою. Перший тісно пов'язаний з жіночою сексуальністю. Це образ жінки-красуні, сексуально привабливої молодої істоти, що не має волі, розуму, цілей, хіба що є почуття до чоловіка, який і є сенсом її життя. Другий образ – жінки-господарки, “берегині”, матері. Використовуючи його, маніпулюючи ним в реальному житті, зручно в першу чергу звільняти жінок і відмовляти їм в кар'єрному зростанні. Характерним є те, що обидва ці стереотипні образи пропагують образ жінки утриманки, яку повністю забезпечує чоловік чи коханець. Третя стереотипна модель – це бізнеследі. Уже сама назва певною

мірою відображає ставлення громадської думки до такого явища: або це несправжня жінка (бо слово “бізнесмен” вживається здебільшого в чоловічому роді), або це компетентна людина, яка в цьому випадку перестає бути “справжньою жінкою”, тобто тією, що відповідає першій та другій стереотипним моделям. Модель жінки-бізнесмена наділена сильним характером, працелюбністю, розумом, вольовими якостями, але обов'язково – у неї труднощі в сімейному та особистому житті, її діти обділені увагою і потерпають від домашніх непорозумінь, і, звичайно, робиться натяк на нещасливе особисте життя. Усе це нівелює думку, що жінка і кар'єра – речі сумісні. При цьому інколи жінка-лідер подається як нормальне явище, але це швидше винятки. Наведені стереотипні моделі, що поширені в громадській думці й досить широко пропагуються в Українському кіно, не завжди подаються в “чистому вигляді”. Вони можуть переплітатися або дивно поєднуватися [7, 10].

На українському телебаченні, на жаль, також йдуть ролики, в яких показують жінку як негарну, потворну, тому її можна зрадити, обдурити.

В українському суспільстві, сексизм спрямований переважно на осіб жіночої статі. Це стосується насамперед, як зазначає К.Левченко, ставлення до жінки як об'єкта, позбавленого іншої соціальної значимості, крім репродуктивної. Відповідно до сексистських стереотипів чоловіків наділяють великою кількістю позитив-

них якостей, у яких відмовлено жінкам: це – розум, мужність, фахова компетентність, ініціативність, ризик тощо. [3; с.32].

Форми дискримінації чоловіків є не результатом боротьби за гендерну рівноправність, а підсумком законодавчої діяльності державних органів, у багатьох з яких домінують чоловіки. Така дискримінація чоловіків є наслідком гендерних стереотипів, характерних для патріархату, які обмежують можливості не тільки жінок, але й чоловіків.

Жінка, яка проявляє свої здібності, яка бажає реалізувати свій потенціал, часто вступає у конфлікт із традиційними поглядами оточення на місце жінки в суспільстві і, можливо, до конфлікту з власним уявленням про себе як про особистість. Жінки працюють і, в той же час, несуть велику частину обов'язків по дому і вихованню дітей. На шляху жінок до традиційно чоловічих, високооплачуваних і високих за статусом робіт існує безліч бар'єрів: культурні, юридичні, освітні. Жінки стикаються з завищеними вимогами, дискримінацією. На чоловіків гендерні стереотипи також впливають негативно. До компонентів традиційної чоловічої ролі відносять норми успішності і статусу, розумової, фізичної й емоційної твердості, антижіночності. Для багатьох чоловіків повна (а для деяких і неповна) відповідність цим нормам недосяжна, що викликає стрес, в тому числі професійний, і призводить до компенсаторних реакцій: обмеження емоційності, гомофобії, нав'язливого

прагнення до змагання й успіху і т.п.

Отже з можливостей корекції впливу гендерних стереотипів на життєдіяльність особистості та організацію ефективної взаємодії між гендерними групами в організаціях є дотримання психологічних умов і факторів, що сприяють зміні стереотипів.

Зазначимо, що в Україні проблема боротьби за гендерною ознакою широко не обговорюється й законодавчо не висвітлена, на відміну від зарубіжних країн. В багатьох державах світу, а також у внутрішній політиці низки міжнародних організацій було здійснено гендерне реформування, розроблені рекомендації щодо уникнення гендерно-дискримінаційних мовних моделей і заміни їх антисексистськими альтернативами.

Для того щоб жити в розвинутій країні, де функціонує громадянське суспільство потрібно відмовитися від будь якого прояву сексизму.

Список використаної літератури:

1. Бем С.Л. Линзы гендера: Трансформация взглядов на проблему неравенства полов. – М., 2004. – 336 с.
2. Волобуева А. М. Гендерна політика у дзеркалі преси [Текст] /А.М. Волобуева // Наукові записки Інституту журналістики. – 2002. – Т. 6. – С. 66–69.
3. Левченко К. Б. Права жінок: зміст, стан та перспективи розвитку: [Монографія]/ К.Б. Левченко. – Харків: Вид-во НУВС, 2001. – 345 с.
4. Марушевська О., Шарова К. Образ жінки в українській пресі (на матеріалах газети “Факти і коментарі” / О. Марушевська // Філософсько-антропологічні студії’2001. Спецвипуск. – К.: Стило, 2001. – С. 220-225

5. Маслова, Ю. П. Сексизм у мові друкованих засобів масової інформації [Українське мовознавство: Міжвідомчий науковий збірник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка] (39/1). pp. 289-283.
6. Таран Л. Гендерні проблеми і засоби масової інформації [Текст] //Л.Таран // Гендер і культура: Зб.ст. / Упоряд Агеєва В., Оксамитна С. – К.: Факт, 2001. – С. 157.
7. Ильин Е.П. Половые и гендерные стереотипы. – [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.piter.com/book.phtml> [19/12/09; 19:37].

Literary studies

MAIN PRINCIPLES OF ROMANTICISM AS A LITERARY MOVEMENT

Teslenko Denys

Student of Kharkiv National University of Radio Electronics

Keywords: literary phenomenon, preconditions, main features, culture, worldview, main values, ideas.

At the turn of the XIX century in Europe, another sharp humanitarian crisis, which was caused by the rational-centered modern consciousness of the Enlightenment, became apparent. It was a crisis of Renaissance humanism, which tempted man to worship himself, his physiological needs, but not God. The pragmatic man was getting free now and then, abandoning various “conventions”, namely culture (which is a set of generally accepted, sacred conventions).

The reaction to this crisis and the search for salvation from it was a phenomenon like Romanticism, the impetus for which, according to historians, was the Great French Revolution in 1789, which became a symbol of the struggle for freedom, equality, justice and a new world outlook with new ideas.

The philosophical movement of Romanticism, formed almost simultaneously in England and Germany in the second half of the 18th century, appeared as a reaction to the limitations of Classicism and rationalism of the Enlightenment, and became “a reaction of feelings against too mechanical social theories and too strict regulation”. The movement has reached its greatest devel-

opment in Germany, where its founders were A. Schlegel and F. Schlegel, L. Tieck, F. Schlegel (Novalis), who were joined by F.-V.-J. Schelling, F.-D. E. Schlegel, J.-G. Hamann, G. Heine, J.-B. Goethe, J.-G. Herder, G.-E. Lessing, J.-F. Schiller and F.G. Jacobi, who established the cult of feelings and creative ecstasy, love, the mystical cult of nature, the religious experience and the idealization of the past, as well as the idea of developing the unity of the world, pantheistic worldview with its deification of nature, historical approach to nature, culture and social development as the history of mankind, understanding society as an organic integrity, human responsibility towards humanity.

Some ideological preconditions of romanticism can be found even in the aesthetics of sentimentalism. So, sentimental writers first drew attention to the inner, emotional world of man, first tried to artistically develop the feelings of a person. Of great significance was romanticism and the concept of a person which was put forward by one of the founders of sentimentalism – Jean-Jacques Rousseau, namely the refusal of a predominantly rationalist understanding of human na-

ture, the shift of emphasis from mind to the feelings, to the «heart». Russo was also one of the first to start using the term «romantic» to describe the amazing beauty of Swiss nature. The inner connection of the romantic and sentimental ones was realized by romance itself. Friedrich Schlegel, for example, noted that «the romantic is exactly what creates sentimental content with the help of a fantastic form.»

However, as you know, the development of any literary movement is based on the past. That is why the main features of Romanticism must be determined in comparison with the epoch of Enlightenment and Classics, which preceded it. Of course, «it is worth bearing in mind that romanticism was not a monolithic artistic system, there are many trends and schools in it... with their own essential features, peculiar intentions and structures» [1: 32]. But the basis of the perception of romanticists is homogeneous, common.

First, the representation of the world in their works. If in the age of Enlightenment the Europeans discovered the ancient world for themselves, then in the era of Romanticism they discovered their own, medieval, great and rescue Christian culture. What is important: romanticist was not counterbalanced by antiquity and Christianity, but tried to trace and show the dialogue of these titanic spiritual experiences, pictures of the world.

Second, romanticists, following the sentimentalists, brought to the fore feelings, emotions that did not lend themselves to logic. Emotionality is one of the most important quality of a person from the point of view of Romanticism. A ro-

manticist is someone who acts contrary to reason, petty calculation, Romanticism always leads emotions.

Third, all romanticists were idealists and mystics, that's why many of them inherent mystical fatalism – the belief in Destiny, Predestination. Man's life is controlled by some mystical (mostly dark) forces. Therefore, in some romantic works, there are many mysterious predictions, strange hints that always come true. Heroes sometimes do things as if not themselves, and someone pushes them, as if they are infused with some extraneous force that leads them to the realization of Destiny. The feeling of the inevitability of Fate imbued with many works of romantics.

Like all literary movements, Romanticism had its main values: Love, Art, Nature and Freedom.

Another characteristic feature of Romanticism was the protagonist. In the spotlight of romantic poets is not just the human self, its individualized essence, but the person who opposes himself to the rest of the world because of his individuality.

The greatest, the most classical example of such a strong and pronounced personality at the end of the XVIII – the beginning of the XIX century was Napoleon.

A hero in the works of romanticists develops and perceives itself in conflict with God, with society, and with itself. The hero of Romanticism protests against social conditions that restrict his freedom, he is a rebel, revolutionary or robber. His soul, as a rule, is split between the

world of reality and the world of dreams, and his destiny is most often tragic.

Romanticists were not looking at the inner conflict and contradiction of the human «I» through its rational sphere, as the classical Enlightenment, but through the sphere of feelings. Perceive the great world of nature by reason, and the place of man in it, from the point of view of romanticists, was impossible. They did not trust the mind. The inner nature of man, they believed, cannot be understood by mind. This can only be achieved with feelings.

As a literary movement, Romanticism lost its dominant position in the late 40s of the nineteenth century, when Realism came to replace it. However, at the turn of the twentieth century, it was reborn in the form of neo-romanticism. Therefore, it is not surprising that now Romanticism remains as one of the most prominent literary movements.

References

1. Наливайко Д. Стиль поезії Шевченка / Дмитро Наливайко // Слово і час. – 2007. – Ч. 1. – С. 27–36
2. Романтизм как литературное направление. Основные черты и особенности: [Электронный ресурс]. 2016. – Режим доступа: <http://linguistics-konspsect.org/?content=8637> (Дата звернення: 24.05.2018).
3. Особливості романтизму як художнього напрямку, його естетичні принципи: [Електронний ресурс]. 2011. – Режим доступа: http://edufuture.biz/index.php?title=Особливості_романтизму_як_художнього_напрямку,_його_естетичні_принципи. (Дата звернення: 22.05.2018).
4. Давивенко Г. Й. Історія зарубіжної літератури ХІХ століття. 2-ге видання.: [Електронний ресурс]. 2010-2018. – Режим доступа: http://pidruchniki.com/19040314/literatura/ponyattya_romantizmu_osnovni_etapi_rozvitku_techiyi_romantizmu (Дата звернення: 22.05.2018).

ПОД-СЕКЦІЯ 4. Фольклористика

НАЗВИ ЗІРОК ТА СУЗІР'ІВ У ВІРУВАННЯХ ПОЛІЩУКІВ

Плечко А.А.

викладач кафедри іноземних мов

Житомирського національного агроекологічного університету

У статті подано результати дослідження середньополіських вірувань про зорі, планету Венера та сузір'я Велику Ведмедицю, Плеяди, Молочний Шлях, Орион та інші, а також класифіковано за різними ознаками власні назви на позначення зірок та сузір'їв у контексті мовно-культурної діалектної системи Середнього Полісся.

Ключові слова: зоря, сузір'я, середньополіська говірка, Рання (Вечірня) зоря, Віз, Ковш, Ведмедиця, Квочка, Чумацький Шлях, Косарі.

Plechko A.A.

THE NAMES OF STARS AND CONSTELLATIONS IN THE POLISHCHUKS' BELIEFS

The article presents the results of the study of the Middle Polissia beliefs about the stars, the planet Venus and the constellations of Ursa Major, Pleiades, the Milky Way, Orion and others. It also suggests the classification of proper names for the denominating stars and constellations in the context of the linguistic and cultural dialect system of the Middle Polissia.

Keywords: star, constellation, the Middle Polissia dialect, Rannia (Vechirnia) zoria, Viz, Kovsh, Vedmedytsia, Kvochka, Chumatskyi Shliakh, Kosari.

Постановка проблеми:

Здавна зоряне небо привертало увагу людства. Людина намагалась осмислити та зрозуміти значення зірок у своїй життєдіяльності, їх сутність та особливості. Практична потреба, важливість об'єктів зоряного неба у житті людини, необхідність виокремлення окремих зірок із зоряного простору спонукала до появи власних назв окремих зоряних об'єктів.

Тематична група «зоряної» лексики є однією з найдавніших в українській мові. Номінація небесних світил (сонця, місяця, зірок) віддавна привертала увагу дослідників, проте системного опису середньополіських уявлень про зорі досі не здійснено. Отже, актуальність дослідження міфологічних уявлень про номінацію зірок та сузір'їв зумовлена відсутністю праці, присвяченої номінаційним процесам у середньополіській говірці, генезі та географії по-

ширення власних назв зірок та сузір'їв. Аналіз сучасного стану цієї номінації дасть можливість зрозуміти їх місце в народних уявленнях про картину світу.

В українській літературі до образу зірки звертались П. Куліш, Панас Мирний, Леся Українка [5, 6], молодомузівці Твердохліб, Лепкий, Чарнецький [17], М. Стельмах, О. Гончар, Г. Тютюнник [12] та інші. Важливу роль відіграв образ **зірки** й у Біблії, а саме Новому Завіті, бо саме сяяння зірки вказало трьом мудрецам-волхвам на місце народження Божого сина Ісуса Христа [10].

XIX та I пол. XX ст. відзначилися появою наукових розвідок про космогонічні погляди та вірування українського народу, основою для яких слугували народні перекази, легенди, пісні, загадки та прислів'я. Це, наприклад, праці О. Афанасьєва, О. Булашева, митрополита Іларіона, П. Чубинського [1, 2, 6, 16].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Про народні вірування українців, зокрема про **зорі**, йдеться в сучасних мовознавчих працях В. Войтовича, В. Жайворонка, В. Кононенка, Л. Синишин, І. Серебрянської, Н. Федорович тощо. Так В. Войтович описує дохристиянські вірування, міфи наших далеких пращурів про *зоряне небо* [3, 244-247]. У словнику-довіднику В. Жайворонка висвітлено етносимволіку поняття *зоря-зірка-зірниця* в українських віруваннях та звичаях [5]. Мовознавець В. Кононенко акцентує увагу на образі *зірки* як космогонічному слові-символі та наділяє образ *зірки* в національному сприйнятті українцями символічними значеннями: *доля, щастя, вдача, мрія,*

надія, сум, журба, неподілене кохання [8, 80, 86-87]. Дослідниця О. Шегеда розкриває символіку *зірок* у поезіях молодомузівців, зокрема звертає увагу на амбівалентний характер символіки *зорь* залежно від контексту поезій та відносить образ *зірок* до «вогняної стихії» [17, 157-161]. Л. Синишин розглянула астронімічні назви (*сонце, місяць, зоря*) як одну з тематичних груп української онімної лексики, розкрила національну специфіку лексеми *зоря* [13]. І. Серебрянська присвятила окрему розвідку концепту *зоря* на матеріалі української прози М. Стельмаха, О. Гончара, Г. Тютюнника [12]. Н. Федорович у дисертаційному дослідженні розкрила зміст української народної астрономії, проаналізувала вплив астрономічних знань українського народу, міфологічних уявлень про небесні світила, зокрема *і зорі*, на господарську життєдіяльність українців, на долю людини [15].

Вітчизняні науковці відносять зірки до *вертикального зрізу природного простору, астронімічної та космонімічної лексики* [11, 13].

Цінними джерелами для нашого дослідження є праці таких зарубіжних мовознавців, як М. Е. Рут [9] та С. А. Токарев [14]. Так, у посібнику «Русская народная астрономия» М. Е. Рут розкриває ономастику російської народної астрономії, порівнює з астронімічними системами інших народів та демонструє специфіку і закономірності образної номінації небесних світил. Ґрунтовною лексикографічною працею є російська енциклопедія «Мифы народов мира» С. А. Токарева, в якій інтерпретовано

астральні міфи. На ранньому етапі творення *астральних міфів* сузір'я та окремі зірки були представлені номінаціями тваринного світу, чим і пояснюється зв'язок назв зірок і сузір'їв з дванадцятьма знаками зодіаку, наприклад, у Давньому Вавилоні й Давньому Китаї, а пізніше – й у Давній Греції [14, 97-98]. Заслуговує на увагу науковців-славістів російський словник «Славянские древности. Этнолингвистический словарь», у якому одним з об'єктів семантичного та міфологічного дослідження стали лексеми *звезда рождественская, звезды* як небесні тіла [18, 288-294], також розглянуті вірування про конкретні сузір'я: *Млечный путь, Орион, Плеяды* [19, 264-266, 560-561; 20, 71-73].

Особливої ваги концепту *зірка* надає польський словник Ежі Бартмінського «Słownik stereotypów i symboli ludowych», у якому здійснено семантичний та структурний аналіз польських вірувань про мовні стереотипи (*зірки, ранкова та вечірня зоря, полярна зірка, різдвяна зірка, падаючі зірки, комети*) через опис об'єкту в народній традиції [21, 202-226].

Мета статті – дослідити номінаційні процеси у межах тематичної групи лексики «Зірки та сузір'я» в середньополіській говірці.

Об'єкт дослідження – власні назви на позначення зірок та сузір'їв в контексті мовно-культурної діалектної системи Середнього Полісся.

Предмет – номінативні та семантичні процеси в системі номінації ТГЛ «Зірки та сузір'я» та у вербалізації уявлень про зорі в традиційній культурі поліщуків.

Завдання статті:

- узагальнити матеріали сучасних досліджень про зірки та сузір'я;
- систематизувати етнографічний, фольклорний та лінгвістичний матеріал про номінацію зоряних об'єктів за єдиним складеним питальником;
- окреслити географію фактів народної культури в регіоні Середнього Полісся за тематичною групою лексики (далі – ТГЛ) «Зірки та сузір'я»;
- здійснити системний опис номінації «Зірки та сузір'я» в середньополіському діалекті та інтерпретацію окремих елементів культурного явища на основі аналізу цілісного культурного тексту.

Виклад основного матеріалу.

Джерелами нашого дослідження стали польові матеріали автора зібрані в 55 населених пунктах Середнього Полісся 2009-2012 рр. (список додається).

До об'єктів зоряного неба належать зірки, планети, галактики в їх проекції на площину неба, а також специфічний тип об'єктів – сузір'я. Слід зауважити: якщо зірки та планети є реальними об'єктами Космосу, то сузір'я існують лише настільки, наскільки мешканці Землі можуть їх спостерігати. Саме людина поєднує скупчення зірок у сузір'я своїм «земним баченням» [9, с. 4]. Скоріш за все, з інших планет карта зоряного неба та наявність певних сузір'їв буде виглядати інакше, ніж з планети Земля.

Планета **Венера** – реальний космічний об'єкт, найближча до Землі, друга від Сонця планета Сонячної системи, що сприймається в народних астроні-

мічних віруваннях як два різних об'єкти зоряного неба: один – Венера ввечері, що з'являється після заходу Сонця на південному заході, а інший – Венера вранці перед сходом Сонця на південному сході [13, 216-217]. Це зумовлено тим, що ця планета з'являється на нічному небі лише звечора та під ранок, а впродовж ночі вона знаходиться за межами Земного бачення. Нам вдалося класифікувати номінацію планети Венера на основі отриманого лексичного матеріалу від респондентів Середнього Полісся:

- за часовою ознакою появи на небозводі: *р'ан'ишн'а* (Тх, Мдв, Лзн, Слц, Мжр, Вшв, Дбв, Мшв, Брст), *ўр'ан'ишн'а* (Кшн, Рдв, Лтк, Яцк), *р'ан'ашн'а* (Яцк, Дрзд), *ранкова* (Обл), *р'ан':а* (Ігн, ЧВ); *веч'орн'а* (Тх, Блк, Рдв, Бвс, Лтк, Лзн, Слц, Мжр, Дбв, Яцк, Брст), *веч'ірн'а* (Ігн, Прж, Чпв, Уст, ЧВ, Мдв, Срд, Вшв, Млн, Мйс, Рдн, РдУ, Срн, Кхр, Мрн, Дтк, Лпк, Чдл, Дрзд), *в'еч'єрн'а* (Чбн, Кшн, Срд, РБ);

- за кількісною ознакою: *п'єрша* (Стр, Рсн, Срд, РдУ, Ржн), *п'єрша* (Птп, Мшв), *сама п'єрва* (Ігн).

- за іменниковою назвою: *зор'а* (Ігн), *зорн'ица* (Чрв, Брв), *зор'ан'ица* (Птп, Тх), *зор'а-зор'ан'ица* (Тх); *з'орочка-зорн'ица* (Чрв). Наукова назва планети фіксувалась поодинокі: *Венєра* (Дбв), інший варіант номінації: *одна – то Пол'арна з'їрка* (Глн).

Загалом, українці для номінації Венери також використовують назви *Вечірня зірниця*, *Вечірня зоря*, *Вечорниця*, *Денниця*, *Зоря-вістунка*, *Ранкова зоря*, *Порання зоря*, *Світова зоря*, *Чигир-зірка* [2, 250; 5, 255; 6, 26; 13, 216; 15, 17].

Особливості поліських вірувань про планету Венера:

- практичне значення Венери у житті людини: *по йак'їй встав'али* (Тх, Чрв, Бвс), *визнач'али погоду* (Птп), *треб'а роб'оту конча'т'*, *бо за'ре з'їрка з'їйдє* (Бвс), *ор'їнтува'лис'* *по з'ор'ах*, *бо год'їн:ика не бу'ло* (Чпв), *жил'ї по з'ор'ах*, *а не по час'ах* (Яцк);

- вказували на причини її бачення: *це вона н'изко і й'її в'їдно* (ЧВ), *вона велика і в'єл'ми осваич'ає* (Лзн);

- вказували на первинність появи її на зоряному небі (Ігн, Птп, Стр, Рсн, Срд, РдУ, РжВ, Мшв);

- особливо *вечірню зірку* чекали на Різдво (Рсн, Срд, РБ, Птв, Мйс, РдУ, Срн, РжВ, Кхр).

Частина респондентів дають негативну відповідь щодо вірувань про цю планету (Вст, Гш, Жрб, Крс, Пщ, Срк, Стр, Прг, Клш, Мкл, Хрс, Крч), що вказує на поступову деградацію вірування.

Якщо в поліських віруваннях *Рання* (*Вечірня*) *зоря* (*зора*, *зорн'ица*, *зоряниця*) набуває персоніфікованих властивостей знака і тому виступає у значенні 'поодинокі зірка на небосхилі, яка світить лише увечері, вранці та виступає орієнтиром у часі, набуває особливого символічного значення у різдвяний вечір'; то в сучасній українській мові лексема *зоря* поширена з такими значеннями: 1) 'те саме, що зірка'; 2) 'яскраве освітлення горизонту перед сходом і після заходу сонця' [4, 477], а лексема *зірниця* виступає у значеннях: 1) 'те саме, що зірка // *ранкова або вечірня зірка*'; 2) 'яскраве освітлення горизонту перед сходом і після заходу сонця';

3) 'короткий світловий спалах без грому на обрії уночі або ввечері – відблиск далекої грози; блискавиця' [4, 460].

Зорницю в Україні називали найяскравішу зірку небосхилу – Сиріус, яка з'являлась на нічному небі у період найбільшої спеки і була видима вранці, під час жнив [15, 13].

Сузір'я **Велика Ведмедиця** – найвідоміше сузір'я Північної півкулі планети, що являє собою сім яскравих зірок, які своїм розташуванням нагадують ковш: чотири зірки утворюють сам ковш, а три зірки – його ручку. Велика Ведмедиця простежується в небі впродовж усієї ночі і в будь-яку пору року, тому широко використовувалася як орієнтир в часі [9, 11]. За грецькою міфологією сузір'я Велика Ведмедиця – це Каллісто, яку богиня Гера перетворила у ведмедицю, а Зевс пізніше в зірку [14, 97].

За поліською номінацією, два сузір'я Велика та Мала Ведмедиці репрезентуються назвами *Віз*, *Ковш*, *Ведмедиця* (20 населених пунктів):

воз (Прж, Гдн), *воз і дішло* (Рсн), *в'із і дішло* (Мжр, Вшв), *в'ози* (Бвс), *возі* (Рдн), *велик'ій воз* (Тх), *малий воз* (Тх), *в'озик* (Мйс, Срн), *в'озик у'неб'і мален'к'ій* (Лзн);

ковш велик'ій, *малий ковш* (Тх, Клш), *ковши* (Яцк);

ведмеди́ця (Чпв, Мдв, Рдн, РжВ), *ведме́диці* (Стр), *в'едм'ед'и́ця йе в'ел'іка і малá* (Рдв), *медве́ди́ця* (Обл, Дтк), *медв'ед'и́ци* (Глн).

Сузір'я отримувало варіанти назв залежно від форми, яку утворюють зірки цього сузір'я своїм розташуванням,

тому здавна українці називали *Возом*, *Колісницею* [2, 50; 3, 244, 246; 15, 14]. Подібне трактування сузір'я Велика Ведмедиця як *Колісниця* тягнеться з шумеро-аккадської міфології та набуло широкого поширення по континентах [14, 97].

Подібне трактування щодо геометричної форми, яку має сузір'я Велика Ведмедиця, поодинокі подають і сучасні поліщуки: *Ковш велик'ій і малий назива́ють' в'озом*. *Ковш дон'їзу і дов'єрху, це кру́жка з ручко́ю по фо́рм'е* (Тх), також вказують на кількісну характеристику сузір'я: *В'едм'ед'и́ця йе в'ел'іка і малá, с'ем з'ірок* (Рдв); релігійна семантика: *в'ози йе, бо Бог в'озом дошич в'оз'ит, каза́ли вже Бог пов'із б'обчко́ю в'оду* (Бвс); практичне значення сузір'я (визначали пору доби): *Йак в'д'бсв'іта, то д'ів'іліса – воз перем'істи́ўса ў сторону, то б'уде розв'ідн'áти* (Глн). Тому, за поліськими віруваннями, назви *Ковш*, *Віз*, *Ведмедиця* (*Велика*, *Мала*) функціонують у значенні 'сузір'я, що складається із семи яскравих зірок, конфігурація яких нагадує ковш, віз, та використовувалася як орієнтир у часі та визначник погоди'. Словник української мови подає такі номінації на означення лексеми *Віз*: 1) 'засіб пересування на чотирьох колесах з кінною або воловою тягою здебільшого для перевезення вантажів'; 2) 'приблизна міра ваги, обсягу, що дорівнює поклажі одного воза'; 3) 'назва сузір'я Північної півкулі із семи зірок, що нагадує віз' [4, 186]

Чумацький Віз – народний варіант назви сузір'я Велика Ведмедиця, що іс-

торично пов'язаний з українським асоціативно-образним мисленням і є однією з найпопулярніших художніх одиниць в українській поезії та прозі [12, 104]. У Причорномор'ї сузір'я Велику Ведмедицю називали *Пастух з гурлигою*, Мала Ведмедиця за українськими народними джерелами відома як *Пасіка* [2, 250, 3, 246; 15, 14].

Російські та польські вірування репрезентують сузір'я *Велика Ведмедиця* назвами, схожими до поліської номінації: *Воз, Возниця, Ковш, Колесниця, Медведиця, Медведка, Повозка* [9, 17, 16], *Wielki Wóz, Karetą, Karetą z Dyszlem, Mały Wóz* [21, 239-242].

За астрономічними даними, **Плеяди** – це яскраве зоряне скупчення у сузір'ї Тельця, що нараховує більше 250 зірок. Проте більшість народів планети можуть спостерігати лише 6-7 зірок сузір'я, із котрих одна зірка Альціон найяскравіша [9, 5, 11]. Вперше сузір'я з'являється на небосхилі пізньою весною та, за переказами давніх слов'ян, відкриває небо весняним дощам. Грецький поет Гесіод вважав, що Плеяди ділять рік надвоє [3, 246]. За грецькою міфологією, Плеяди – це сім сестер, дочок Атланта і Плейони, яких після їхньої смерті Зевс переніс на небо як сузір'я, і тому кожна зірка в цьому сузір'ї має свою назву [9, 11; 14, 97].

Здавна в українців була поширена назва *Квочка* [2, 250; 3, 244; 15, 14; 16, 14], *Качине гніздо, Квочка з курчатами, Курочка* [3, 246], Мотивуючи ці номінації, слід зауважити, що особливість розташування зірок – однієї найбіль-

шої, найяскравішої та декількох слабших (менших), які скупчились навколо більшої зірки, неначе курчата навколо квочки, дозволяє порівняти цей зоряний об'єкт з квочкою та курчатами, що і стало номінацією сузір'я у мовах різних народів [3, 246; 7, 52; 9, 36; 16, 14]. Інша народна українська назва сузір'я Плеяди – *Стожари*, в основу номінації покладено яскравість світіння [12, 103], іншу мотивацію назви *Стожари* подає Ю. А. Карпенко: *стожар* – це кіл, устромлений у землю для укріплення стогу сіна, тому *селинин осмислював зоряне скупчення як групу встромлених у небо колів-стожарів* [7, 51].

В сучасному поліському варіанті сузір'я **Плеяди** називають найчастіше Квочкою (26 н.п.): *Квóчка* (Ігн, Чбн, Прж, Чпв, Прг, Бвс, Лтк, Клш, Мдв, Рсн, Вшв, Дбв, Мйс, Рдн, Крч, Кхр, Яцк, Лпк, Брст, Япл, Чдл), *Квóчка Бóжа* (Гш), *Квóчка* (Млн), *Квóчка із курчáтами* (Стр, Дбв), *Квóчка з ципл'áтам'і* (Мжр), *Квóчка велика і скúпчен'а ципл'áтка* (Лпк), зрідка демінутативом *Квóчечка* (Гш). Також поліщуки описують особливість цього сузір'я – скупчення маленьких зірок навколо однієї великої: *Бóл'ша з'írка і малéн'к'íє разóм* (Кшн), *багáто з'íрочóк наўкóло великóйі* (Прг), *велика з'íрочка і малéн'к'і йак'ís' скúпчен'а* (Мдв), *зор' кúчка* (Бвс), *зор'ка і скúпчен'а* (Клш), *одна́ так сáмо б'íl'ша вона́ така здорóва, а наўкóло малéн'к'і йак в'íночок* (Кхр), *кúпчен'а малéн'к'іх з'íрочóк наўкóло великóйі* (Яцк), *гúрбóчка з'íрóк малéн'ких* (Чдл); поодинокі вказують на кількість зірок у

сузір'я: *Дів'ят' зорн'ічок у кун'і – то Квóчка Бóжа на нéб'і.* (Гш); *С'ем зв'озд зр'азу то квóчка* (Яцк). Отже, за польськими віруваннями *Квочка* – це 'сузір'я, характерною особливістю якого є скупчення певної кількості менших зірок навколо однієї великої, більш яскравої зірки'. Подібне трактування подає словник української мови, де лексема *квочка* виступає у двох значеннях: 1) 'курка, що висиджує або водить курчат'; 2) *астр.* 'народна назва сузір'я з кількох, розташованих купкою, невеликих зірок; сузір'я Плеяд' [4, 534],

Серед російських та польських народних астрономічних назв сузір'я Плеяд зустрічаємо подібну номінацію: *Курица с цыплятами, Кучка* [9, 15]; *Kura, Kwoka, Kwoczka z kurczętami.* [21, 246-247].

Молочний Шлях – ця зоряна система добре помітна на нічному небі та з давніх часів привертає увагу дослідників. Здавна існувала наукова думка, що Молочний шлях – це відображення сонячного світла; скупчення парів під зірками, Піфагор та Галілео Галілей вважали, що то скупчення нескінченної кількості зірок [7, 14]. Залежно від пори року та доби, Молочний Шлях займає певне положення у площині неба: взимку звечора Молочний Шлях перетинає небо з північного заходу на південний схід; навесні він спрямований з півночі на південний захід, що дозволяє використовувати його як засіб орієнтації у просторі [9, 11]. У більшості народів світу Молочний шлях сприймають як *дорогу, шлях* здавна, цей мотив розповсюджений сьогодні в

Європі, Африці, Америці. Мотив дороги у різних народів різняться: *дорога Бога та святих* (укр., рос., болг., пол.); *дорога душ та предків* (укр., пол., рос.); *дорога до святинь* (укр., пол., рос., нім., осет.), *пташина дорога* (сх.-сл., пол.); як *річку* Молочний Шлях сприймали в Індонезії, аборигени Австралії, араби, Китай, Японія, В'єтнам, Екваторіальна Африка, деякі індіанські народи. [7, 16-17; 19, 264-266].

Найпопулярніший український народний варіант номінації Молочного Шляху – *Чумацький шлях* [12, 103], саме з цією назвою зафіксована ця лексема у словнику української мови: у лексикографічному описі лексеми *шлях* як 'смуга землі, призначена для їзди та ходіння; дорога' виокремлюється номінація *Чумацький Шлях* у значенні 'космічна система, що складається із зірок, зоряних скупчень, пилових та газових туманностей, розсіяного газу та пилу і має вигляд світлої туманної смуги на зоряному небі' [4, 1626].

Ця назва побутує в народі здавна, *Чумацький Шлях* – це дорога: з Москви в Єрусалим, Божої матері в Єрусалим, на Крим і далі на Єрусалим; якою сам Бог та св. Ілля ходить або їздить на колісниці, що вказує птахам шлях у вирій, якою праведні душі померлих людей простують у рай, одна половина якої веде в рай, а інша половина в пекло [2, 250; 6, 26; 16, 15].

Номінація *Чумацький шлях* здавна пов'язана з орієнтацією на місцевості чумаків, які їздили в Крим за сіллю у XV-XIX ст. і це зоряне скупчення було їх вказівником [3, 247; 7, 19; 19, 266].

Сучасні поліські вірування подають назву *Чумацьк'їй Шл'ах* (Ігн, Клш, Мкл, Рсн, Срд, Рдн, Дтк), *Молóчний Путь* (Мкл), *йакáс' дорóга* (Мжр), спорадично пояснюють детальніше: *Йакáс' такá булá дорóга – Чумацьк'їй Шл'ах, шо вони йїхали по той зв'езд'ї* (Ігн), *то Чумацьк'їй Шл'ах, шо чумаки ходили* (Мкл), *йак по сол' йїхали в Крим, то ўноч'ї йїхали по з'їрках Чумацькому шл'áху* (Рсн), *йїхали за с'їл':у запорóжц'ї, то Чумацьк'їй Шл'ах* (Рдн), *чумаки по з'їрках, де з'їрк'ї скўпчувалис', ішли на те скўпчен'á, за с'їл':у* (Дтк) – 9 населених пунктів. Тому за поліськими залишками вірувань назва *Чумацький Шлях* набуває персоніфікованих властивостей знака і тому виступає у значенні зоряне скупчення, що трактується дорогою, шляхом, орієнтиром на місцевості (вказує на південь України).

Оріон – сузір'я, що добре спостерігається на зоряному небі в осінньо-зимовий період, складається із яскравих зірок, три з яких розташовані на одній прямій всередині сузір'я. Це так званий *Пояс Оріона*, саме він найчастіше стає об'єктом номінації в народній астронімії. Наукова назва сузір'я походить від імені давньогрецького міфічного мисливця-велетня [9, 11-12]. За іншим тлумаченням Оріон – це сузір'я, що трактується в народній традиції на основі аграрних вірувань та фольклорно-міфологічного образу *неба-поля* [20, 560]. Тому відповідно і зустрічаються номінації Пояса Оріона (частини сузір'я) пов'язані з косьбою – *Косарі, Коси, Серп* (сх.-слов., пол., хорв, чеськ.), з оранням поля: *Рало, Орало, Ралица* (болг., макед.).

В сучасних поліських віруваннях зустрічається номінація *Косар'ї* (Стр, Лпк), *косар'є* (Рдв), *косарé* (Яцк, Брст), *косарі* (Чдл) – 6 н. п. Спорадично респонденти пояснюють детальніше про це сузір'я: *косар'є – вони отáк п'єр'ед дн'ем подхóд'ат', у них чи ш'ест' чи п'ят' зóр'ок і так у радóк, то це ўже косар'є кóс'ат'* (Рдв), *косарé в неб'ї йе йак'їйес' дóвшиие три з'їрк'ї з'їйшлó радóм, а пóт'їм шче йак л'їн'їя. Косарé зрáзу три і так чотіри так геометрїчно* (Яцк), *а х'їбá колїс' часї булі, трéба втавáт', бо вже косарé вспувдн'á вже надóсв'їта, вже три часá* (Яцк). Тому за поліськими віруваннями *Косарі* – 'сузір'я, що складається з трьох зірок розташованих геометрично на одній лінії та спостерігались перед настанням ранку'. Можливо, така назва мотивувалась працею селянина-косаря, який вставав зранку косити і спостерігав на небі саме це сузір'я, в якому три зірки розміщені в ряд [7, 154]. У словнику української мови зустрічається лише назва *Оріон* – 1) 'у давньогрецькій міфології – красень-велетень, мисливець'; 2) 'сузір'я в екваторіальній смузі неба' [4, 855].

На жаль, значна кількість респондентів при опитуванні про назви сузір'їв давали негативну відповідь (*не чули, не знаю*): Вст, Жрб, Крс, Пщ, Птп, Срк, Чрв, Блк, Кшн, Уст, ЧВ, Лзн, РБ, Слц, Хрс, Птв, РдУ, Мшв, Брв, Дрзд – 20 населених пунктів, що вказує на втрату вірувань про зоряне небо.

Висновки дослідження. Перспективи подальших наукових розвідок.

Найбільш уживаними номінаціями сузір'їв та зірок у Середньому Поліссі виявилися *Ранкова* та *Вечірня зоря* (40 н.п.), *Квочка* (26 н.п.), *Віз*, *Ковш* (20 н.п.), *Чумацький Шлях* 9 н.п.) та *Косарі* 6 н.п.). Крім того, відсутність детального тлумачення зоряного неба й астрономічних знань у сучасного селянина вказує на відсутність потреби в них, адже орієнтування у просторі за допомогою зірок – у минулому: це було необхідно колись, зокрема кочівникам, морякам, мисливцям. Зібраний матеріал відображає лише фрагментарні знання про ТГЛ "Зірки та сузір'я", системне ж вивчення цих вірувань залишається актуальним в сучасному мовознавстві.

ЛІТЕРАТУРА

- Афанасьев А.Н. Поэтические воззрения славян на природу: Опыт сравнительного изучения славянских преданий и верований в святы с мифическими сказаниями других родственных народов. В III томах. – Москва, 1995. – I том – 257 с.
- Булашев Георгій. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях. Космогонічні українські народні погляди та вірування. – К.: Довіра, 1993. – 412 с.
- В. Войтович. Міфи та легенди давньої України. – Тернопіль, 2008. – С. 244-247.
- Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. – Київ, 2009. – 1736 с.
- Жайворонок В.В. Знаки української етнокультури. Словник-довідник. – Київ, 2006. – С. 254-255.
- Іларіон, митрополит. Дохристиянські вірування українського народу. Історично-релігійна монографія. – Київ, 1992. – 424 с.
- Карпенко Ю.А. Названия звездного неба: [Електронний ресурс] – Москва: Наука, 1981 – 184 с. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/>
- Кононенко В.І. Символи української мови. – Івано-Франківськ, 1996. – 272 с.
- Рут М. Э. Русская народная астрономия: Учебное пособие: [Електронний ресурс]. – Свердловск: УрГУ, 1987. – 68 с. – Режим доступу: <http://www.rodnovery.ru/knizhnaya-polka/329-rut-russkaya-narodnaya-astronomiya>
- Святе письмо. Новый завіт. Переклад митрополита Іларіона (Огієнко). Євангеліє від Матвія 2:1-12: [Електронний ресурс]. – 1962 – Режим доступу: http://ae-lib.org.ua/texts-c/_novum_testamentum_ohienko_
- Серебрянська І.М. Етнокультурний концепт «природа» як складова просторового коду // Філологічні трактати: науковий журнал / Сумський державний університет, Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна – 2009. – Т.1, №1 – С.99-94: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/UJRN/Filtr_2009_1_1_17
- Серебрянська І.М. Концепт ЗІРКА як стереотип етнокультурного мислення в мові української прози другої половини ХХ століття.// Лінгвістичні дослідження: збірник наукових праць ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. – 2011. – Вип.32 – С.101-105: [Електронний ресурс] – Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe
- Синишин Л. Астронімічна лексика української мови та її вивчення в курсі української мови як іноземної. // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – 2008. – Вип. 3. – С. 214-218.
- Токарев С.А. Мифы народов мира. Энциклопедия. Электронное издание. – Москва. – 2008. – 1147 с.
- Федорович. Н.В. Українська народна

- астрономія. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. – Київ, 2009. – 26 с.
16. Чубинський П. Труды этнографическо-статистической экспедиции въ западно-русский край. Матеріали и изследования, собранные д. чл. П.П. Чубинскимъ. –Т.1. – С.-Петербургъ, 1872. – 224 с.
 17. Шегада О.П. Модерністські тенденції у поезії „Молодої Музи”. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.01.01 – українська література. – Національний університет „Києво-Могилянська академія”. – Київ, 2009.
 18. Славянские древности. Этнолингвистический словарь в 5 томах / Под общей ред. Н. И. Толстого. – Т.2. Д-К. – М.: Международные отношения, 1999. –702 с.
 19. Славянские древности. Этнолингвистический словарь в 5 томах / Под общей ред. Н. И. Толстого. Т. 3. К-П – Москва, 2004. – 704 с.
 20. Славянские древности. Этнолингвистический словарь в 5 томах / Под общей ред. Н. И. Толстого. – Т.4. П-С. – М.: Международные отношения, 1999. –656 с
 21. Słownik stereotypów i symboli ludowych / Koncepcja całosci i redakcja J. Bartminski. – Т. 1. – Z. 1. – Niebo. Swiatla niebieskie. Ogen. Kamienie – Lublin, 1996. – 439 s.

Список обстежених населених пунктів та їх скорочень:

Вст – Виступовичі Овруцького р-ну Житомирської області; Гш – Гошів Овруцького р-ну; Жрб – Журба (Невгоди) Овруцького р-ну; Ігн – Ігнатпіль Овруцького р-ну; Крс – Красилівка Овруцького р-ну; Пщ – Пішаниця Овруцького р-ну; Птп – Потаповичі Овруцького р-ну; Срк – Сорокопні Овруцького р-ну; Тх – Тхорин Овруцького р-ну; Чбн – Чабан Овруцького р-ну; Чрв – Черевки Овруцького р-ну; Стр – Стирти Черняхівського р-ну; Прж – с. Пиріжки Малинського р-ну; Чпв – Чоповичі Малинського р-ну; Блк – Білокоровичі Олевського р-ну; Кшн – Кишин Олевського р-ну; Прг – Перга Олевського р-ну; Рдв – Радовель Олевського р-ну; Уст – Устинівка Олевського р-н; Бвс – Бовсуни Лугинського р-н; Лтк – Литки Лугинського р-н; ЧВ – Червона Волока Лугинського р-н; Клш – Куліші Ємільчинського р-ну; Мдв – Медведове Ємільчинського р-ну; Мкл – Миколаївка Ємільчинського р-ну; Рсн – Рясне Ємільчинського р-ну; Срд – Середи Ємільчинського р-ну; Лзн – Лозниця Народицького р-ну; РБ – Рудня Базарська Народицького р-ну; Слц – Селець Народицького р-ну; Хрс – Христинівка Народицького р-ну; Мжр – Межирічка Радомишльського р-н; Вшв – Вишевичі Радомишльського р-ну; Дбв – Дубовик Радомишльського р-ну; Обл – Облітки Радомишльського р-н; Птв – Потіївка Радомишльського р-н; Млн – Мелені Коростенського р-н; Мйс – Мойсіївка Коростенського р-ну; Рдн – Рудня Коростенського р-н; РдУ – Рудня Ушомирська Коростенського р-н; Срн – Сарновичі Коростенського р-ну; Крч – Курчиця Новоград-Волинського р-н; РжВ – Рижани Володарськ-Волинського р-н; Кхр – Кухарі Іванківського р-н Київська область; Мрн – Мар’янівка Поліського р-н Київська область; Дтк – Дитятки Чорнобильського р-ну Київська область; Мшв – Машеве Чорнобильського р-ну (с. Лукаші Барашівського р-ну Київська область); Яцк – Яцковичі Березнівського району Рівненська область; Лпк – Липки Гощанського району Рівненська область; Брст – Берестя Дубровицького району Рівненська область; Япл – Яполоть Костопільського району Рівненська область; Чдл – Чудель Сарненського району Рівненська область; Брв – Борове Рокитнянського району Рівненська область; Глн – Глинне Рокитнянського району Рівненська область; Дрзд – Дроздинь Рокитнянського району Рівненська область.

ПОД-СЕКЦІЯ 5. Языковедение и иностранные языки

ПРЕФІКСАЦІЯ ЯК МОРФОЛОГІЧНИЙ ЗАСІБ ВИРАЖЕННЯ АУГМЕНТАЦІЇ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Гаїк В.М.

Миколаївський національний університет ім. В.О. Сухомлинського

Стаття присвячена вивченню префіксації як морфологічного засобу вираження аугментації на матеріалі німецькомовних газет, книг, журналів. Зосереджено увагу на особливостях утворення молодіжної лексики за допомогою префіксів та префіксоїдів.

Ключові слова: аугментація, префікс, префіксоїд, морфологічні засоби, німецька мова, молодіжна лексика

The article is devoted to studying the prefixation as a morphological means of expressing augmentation on the material of the German-language newspapers, books and magazines. The attention is focused on features of forming youth lexicon by means of prefixes and prefiksoids.

Keywords: augmentation, prefix, prefiksoid, morphological means, the German language, youth slang.

Побутуючи як соціальне явище, лексика слугує одним із рівнів мовної системи, що постійно змінюється, чітко реагуючи на зміни у суспільстві, що зумовлює поповнення її активного запасу. Багато слів стають застарілими і виходять з ужитку. Значення слова може бути трансформовано, слово може стати багатозначним. Існує декілька способів словотвору. Одним із таких є морфологічний спосіб, що передбачає утворення нових слів поєднанням основ і словотвірних афіксів або способом основоскладання. Саме його ми обрали як інструмент нашого дослідження.

Одним із способів поповнення лексичного складу мови є аугментація. Для поняття «Аугментація» використовуються альтернативні терміни такі

як: «Підсилення», «Посилення», «Збільшення», «Розширення», «Інтенсивність», «Модифікація», «Посилення префікса». Категорії аугментації, способи та особливості їх вираження були предметом дослідження багатьох учених М.Д. Степанової, В.Фляйшера, С.О. Карбелашвілі, М.Каммерера, Б. Руфа та ін.).

Відомий дослідник явища аугментації С.О. Карбелашвілі розглядає її як «семантико-словотвірну категорію, що об'єднує лексичні одиниці, яким властиві наступні характеристики: підсилена якісна ознака; збільшений розмір, об'єм тощо; збільшена кількість, міра і т.д.; вищий ранг в ієрархічній системі відповідних понять; збільшений ступінь швидкості, сили і т.п.; інтенсифікація (процесу); додавання, переви-

чення норми і т.п.; ознака, виражена повною мірою; стилістичне підвищення/зниження з експресивно-оцінним компонентом” [1: 8-9].

Відомі лексикографи М.Д. Степанова та В. Фляйшер користуються на позначення цього мовного явища терміном „підсилення“, який вони використовують для передачі збільшення, підсилення, інтенсифікації, поняття „вищий ранг” тощо [2: 200]. В аналітичній статті М. Каммерера зазначається, що термін „аугментативність” має низку синонімів, як наприклад, ампліфікація, аугментативні утворення, елятивні утворення, експансія, модифікація, ступеневий префікс (Steigerungspräfix), підсилювальні утворення (Verstärkungsbildung) та інші [6: 294].

Таким чином, ми розглядаємо аугментативність як функціонально-семантичну категорію, яка об’єднує семантичні одиниці, що виражають значення збільшення, підсилення ознаки, розміру тощо. Аугментативність реалізується на морфологічному рівні, за допомогою словотвірних засобів, фразеологічних одиниць та низки стилістичних засобів.

Найпродуктивнішим засобом реалізації аугментативності в німецькій мові, як свідчать дослідження, є афікси, передусім напівпрефікси (термін М.Д. Степанової [4, с. 529]). Зазначені одиниці привертають увагу багатьох лінгвістів через неоднозначність самого терміну, їх „перехідний статус“ і незавершений процес становлення. Ці елементи перебувають на межі між афіксом та самостійною лексемою і ви-

конують функцію модифікатора значення у поєднанні з іншими самостійними лексемами. Виокремлення напівпрефіксів серед інших мовних одиниць можливе завдяки критеріям, запропонованим М.Д. Степановою, де авторка виділяє: їх безумовне формальне співпадіння з основою (рідко зі словоформою) самостійно функціонуючого слова; етимологічний зв’язок з конкретним словом, що відкидає випадковий збіг за звучанням із неспорідненою основою (наприклад, префікс erz- та іменник das Erz); серійність, або використання не в одному, а в декількох (часто багатьох) словах; відносна семантична схожість з відповідним словом при певному чи меншому ступені переосмислення [4, с. 529].

Семантична суть префіксації – надання слову відповідної категоріальної ознаки – створює передумови її застосування для утворення нових лексичних одиниць, що найбільш продуктивно відслідковується на матеріалі німецького молодіжного сленгу.

Відповідно до мети дослідження ми проаналізували матеріали понад 100 журналів, газет, молодіжних чатів, у результаті чого мали змогу виявити основні префікси та префіксоїди, що дають формотворчу базу для аугментативів. Серед них: Affen- (z.B. in Affenhitze); Atom- (z.B. in Atombusen); Bären- (z.B. in Bärenhunger); bein- (z.B. in beinhart); bettel- (z.B. in bettelarm); Bier- (z.B. in Biereifer); Blitz- (z.B. in Blitzaktion); blut- (z.B. in blutjung); bomben- (z.B. in bombenfest); Bomben- (z.B. in Bombengehalt); Bullen- (z.B. in

Bullenhitze); erz- (z.B. in erzreaktionär); extra- (z.B. in extraflach); gold- (z.B. in goldrichtig); Groß- (z.B. in Großauftrag); Haupt- (z.B. in Hauptperson); Heiden- (z.B. in Heidenlärm); heil- (z.B. in heilfroh); himmel- (z.B. in himmelweit); hoch- (z.B. in hochgelehrt); hyper- (z.B. in hypersensibel); idioten- (z.B. in idiotensicher); kotz- (z.B. in kotzübel); Mega- (z.B. in Megastar); Monster- (z.B. in Monsterprozeß); ober- (z.B. in oberfaul); Riesen- (z.B. in Riesenkerl); riesen- (z.B. in riesenstark); schwer- (z.B. in schwerkrank); stein- (z.B. in steinalt); Super- (z.B. in Superheld); super- (z.B. in supermodisch); Über- (z.B. in Übereifer); über- (z.B. in übergücklich); ultra- (z.B. in ultraflach); viel- (z.B. in vielgeplagt); voll- (z.B. in vollautomatisch); wunder- (z.B. in wunderschön).

Окремим розділом дослідження був процес утворення аугментативів залежно від частини мови. У цьому контексті ми проаналізували способи утворення дієслівних аугментативів з префіксальним компонентом і визначили основні префікси, що слугують певним чином при утворенні аугментативних дієслів: be- (bearbeiten, befindern, betatschen, befeuern, beschmeisen, beklieren, beschnarchen, beflicken, beklaugen, bekochen, bemausen, begaffern, beglotzen.); ent- (entjungfern, entmannen); er- (ergattern, ersäufen, ertränken, erwischen, erschnappen); ver- (veraasen, verbraten, verbuttern, verfressen, verkleckern, verplempern, versaufen, verlöten, verspachteln, vertilgen, verrameln, verblöden, verprimeln, vermöbeln, versohlen, verto-backen, vertrimmen, verwackeln, ver-

wamsen, verwachsen, verbocken, verkorksen, vermasseln, verschwitzen, verdösen, verpennen, vergaffen, verarzten, verdonern, verknacken, verklatschen, verpfeifen, verzinken, verbocken.); zer- (zerrupfen, zertrampeln, zerknautschen) [5].

Результати нашого дають змогу виявити найбільш продуктивні префікси. Такими виступають насамперед, префікси be- та ver-.

У межах порушеної проблеми нами проаналізовано також процес утворення іменникових аугментативів за допомогою префіксoidів і визначили основні: Affen- (Affenfratze); Bären- (Bärenkraft, Bärennatur, Bärenjunge); Bier- (Bierbauch, Bierheld, Bierlaune, Bierleiche, Bierruhe); Blitz- (Blitzeseile, Blitzgespräch); Bomben- (Bombenap- plaus, Bombenbesetzung, Bombeneffekt, Bombenerfolg, Bombengedächtnis, Bombengehalt, Bombengeld, Bombengeschäft, Bombenhitze, Bombenlast, Bombenlei- stung, Bombenreklame, Bombenrolle, Bombenstimmung, Bombenwirkung); Bullen- (Bullenwiese, Bullenwinkel); Erz- (Erzdummheit, Erzfeind, Erzhalunke, Erzrivale); Gold- (Goldgehalt, Goldkopf, Goldregen); Himmel- (Himmelsgeduld); Hoch- (Hochachtung, Hochgenuss); Höl- len- (Höllensbrand, Höllengeschwindig- keit, Höllenslärm, Höllensmaschine, Höl- lenpein, Höllensqualle, Höllenspektakel); Hyper- (Hyperaktivität, Hyperästhesie); Idioten- (Idiotenarbeit); Mammut- (Mammutkonzern, Mammutkonzert, Mammutorganisation, Mammutprozess, Mammutunternehmen, Mammutverant- staltung); Monster- (Monsterprogramm); Mords- (Mordsblamage, Mordsglück,

Mordshitze, Mordskrach, Mordslärm, Mordsskandal, Mordsspektakel); Muster- (Musterleistung, Mustergut, Musterkna-be); Pfund- (Pfundsidee, Pfundskerl); Pracht- (Prachtausgabe, Prachtbau, Prachtexemplar, Prachtkerl, Prachtstück); Riesen- (Riesenappetit, Riesenbedeutung, Riesendummheit, Riesenkraft) [7].

Варто зазначити, що на різних етапах розвитку німецької мови, префіксація як спосіб словотвору була менш продуктивною ніж суфіксація. Відомий мовознавець Біргіт Руф вважає, що завдяки префіксам та префіксоїдам лексема посилює своє значення, за їх допомогою можна виражати значення, величину та оцінку [3]. Поглиблений аналіз порушеної проблеми дає змогу стверджувати, що префікси та префіксоїди є найбільш продуктивними для утворення нових аугментативних лексичних одиниць в німецькій мові.

Використана література:

1. Карбелашвили С.О. Категория аугментативности и диминутативности в современном немецком языке (словоо-

бразовательный аспект). Автореф. дис... докт. филолог. наук: 10.02.06 / Тбилисский государственный университет им. И. Джавахишвили. – Тбилиси, 1994. – 47 с.

2. Степанова М.Д., Фляйшер В. Теоретические основы словообразования в немецком языке: Учеб. пособие для филолог. факул. ун-тов и ин-тов иностр. языков. – М.: Высш. шк., 1984. – 264 с.

3. Ruf B. Augmentativbildungen mit Lehnpräfixen. Eine Untersuchung zur Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache.– Heidelberg: Winter, 1996. – 451 S.

4. Dudenredaktion (Hrsg): Duden. Deutsches Universalwörterbuch. – 5., überarb. Aufl. – Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich: Dudenverlag, 2003. – 1892 S.

5. Jochen Schröder Lexikon deutscher Präfixverben. Langenscheidt. Verlag Enzyklopädie Berlin, München, Leipzig. 1992.

6. Kammerer M. Verstärkungsbildungen im Deutschen. Versuch einer phänomenologischen Bestimmung. In: Sprache im Alltag. Beiträge zu neuen Perspektiven in der Linguistik. Herbert Ernst Wiegand zum 65. Geburtstag gewidmet. Hrsg. V. Andrea Lehr, Matthias Kammerer, Klaus-Peter Konerding, Angelika Storrer, Caja Thimm, Werner Wolski. Berlin, New York: Walter de Gruyter, 2001. – S. 293-319.

7. <https://m.translate.ru/Samples>

ПОД-СЕКЦІЯ 5. Языковедение и иностранные языки

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА СОЦІАЛЬНА ЗУМОВЛЕНІСТЬ НІМЕЦЬКОГО МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ

Гайк В.М.

Миколаївський національний університет ім. В.О. Сухомлинського

Стаття присвячена вивченню лексико-семантичних особливостей німецького молодіжного сленгу на матеріалах Інтернет-форумів та чатів. Наведено приклади визначення сленгу різними дослідниками. Проаналізовано основні особливості мовної картини світу молоді.

Ключові слова: лексика, лексико-семантична система, молодіжний сленг, німецька мова, суспільний розвиток.

The article is devoted to studying lexical -semantic features of the German youth slang on materials of Internet forums and chats. Examples of definition of a slang are given by various researchers. The main features of the language picture of the youth world are investigated.

Key words: vocabulary, lexical – semantic system, youth slang, the German language, social development.

В сучасну епоху бурхливого суспільного розвитку постійно виникають нові зовнішні імпульси, які стимулюють розвиток лексико-семантичної системи мови. Дієвими чинниками подальшого розвитку лексики у цілому є процеси євроінтеграції та глобалізації. Лексико-семантична система – одна з найскладніших мовних систем, що зумовлено багатовимірністю її структури, неоднорідністю її одиниць, різноманітністю відображених у них відношень і відкритістю для постійного поповнення новими одиницями (словами та значеннями). Своєрідність її також у тому, що вона, на відміну від інших мовних систем (фонетичної і граматичної), безпосередньо пов'язана з об'єктивною дійсністю, віддзеркаленням якої вона є.

Вивчення молодіжної лексики є однією з найбільш актуальних проблем у сучасній лінгвістиці. Це зумовлено тим, що вона має великий вплив на розмовну мову. Зазначена проблема знаходиться постійно у полі зору сучасних зарубіжних та вітчизняних лінгвістів. Значний вклад у розробку проблеми внесли – Н. Henne, М. Heinemann, Н. Ehmann, Е. Береговська, В. Девкін, А. Домашнев, Е. Коломієць та ін.

Молодь кожної країни шукає шляхи до самоствердження, намагається проявити свою незалежність, виділитись із загальної маси різними способами, одним із яких є сленгові вирази. При вивченні цієї проблеми були виявлені певні розбіжності в працях лінгвістів щодо поняття «Молодіжна лексика». Так, відомий лексиколог Хо-

мяков В.О. розглядає сленг як «особливий периферійний пласт нелітературної лексики і фразеології» [8,с.8]. Вчений вважає, що існують два види сленгів – загальний та спеціальний. Загальний сленг, на думку вченого, є відносно стійким для певного періоду та загальнозрозумілим в середовищі живої розмовної мови, який має яскраво виражений емоційно-експресивний оціночний характер, що часто є протестом-насмішкою проти соціальних, етичних, естетичних, мовних та інших умовностей та авторитетів”. Спеціальний сленг, за визначенням В.А. Хомякова, – це специфічна лексика і фразеологія соціальних жаргонів і аргю кримінального світу [8, с. 8].

Відомий мовознавець Береговська Е.М. вважає, що молодіжний сленг найцікавіший лінгвістичний феномен, існування якого обмежене не лише суто віковими рамками, зумовлене також соціальними, часовими та просторовими чинниками. За визначенням Коломійця Є.А., “молодіжна мова є еліптичною: молоді люди, як правило, не вживають “зайвих” слів, що не мають суб’єктивної значимості. В їх мові можна знайти немало прикладів натяків та недомовок, як свідчить аналіз, основою побудови семантико-синтаксичної схеми висловлювання у молодіжній мові є дієслово. При цьому синтаксична будова висловлювань в усному мовленні представників молодіжних груп синтаксично спрощена до простого двоскладового чи односкладового речення” [6, с. 6]. І.В. Арнольд вказує, що сленг включає лише роз-

мовні слова і вирази з грубуватим чи жартівливим емоційним забарвленням, неприйнятним в літературній мові [1, 65].

У «Словнику лінгвістичних термінів» О.С. Ахманової подано два значення терміна «сленг»: розмовний варіант професійного мовлення, а також елементи розмовного варіанту тієї або іншої професійної або соціальної групи, які, проникаючи в літературну мову або взагалі в мову людей, набувають особливого емоційно-експресивного забарвлення [2,48].

І.Р. Гальперін пропонує розуміти під сленгом той пласт лексики і фразеології, який проявляється у сфері живої розмовної мови в якості розмовних неологізмів, які легко переходять у шар загальноприйнятої розмовної літературної лексики [4, 21]. Ми поділяємо думку вченого, оскільки його аргументація заснована на вивченні лексикографічних позначень: одне і те саме слово в різних словниках дається з позначками «сленг», «просторіччя» або без всяких позначень, що начебто свідчить на користь літературної норми. Тому І.Р. Гальперін не допускає існування сленгу в якості окремої самостійної категорії, пропонуючи використовувати термін «сленг» як синонім англійського слова «жаргон» [5, 107-114].

Узагальнюючи тлумачення лінгвістів про молодіжний сленг, можна стверджувати: «молодіжний сленг» – це соціолект людей у віці 12-22 років, що виник із протиставлення себе старшому поколінню та офіційній системі. Молодіжний сленг є тільки

лексиконом загальнонаціональної мови, побудованим на фонетичній і граматичній основі, і відрізняється побутово-розмовним, а іноді й грубо-фамільярним забарвленням. Чимало елементів є різними скороченнями і похідними від них, а також англійськими запозиченнями або фонетичними асоціаціями. Характерною особливістю, яка відрізняє молодіжний сленг від інших його видів є швидка мінливість, яка має соціальну основу й пояснюється зміною поколінь. Нові лексичні одиниці в молодіжній мові швидко з'являються, і так само швидко спадає інтерес до них; і багато сленгізмів продовжують існувати лише на сторінках спеціальних словників.

Аналіз лексичних одиниць молодіжної мови свідчить, що їх основними семантичними полями є «Людина», «Зовнішність», «Одяг», «Житло», «Дозвілля». Зауважимо, що найчисельнішим є лексико-семантичне поле на позначення людини. Дослідивши молодіжну лексику ми стверджуємо, що найбільшою є група на позначення осіб з обмеженими розумовими здібностями (Rübennase, Bodenturner, Toiletentieftaucher, Vollsocke, Gipskopf, der Nixchecker, Spacko, Kniffel).

Велика кількість сленгових слів пов'язана також із такими факторами як зовнішність, характер, навчання і відносини між дівчиною та хлопцем. (Babo – Boss, Anführer; Chef ballern – sehr gut aussehen; Beige – alter Mensch; Chabo – gut aussehender, aufgestylter Junge; Chaya – hübsches, aber aufgestyltes Mädchen; Chillus – sehr entspannter

Mensch; clustern – sich mit Freunden treffen; Dönerfee – dicke weibliche Person; Eckenkind – Person ohne Freunde; glöken – Jugendsprache sprechen; Golfplatz – leichtes Mädchen; Haardebakeltag – schlimme Frisur; Hoe – beste Freundin; Imbolord – unbesiegbarer Mensch; inserieren – interessieren; Leinwandglubschen – ins Kino gehen; Lucker – dussliger Mensch; Notkonfirmand – körperlich zurückgebliebener Jugendlicher; Orchi – dicker Mensch; Takkolord – Typ mit billigen Klamotten; Taube – Mädchen; Terrorkrümel – nervende Person; Upsyteleler – modisch gekleidete Person).

Молодіжна мова насичена метафорами та метоніміями, що пояснюється тяжінням до експресивності та прагненням до конкретних образів. Найчисельнішою частиною мови щодо метафор є іменник, якому значно поступаються дієслово та прикметник. Поділяючи загальновідому класифікацію метафоричних перенесень, ми виокремили наступні ознаки: на основі подібності внутрішньої ознаки, напр.: Ofen – Motorrad; Mädchen; Angst; Pfosten – dumme Person; перехід від зовнішніх проявів до внутрішнього сприймання: löffeln – etwas verstehen, begreifen, (geistig) in sich nehmen; riffeln – etwas begreifen, verstehen; перехід від конкретного до абстрактного: Müll – Quatsch, Unsinn; dick – sehr gut; на основі подібності за функцією: Dachpappe – Mütze, Kopfbedeckung, Basketballkappe; Schlitten – schnelles Auto, flotter Wagen; на основі подібності за формою: Flossen – Arme, Hände, Beine, Füße; Tomate – Kopf; опредмечу-

вання: Tulpe – Tolpatsch, ungeschickter Mensch; Schnitzel – sehr gut aussehender Junge; на основі подібності зовнішньої ознаки: Suppe – Blähung; Igel – Person mit Bürstenhaarschnitt; Person mit Stacheln auf den Zähne). Серед сленгізмів, утворених від літературних лексем метафоричним, можна виокремити: симплекси (Ast – Arm; Rübe – Kopf; Nase); деривати (heftig – super); композити (Sonnenschirm – Baseballkappe; Korallenriff – Pickelgesicht).

Помітно меншу роль у номінативних процесах молодіжної лексики відіграють метонімічні перенесення найменування. Найпоширенішим видом метонімії є синекдоха, а саме перенесення значення з частини на ціле (Bratze – “unattraktives Mädchen”; Hecke – “Mann mit dichtem Bart”). Перенесення значення з предмета одягу на особу, яка його носить (Anzug – “Anwalt”; Bluse – “junges Mädchen”). Сленгізми, які утворено внаслідок перенесення значення з предмета одягу на частину тіла (Karpe – “Kopf”) та з матеріалу на виріб (Blech – “Geld”) [7, с.170-172]. Особливої уваги при дослідженні заслуговують також слова, що виражають певний ступінь схвалення – «чудово», «дуже добре»: fett, geil, krass, megageil, funky, tierisch, teuflisch. Згідно нашим дослідженням ці слова молодь використовує найчастіше. Дуже часто з метою образити та принизити своїх ровесників та оточення, молоді люди використовують такі сленгізми, які відносяться до: зовнішності людини (der Kurze, der Nabelküsser – юнак невисокого зросту;

der Pelzlümmel – юнак з довгим волоссям; der Stopfer, die Tonne – товстий чоловік, die Bri-llenschlange – людина в окулярах; die Schruppelrose – стара жінка); рис характеру (der Schlaffi – лінивий хлопець, der Warmduscher, der Schmachti – чуйний чоловік, der Eisbeutel – черствий чоловік, der Kühlturm – холоднокровний чоловік); інтелектуальних здібностей (der Denkwerg, der Diddl – дурень); поведінки та особистого життя (der Süffel, Diplom-Alker – алкоголік); професій (der Bulle – поліцейський, der Lappenwirt – банкір, der Giftmischer – лікар, der Kopfgärtner, der Bartkratzer – перукар, der Ackerdesigner – селянин, der Mobby – вчитель).

При вивченні функціонування молодіжного сленгу в німецькій мові активністю виділяється семантичне поле для позначення «жінки». Молодь Німеччини оцінює всі риси жіночого характеру і підкреслює їх відповідними висловлюваннями. У німецькому слензі для позначення симпатичних дівчат використовують наступні лексичні одиниці: Puppe (лялька), Braut (наречена), Biene (бджола), Blume (квітка).

Наш аналіз показав, що молодіжний сленг є невід’ємною частиною лексико-семантичної системи мови; він має власну структурну організацію, виконує певні комунікативні функції і є цікавим явищем, дослідження якого не припиняються. Його вивчення допомагає краще зрозуміти світогляд та особливості національного менталітету молодого німецького покоління.

Література:

1. Арнольд И.В. Стилистика. Современный английский язык. – М.: Флинта: Наука, 2002.
2. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов.– М.: Советская энциклопедия, 1966.
3. Береговская Э.М. Молодежный сленг: формирование и функционирование / Э.М. Береговская // Вопросы языкознания. – 1996. – № 3. – С. 32–41.
4. Гальперин И. Р. Стилистика английского языка [Текст]: И.Р. Гальперин. – М.: Высшая школа. – 1981
5. Гальперин И.Р. О термине «сленг» [Текст] / И.Р. Гальперин // Вопросы языкознания. – 1956. – № 6.
6. Коломиец Е.А. Русско-немецкий словарь современного молодежного жаргона: около 2000 выражений / Е.А. Коломиец. – М.: АСТ: Восток–Запад, 2005. – 326 с.
7. Поздняков А. В. Семантические дериваты в немецком молодежном сленге: квантитативная характеристика. РОЗДІЛ II. Лексична семантика. 3 ч. 2), 2011
8. Хомяков В.А. Три лекции о сленге / В.А. Хомяков. – Вологда, 1970. – 65 с.

ПОД-СЕКЦИЯ 5. Языковедение и иностранные языки.

СТВОРЕННЯ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВНЗ

Казьміна Н.О.

асистент секції з іноземних мов кафедри початкової освіти
Мелітопольський державний педагогічний університет
ім. Б. Хмельницького

Фаліна Г.М.

асистент секції з іноземних мов кафедри початкової освіти
Мелітопольський державний педагогічний університет
ім. Б. Хмельницького

Ключові слова: психологічний компонент, комунікативний клімат, емоційно-психологічний стан, психологічний комфорт, позитивна мотивація.

Key words: psychological component, communicative climate, emotional – psychological condition, psychological comfort, positive motivation.

Відомо, що кожне заняття, окрім змістового та методичного аспекту, має й аспект психологічний. Під психологічним аспектом заняття з іноземної мови в першу чергу розуміють функціонування психологічних процесів (сприйняття, запам'ятовування, мислення) у мовленнєвій діяльності студентів [1,150].

Слід звернути увагу також на морально-психологічний клімат спілкування на занятті, що визначається міжособистісними відносинами колективу та об'єктивними умовами, в яких проходить заняття. Часто саме психологічний компонент та емоційний тон визначають результат навчання. Без врахування психологічного аспекту навіть найефективніші методи та прийоми не дають бажаного результату [1,152].

При плануванні та проведенні заняття з іноземної мови необхідно вра-

ховувати місце заняття в робочому плані програми, оскільки після тривалої перерви у навчання (канікули, навчальна або виробнича практика) виникають труднощі у вивченні іноземної мови не лише в мовному плані, а й у психологічному, оскільки у такому випадку руйнуються звичні стереотипи спілкування. Викладач має вирішити одразу дві задачі: повторити навчальний матеріал та відновити сприятливий комунікативний клімат.

Не менш важливим є місце заняття у розкладі, бо на початку, а особливо в кінці тижня працездатність студентів значно нижча, ніж в інші дні. Тому можна скоротити введення нового матеріалу, а виконувати завдання на знайомому мовному матеріалі.

Події, що відбуваються на факультеті, в університеті, у місті (зустріч з цікавими людьми, тощо) викликають емоційний підйом у студентів, що

може сприяти підвищеній активності студентів на занятті. Викладач може вдало використати ситуацію та емоційний тон для вирішення певних комунікативних задач.

Тому, організовуючи діяльність студентів на кожному етапі заняття, викладач обирає ті форми роботи, які позитивно впливають на емоційно-психологічний стан студента.

В методичному плані викладач іноземної мови має застосовувати багато фантазії та винахідливості, щоб заняття було цікавим.

В плані психологічному викладачеві доводиться виявляти твердість та витримку, вимогливість і тактовність у подоланні пасивності студентів на занятті. Вже з самого початку заняття вчитель може зрозуміти психологічне налаштування групи, на яке можуть впливати об'єктивні фактори. [2, 26-29].

Звичайно, важливою умовою створення сприятливої атмосфери спілкування є врахування їх індивідуально-психологічних особливостей. При організації діалогічного мовлення, рольових ігор враховується не лише рівень знань студента, ай особливості характеру, такі властивості, як ініціативність у спілкуванні.

Порушити психологічний комфорт заняття може часте виправлення помилок, хоча, звичайно, помилки виправляти необхідно. Непри-

пустимим є виправлення помилок в момент комунікації. Але якщо груба помилка порушує спілкування, партнер не розуміє змісту сказаного, то викладач тактовно виправляє студента, зосереджуючи увагу групи не на помилці, а на інформації і тим самим захоплює студентів процесом спілкування.

Заключному етапу заняття надається особливого значення. Навіть якщо все заняття проходило вдало й ефективно, саме останні етапи мають викликати у студента найбільший емоційний підйом, відчуття прогресу у своїх знаннях, бажання продовжувати вивчення іноземної мови.

Отже, розумна вимогливість, робоча атмосфера та сприятливі умови для спілкування становлять той оптимальний режим заняття, що формує у студентів стійку позитивну мотивацію до вивчення іноземної мови.

БІБЛОГРАФІЯ

1. Коваль І.В. Психологічні ефекти спільної діяльності під час вивчення німецької мови // Проблеми загальної та педагогічної психології. Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України /За ред. С.Д. Максименка. Т. VI, вип. 8. – К., 2004. – с. 150 – 157.
2. Рыбак Г.Ф. О некоторых приемах создания благоприятного психологического климата при обучении иностранному языку // Иностранные языки в школе. – 1992. – №1. – С. 26-29

